

Indholdsplan for Staby Efterskole 2021-2022

.....	1
VÆRDIGRUNDLAG FOR STABY EFTERSKOLE	5
VEDTÆGTER	5
SKOLENS HISTORIE OG TILHØRSFORHOLD TIL EGNEN	5
GRUNDHOLDNING OG IDEOLOGI	7
UNDERVISNING OG PÆDAGOGIK.....	9
SKOLENS MÅLSÆTNINGER FOR FORÆLDRESAMARBEJDE.....	9
SKOLENS FYSISKE RAMMER	11
LIVSOPLYSNING	12
FOLKELIG OPLYSNING	12
DEMOKRATISK DANNELSE	13
SKOLEÅRET	13
PÆDAGOGISK TILRETTELagt SAMVÆR.....	13
RENGØRING	13
KØKKENMEDHJÆLP	13
FÆLLESMØDER	13
SKOLENS MEDARBEJDERE	14
DAGSRYTME	14
LÆRERNES DAGLIGDAG	14
LÆRERNES ARBEJDSOPGAVER	15
KONTAKTLÆRERFUNKTION OG OPGAVER.....	15
FORÆLDRESAMTALER MED KONTAKTLÆRER.....	15
TEAMSAMARBEJDE	15
FORÆLDRESAMTALER MED FAGLÆRERE.....	15
FAG OG TIMER.....	16
DAGSRYTME-TIDER	16
MORGENSAMLING	16
AFTENSAMLING.....	16
FORTÆLLEBLOKKE OG SANGBLOK.....	17
STUDIETIME	17
VEJLEDNING	17
9. ÅRGANG:.....	19
10. ÅRGANG:.....	19
UNDERVISNING - SPECIELLE FORLØB INTROUGE	19
RYSTESAMMENTUR FOR HELE SKOLEN - TJEKKIET	20
MUSICALUGE.....	20
PROJEKT- OG OBLIGATORISK SELVVALGT OPGAVE.....	20
TERMINSPRØVER	20
GYMNASTIKUGE	20
SKILEJRSKOLE TIL ØSTRIG.....	20
SKRIFTLIGE OG MUNDTLIGE PRØVER	21

ØVRIGE ARRANGEMENTER	21
TEMAWEEKENDER	21
ALMINDELIGE WEEKENDER	21
GENSYNSARRANGEMENTER FOR "GAMLE" ELEVER	21
FORÆLDREDAG MED GYMNASIK OG MUSIK	21
EFTERSKOLERNES DAG	21
MOTIONS DAGEN	22
GYSERARRANGEMENT.....	22
JULEMIDDAG	22
NYTÅRSKUR.....	22
FASTELAVN.....	22
BEDSTEFORÆLDREDAG.....	22
INTRODAGE	22
GAMMEL ELEVDAG/ JUBILARDAG	22
DIVERSE GYMNASIKARRANGEMENTER – ÅRET IGENNEM	22
DIVERSE BOLDSPILSARRANGEMENTER – ÅRET IGENNEM	23
DIVERSE FOREDRAG.....	23
OBLIGATORISKE FAG	23
DANSK	23
MATEMATIK	30
FYSIK/KEMI	36
ENGELSK	47
TYSK	51
HISTORIE	57
SAMFUNDSFAG	59
KRISTENDOMSKUNDSKAB	61
GEOGRAFI.....	63
BIOLOGI.....	70
GYMNASTIK/ATLETIK/IDRÆT	78
FORTÆLLETIMER.....	79
ANDRE BESKRIVELSER.....	80
PROJEKTOPGAVE I 9. KL.	80
OSO I 10. KLASSE.....	81
LINJEFAG PÅ STABY EFTERSKOLE	83
SPRING/ POWERTUMBLING.....	83
PIGE- OG DRENGEFODBOLD	83
RYTME	84
SYNING, MODE OG DESIGN	85
MUSIK/BAND	86
MADKUNDSKAB	87
OUTDOOR/WELLNESS.....	88
HÅNDVÆRK OG DESIGN (PGA. FOR FÅ TILMELDTE KØRE DETTE FAG IKKE I ÅR)	88
VALGFAG PÅ STABY EFTERSKOLE	89
BADMINTON.....	89
BILLEDKUNST.....	90
GUITAR FOR BEGYNDERE	90
REDESIGN	91
JAGT OG VÅBENKURSUS	91
KNALLERTKØREKORT	92
MOUNTAINBIKE	93
KOST & MAD	93
METALSLØJD	93

<i>SPRING</i>	94
<i>TRAKTORKØREKORT</i>	95
<i>TRÆ- OG TRÆDREJNING</i>	95
<i>POWERYOGA (KØRER IKKE I ÅR)</i>	96
<i>VOLLEYBALL</i>	96
<i>DANS</i>	97
<i>PIGE- OG DRENGEHÅNDBOLD</i>	98
<i>SVØMNING</i>	98
<i>PR OG SOCIALE MEDIER</i>	99
<i>SMYKKER OG TASKER</i>	99
INKLUSIONSTILBUD PÅ STABY EFTERSKOLE	100
UNDERVISNING I PRØVEPERIODEN	100
BILAG 1: KALENDER FOR SKOLEÅRET	102

Værdigrundlag for Staby Efterskole

- Vedtægter
- Skolens historie og tilhørsforhold til egnen
- Grundholdning og ideologi
- Undervisning og pædagogik
- Skolens målsætninger for forældresamarbejde
- Skolens fysiske rammer

Vedtægter

§ 1, stk. 4.

Institutionens formål er inden for rammerne af gældende regler om frie kostskoler, at drive en Grundtvigsk efterskole i hvis almindelig undervisning indgår at fremme forståelsen for læring hos og udvikling af "det hele menneske". Gymnastik, boldspil og musik er centrale aktivitetsområder.

Med trygge rammer om skolens hverdag, søger vi at skabe et godt fællesskab, hvor tillid og respekt indgår som en naturlig del af den enkeltes ansvarlighed.

På efterskolen har vi den holdning, ligesom det er en del af vort værdigrundlag, at et godt undervisningsmiljø med en åben og reel samværsform i læringssituationen danner grundlaget for de bedst tænkelige muligheder hos eleverne for:

dygtiggørelse, engagement, initiativrigdom og medansvar

at opleve sig selv i fællesskabets kraft, styrke og betingelser

at udtrykke sig og forstå andre i dialog og debat

at få klarhed over egne holdninger i mødet med andres

at opdage og klarlægge sine muligheder — sine evner

at opleve succes — leve efterskolelivet

at erfare danske kulturværdier med gymnastik, sang fortælling og musik som noget centralt

at møde skolens medarbejdere, hvor de 4 K-ord er fundamentale og gensidige i hverdagen: Krav, Kontakt, Kærlighed og Konsekvens

Skolens historie og tilhørsforhold til egnen

Skolens historie er lang og rig på begivenheder. Her skal dog kun hovedlinjerne medtages. Den blev etableret som højskole i 1852 af initiativrige og Grundtvigsk-tænkende vestjyder, der ønskede en fri skole her i oplysningens tjeneste.

Efter forholdsvis få år opstod der krise med for få elever. Højskolen etablerede en linje for uddannelse af vinterlærere. Det vil sige, at skolen blev et seminarium for unge fortrinsvis mænd, der kunne tænke sig et lærerjob i en af de mange små forskoler/vinterskoler, som området var så rig på. Sådanne lærere var billigere i løn for sognene end en fuldt uddannet lærer fra et af seminarierne. Denne uddannelse blev stedets redning helt frem til 1919, om end der dog var mange økonomiske kriser undervejs. Men i 1919 ophørte ordningen. Der var da kun 9 elever tilbage.

Den sparsomme uddannelse rakte ikke mere og velstanden i Vestjylland var steget, hvorved der var råd til at aflønne lærere med en bedre uddannelse.

Fra 1923 oprettede man så Ringkøbing Amts første efterskole. Der var 40-45 elevpladser. På Fyn havde Kresten Kold gjort erfaringer med fri kostskole for aldersgruppen 14-17-årige. I Galtrup på Mors havde man haft efterskole siden 1879. Tanken var derfor ikke ny, men den var uprøvet her på egnen. Der var på det tidspunkt kun undervisningspligt til det 14-tende år. Det er måske denne mulighed for skole efter skolen, der har givet navnet efterskole. En del af de senere oprettede skoler kaldte man ungdomsskoler. Men målgruppen var den samme og skolen den samme under ens lovgivning.

Fra efterskolens begyndelse blev kursuslængden sat til 5 måneder - drenge om vinteren i november, december, januar, februar og marts og piger om sommeren i månederne fra maj til september. Det betød en måneds pause forår og efterår til skift blandt personale, reparationer, rengøring osv.

En af de meget triste perioder i skolens historie er fra den 20. november 1943 til den 5. maj 1945. I den periode var den tyske kommandant chef på stedet - forstander Jens Kjær måtte fortrække. Skolen blev brugt som kasserne. En af de tyske soldater gæstede skolen for nogle år siden, og han kunne berette, at de fleste soldater her var drenge i 16 -19-årsalderen, der var under uddannelse til telegraftjeneste. Desuden kom de til Danmark, fordi der her var mad at spise, hvilket ikke var tilfældet i Tyskland. Han blev fra Staby sendt på tjeneste i Frankrig.

Efter befrielsen måtte man istandsætte meget på skolen, inden man igen kunne byde nye elever velkommen.

Med fyldte drengehold om vinteren og ikke altid fyldte pigehold om sommeren fortsatte man 5-måneders skole frem til slutningen af 60-erne. Derefter blev det med nogle års overgangsordning til 10-måneders kursus, hvor der så var både drenge og piger. Dette 10-måneders kursus er stadig gældende. Fra 1975, hvor vi fik en ny folkeskolelov, har der været mulighed for afslutning med prøver på lige fod med folkeskolen. Det betød en væsentlig ændring i elevgruppen, som derefter blev et helt naturligt udsnit af områdets unge. Nogenlunde samtidig fik vi i Danmark forlænget undervisningspligten til 9 år. Desuden har det 10. skoleår siden været attraktiv som et væsentligt modnings- og læringsår. Et år - hvor eleven typisk får afklaret med sig selv, i hvilken retning uddannelsen skal gå.

I hele skolens levetid har man her bestræbt sig på, at skolen skulle være en del af sin egn. Elevholdslisterne vidner desuden om forholdsvis lokalt tilhørsforhold. Dvs. at unge fra Ringkøbing Amt altid har udgjort flertallet på et elevhold.

Gennem skiftende tider har der været afholdt kulturelle eller idrætsarrangementer her for brede kredse blandt befolkningen på egnen. Skolen har med dens historie og med dens bygningsmæssige muligheder været et naturligt mødested for foreninger. Gennem de sidste mange år har ikke mindst arrangementer fra Danske Gymnastik og Idrætsforeninger Vestjylland været hyppige - og det sædvanligvis med mange gymnastikkurser. Båndene mellem DGI og flere af områdets efterskoler er ganske stærke. Mange af skolens tidligere elever bliver senere instruktører og ledere i områdets foreninger. Ligeledes vil de ivrigste senere frekventere en af landets

idræts- og gymnastikhøjskoler eller forny den frie skoleoplevelse på en anden af landets højskoler før den faglige og egentlige uddannelse.

Skolen er stadig en væsentlig del af sin egn. Således er langt over halvdelen af hvert elevhold børn af tidligere elever.

Generationerne afløser hinanden, ligesom skolen til stadighed må forny sig.

Grundholdning og ideologi

Staby Efterskole er en Grundtvigsk efterskole. Fordi -

"og han har aldrig levet,
som klog på det er blevet,
han først ej havde kær"
"først opleve, så oplyse"
"menneske først og kristen så"

er Grundtvig-citater, som bearbejdet og aktualiseret er grundelementer i skolens menneske- og dannelsessyn.

I en naturlig sammenhæng hermed indgår også, at Staby Efterskole formidler og er en aktiv del af den danske historie og den kristne kulturarv.

Der skal ikke hos nogen være tvivl om, at et ophold her har dygtiggørelse som mål. Men efterskoleformen giver så mange andre muligheder også, at der ikke blot bliver tale om en faglig dygtiggørelse. Derfor vil begrebet dannelse være mere dækkende. For eleven og for medarbejderen kræver dette nærvær og engagement. Mangfoldigheden i, hvad den enkelte har kær, og hvor den enkelte har sine evner, skal i hverdagen understøtte initiativrigdommen. Den enkeltes stræben skal respekteres, hvor den ikke sker på andres bekostning.

Netop den enkeltes dygtiggørelse, dannelse og trivsel skal være muligt i den efterskoleform, hvor fællesskab er så centralt. Såkaldte unikke øjeblikke, hvor den enkelte - elev som medarbejder - har følt "suset", har oftest været i forbindelse med fællesskabet ved gymnastikopvisninger, ved koncerter eller andre arrangementer. Det er derfor vigtigt og en betingelse for dette fællesskab, at enhver yder sit fulde bidrag. Ikke mindst i en meget individualistisk tid er det vigtigt at præcisere, at opnåelse af succes gennem fællesskab kun kan ske, hvis enhver føler ansvar herfor. Fællesskabet er en af "hovedsøjlerne" i skolens og elevernes hverdag. Det bør derfor have optimale muligheder for trivsel og vækst.

Det levende og det talte ord er fundamentalt på vores skole. Herigennem kan den enkelte give sine meninger form og argument, herigennem kan vi forstå andres synspunkter. Vi vil i danskundervisningen, i sprogundervisningen, i sangen, i fortællingen osv. udvikle elevernes færdigheder i at ytre sig i debatten og i at stå frem og argumentere for sine synspunkter. Sprogfærdigheder er vigtige for persondannelsen - er nødvendige for den dialog, som vi skal have med hinanden - eleverne iblandt - eleverne og medarbejderne iblandt.

En definition på en puberterende efterskoleelev kunne være den: Det er blot et ungt menneske under ombygning. Det er også et ungt menneske, som har meninger, har

manglende tro på sig selv, har et egoistisk syn, har manglende situationsfornemmelse osv. - ofte i en stor og ustruktureret mangfoldighed. Men netop i dette møde med andres holdninger og synspunkter, kan den enkelte elev afklare sine egne meninger, sine egne standpunkter, og blive klog på sine muligheder og evner. I undervisningen og i fritiden sammen med eleverne skal vi skabe optimale betingelser for denne proces.

Skolen har med sin stærke udbygning et mangfoldigt tilbud af fag. Alligevel skal det her præciseres, at ud over den boglige dygtiggørelse, som basis forud for andre uddannelser, fremstår undervisningstilbud i gymnastik, boldspil og musik som hovedlinjer. Skolen ønsker at arbejde med unge, der har disse interesseområder som væsentlige. Nu og op gennem historien har skolen netop været benyttet af mange unge med sports- og/eller musikinteresser. I løbet af året deltager vi i boldturneringer, laver mange gymnastikopvisninger og afholder koncerter. Netop igennem disse aktiviteter ønsker skolen at viderebringe og videreudvikle danske kulturværdier.

Som de sidste, men ikke mindst vigtige elementer fra skolens profil og hverdag skal her nævnes de 4 K-er.

K for kontakt, krav, konsekvens og kærlighed. De skal være nærværende og synlige i vores færden blandt hinanden. Og de kan tænkes som eger i et hjul - eger, som nødvendigvis må være lige lange, hvis hjulet skal køre jævnt og godt. I vores samspil med eleverne må alle fire K-ord være repræsenteret og huskes som lige vigtige.

Vi skal have god kontakt til eleverne. Vi skal være tæt på dem - færdes iblandt dem. For derigennem kan vi få bedre føling med det, som rør sig - bedre kunne støtte og vejlede, hvor det er nødvendigt - bedre og hurtigt kunne gribe ind, hvis det er nødvendigt - bedre kunne glæde sig sammen med eleven, hvor det er muligt.

Vi skal stille krav til os selv og til eleverne. Hvis vi ikke stiller krav og holder fast på målsætninger, er det det samme som at være ligeglad. Hvis ingen har forventninger, hvis ingen stiller krav, ender det hele i ligegyldighed. Alt bliver halvgjort. Derfor må eleverne vide - både før opholdet og under opholdet - at vi stiller krav til dem om at gøre sig umage.

I lærings-processen er begrebet konsekvens vigtig. Det viser erfaringen samt et utal af forsøg. Man skal kunne se en mening i det nye. Man skal kunne se konsekvensen, hvis man laver fejl eller glemmer at gøre sig umage. Læring styres af succes og fejl. Det, man har succes med, læres, huskes og udvikles. De fejl, man begår, huskes og påmindes én om ikke at gentage. I naturens og dyrenes verden er konsekvens let at få øje på. I menneskenes verden kan den undertiden undertrykkes eller bortelimineres. Men herved bliver livet og læringen også noget meget diffust.

Vigtigst af alt er kærligheden. Ud over at få en nødvendig løn for vort arbejde, skal vi som medarbejdere kunne li' at arbejde med og være sammen med unge mennesker. Og det skal kunne ses på os. Forstået på den måde er kærligheden til arbejdet også en udvist interesse for andre mennesker - i vort tilfælde eleverne. Vi skal udstråle lyst og energi, vi skal rive med, vi skal tænde og sætte i brand. "Vil du tænde, må du brænde", som der står på Staby Efterskoles talerstol.

Undervisning og pædagogik

Målet for skoleopholdet på Staby Efterskole er, at eleven konstruerer videre på sin fortolkning af, hvad livet handler om. Vores opgave er at støtte eleven, der hvor der er behov for det. Denne støtte er til dels rettet på elevens faglige betingelser såvel som de sociale og kulturelle betingelser.

Skolen søger i alle dens aktiviteter at fremme læring gennem engagement og deltagelse hos eleverne. Undervisning og fritid skal tilsammen danne rammerne for elevens udvikling. Oplevelser og udfordringer skal lære eleven at tage beslutninger og tage et ansvar.

Skolen søger gennem et bredt tilbud at ramme elevens interesser såvel som tilbud der er ukendte for eleven. Udfordringer indebærer risiko for at lave fejl. Skolens rolle er at støtte eleven i at gøre sig klog også af skade. Det handler ikke om at være fejlfri, men om ikke at lave den samme fejl flere gange. Fejl er med til at skabe diskussion om rigtigt og forkert, ligesom det er med til at skabe tolerance og åbent sind hos sig selv og sine medmennesker.

Eleven dannes til det hele, selvstændige og virksomme menneske- det menneske der med kritisk og åbent sind søger oplysning og indsigt i sin omverden. Indsigt der giver forståelse for egne og andres vilkår, betingelser og holdninger. Uden åbent sind kan tilværelsen i en multikulturel og omskiftelig verden ikke tackles. Uden åbent sind vil eleven komme til at afskære sig selv fra utallige spændende muligheder fremover.

Skolen søger at indrette dagligdagen med de opgaver og gøremål som eleven vil møde i sit liv fremover. Deltagelse i hverdagens opgaver er en del af læringen til det hele menneske.

Social ansvarlighed som tolerance, hjælpsomhed og indlevelse styrkes gennem skolens strukturer omkring indkvartering, klasseinddeling, holddannelse, samarbejde, løsning af daglige gøremål og gennem fælles oplevelser og udfordringer.

Det er vores mål at eleven efter endt skoleophold på Staby Efterskole har en klar fornemmelse for, hvordan en tilværelse kan tackles og tage sig ud. En fornemmelse for hvilke krav og forventninger man kan møde og man kan stille overfor sin omverden. En fornemmelse for at tilværelsen kan indrettes på utallige måder, hvor Staby Efterskole vil vise ét blandt flere løsningsforslag, men at det er op til eleven selv at konstruere sine værdier og visioner.

Eleven skal komme herfra med nogle betingelser for at formulere mål for sin tilværelse.

Skolens målsætninger for forældresamarbejde

Det er meget vigtigt for os, at vi har et forældresamarbejde, som fungerer godt. Vi skal tage os af deres børn/unge, og de skal undvære dem derhjemme.

Vi forsøger at sende klare signaler om skolens holdninger, mange tilbud og vores forventninger til eleverne. Det være sig på hjemmesiden og ved besøg på skolen. Informationen er vigtig, for at vi kan få et så godt samarbejde som muligt med vores forældre - at alle parter er klædt godt på, så der ikke kommer "overraskelser" i løbet af året!

På Staby efterskole er det vigtigt for os at:

- elever/forældre er klar over hvad et efterskoleophold indebærer
- elever/forældre har forventninger til opholdet
- eleverne er åbne og er klar til at møde udfordringer
- man føler tryghed i gode rammer
- eleverne føler sig hjemme og har det godt
- tæt kontakt mellem skole - hjem

Helt konkret møder vi forældrene ved efterskolernes dag og andre åbent husdage, hvor de kan få informationer om skolen.

Når eleven så er indmeldt, så indbydes man til vores introduktion (januar, april) hvor skolen vises frem, samt informeres om dagligdagen på efterskolen. Det kommende elevhold inviteres til en nye elevers aften-også i april.

I august når eleven starter den første dag, så holdes der et kontaktmøde med elever og forældre. Her fortælles om regler, dagligdag, fritagelse, og der opbygges et kendskab til hinanden. Det prioriteres også meget højt, at det er vigtigt, at man har gensidig tillid til hinanden og pligt til at være åbne over for evt. problemer.

Af andre styrkeområder har vi vores **teamsamarbejde** i alle klasser. Her er der typisk 4 lærere i hvert team, og det er så deres pligt at informere hinanden - og evt. skal kontaktlæreren informere forældrene om problemer.

Undervejs i løbet af skoleåret afholdes der to **forældresamtaler** (oktober og januar), hvor både elev, forældre og lærere deltager. Her er der mulighed for gensidige informationer om f.eks. trivsel, faglighed og ansvarlighed.

Opstår der problemer undervejs, så fungerer forældresamarbejdet godt - da der er dannet en tæt kontakt til hjemmet, og der kan på den måde handles hurtigt. Da der kan ske flere alvorlige ting under et efterskoleophold, har vi desuden udarbejdet **handlingsplaner** i forbindelse med sygdom, uheld, kriser og evt. dødsfald i familien.

4 gange hvert år sender det enkelte klasseteam en mail til forældrene, hvor der informeres om stort og småt i den periode, der er gået siden sidst. Forstanderen skriver også på vores intranet (VIGGO) opdateringer til forældrene om stort og småt på skolen.

Da der kan ske flere alvorlige ting under et efterskoleophold, har vi desuden udarbejdet en handlingsplan i forbindelse med sygdom, uheld, kriser og evt. dødsfald i familien!

Skolens fysiske rammer

I forbindelse med udformningen af skolens værdigrundlag, skal der også ske en beskrivelse af de fysiske rammer. De er i stort omfang med til at fortælle om de muligheder, elever og medarbejdere her har for skole og oplevelser. Der vil dog kun blive en forholdsvis kortfattet beskrivelse, idet man får mere at vide på skolens hjemmeside eller endnu bedre - ved besøg.

Skolens alder og størrelse har igennem mange år givet mulighed for en stærk udbygning med nyt eller renoveringer af de ældre bygninger. Desuden har skolens linjer / skolens specialer været medbestemmende for, hvad der er blevet bygget. Mere herom senere.

En stor del af vores elever bor på 2-mands værelser på 1. sal. Der er dog også elevværelser i stuen, ligesom der findes nogle få værelser med 3 elevpladser. I 2006 og 2008 er der blevet bygget 2 nye elevhuse med plads til i alt 64 elever. Disse værelser er med eget bad. Andre værelser findes i bygninger fra 80-erne, hvor den sidste fløj er blevet gennemgribende renoveret, så alle vore elevværelser nu er opdaterede og tidssvarende. Der findes kun få opholdsrum i forbindelse med værelserne. Det medfører, at skolens bygninger og indretning lægger op til samvær på skolens større fællesrum, i hal, springsal, springcenter, værksteder osv. I 2018 har vi færdiggjort etablering og indretning af et stort fællesområde i skolens "hjerter", hvor eleverne mødes til gruppearbejde, afslapning og hygge.

Det er fortsat således, at pigernes boområder er for pigerne og drengenes for drengene. Dog bliver der med mellemrum arrangeret besøg på hinandens gange inden for fastsatte tidsrum.

Som tidligere nævnt har skolens linjer været endog meget medbestemmende for udbygningen.

Det er derfor ikke mindst idrætsområdet med gymnastik og diverse boldspil, der optager en stor del af skolens arealer. I alt er der på skolen tale om knap 11.000 kvadratmeter under tag. Ud over klasselokaler til 8 hold er der desuden en lang række af værkstedslokaler, hvis navne måske tydeligst fremgår af skolens undervisningstilbud - kan ses på hjemmesiden eller ved selvsyn. Blandt de største lokaler kan dog nævnes hallen med internationale mål, gymnastik/ rytmesal med spejle og et springcenter fra 2011 med topmoderne udstyr. Der er lokaler til kor, musik, træ og metal, billedkunst og hjemkundskab - et righoldigt udvalg af faciliteter, der i undervisningen og i fritiden er til elevernes og medarbejdernes rådighed.

Herudover er der spisesal til ca. 200 personer, stort og velindrettet køkken med diverse køle-, svale-, frost- og birum. Der er pedelværksted med lager, maskinhus, busgarage og varmecentral. Skolen opvarmes på basis af træpiller.

Skolen tilkøbte i 2016 4 ha jord, som støder op til skolens nuværende jord mod øst. En landskabsarkitekt har i samspil med skolen givet et sammenhængende bud på anvendelse af skolens bestående og ny tilkøbte areal. I december 2016 kunne skolen så indvie en ny anlagt og topprofessionel kunstgræsbane med tilhørende

træningsanlæg, en multibane med kunstgræs til basket, tennis, fodbold, hockey og meget andet, en ny græs fodboldbane, beachvolleyanlæg m. 3 baner, en beachfodbold- og håndboldbane og et træningsanlæg til mountainbike. Derudover anlagdes der en kunstig sø, som skal være med til at udvikle vores outdoorlinje.

Alt i alt fremstår skolen som en helhed, hvor tryghed for brugerne, hvor orden og skønhed tilstræbes. Samtidig bestræber vi os på hurtige reparationer efter eventuelle uheld og på høj vedligeholdelsesstandard af alt - fordi det er det bedste og det billigste i længden. Desuden skaber det glæde og trivsel for medarbejderne og større ansvarsfølelse hos eleverne.

Skolen er omkranset af skønne gårdhaver, og senest har skolen renoveret den centrale plads efter hovedindgangen (juni 2019), så den nu fremstår smukt og anvendeligt som gennemgang og opholdsareal for elever, personale og gæster.

Livsoplysning

Som en generel tilføjelse til hovedsigtets tre underpunkter henvises til skolens centrale værdigrundlag (vedtægtsdelen) samt til de øvrige punkter om skolens historie, grundlag og ideologi, undervisning og pædagogik.

Desuden kan følgende tilføjelse / uddybning gøres om:

Livsoplysning: I enhver af hverdagens situationer – det være sig i undervisning, fritidsaktiviteter, i spisesituationer osv. er en dialog mellem eleven og medarbejderen fundamental. I dialogen ”gennemleves” og drøftes alle livets mulige problemstillinger, udviklingstrin, overlevering fra generation til generation. Ud over dialogen som det centrale berøres / medtages de store spørgsmål i tilværelsen også i fortælletimerne, i morgensangen, i danskundervisningen – mest i de humanistiske fag. Netop i persondannelsesprocessen for eleverne betyder overleveringen, analysen, bearbejdelsen hos den idealistiske og holdningsafklarede medarbejder en stor rolle. Enhver medarbejder skal i denne sammenhæng være sig sit ansvar bevidst – i øvrigt som skolen skal være det. Det betyder, at man fastholder og udvikler skolens idegrundlag og holdning i takt med tiden og med dens brugere.

Heri ligger hele eksistensberettigelsen for den frie skole. Netop den frie skole og dermed Staby Efterskole skal ikke være en pluralistisk skole, men være en holdningsskole med et kendt varemærke / brand, som brugeren frit kan vælge ud fra et kvalificeret valg (valg foretaget på basis af information, viden, erfaring og egne målsætninger).

Folkelig oplysning

Hele skolens virksomhed bør tilrettelægges med henblik på den enkeltes dygtiggørelse ind i fællesskabets betingelse, styrke og svaghed. Efterskoleformen er en unik mulighed for konstant at udnytte og udvikle samspillet mellem det individuelle og det fælles.

Eksempler fra virkelighedens verden, fra historien og fra kulturen i øvrigt skal medtages, hvor de falder naturligt ind.

Demokratisk dannelse

Elevers suveræne valg – af efterskolen som skoleform og af netop denne skole – er et godt udgangspunkt for den demokratiske dannelse.

Skolens struktur, som kan være en model på hele samfundets struktur, bør tilrettelægges med størst mulig offentlighed og synlighed i beslutningsgangene.

Eleverne skal kunne se, hvordan og hvem der påvirker beslutningerne, og hvem der har ansvar for hvad. Hvilke kræfter råder. Hvordan opstår og løser man interessekonflikter.

Med skolen som udgangspunkt motiveres eleverne til at fortsætte engagementet ud mod det omgivne samfund – nationalt og internationalt.

Ved morgensang med efterfølgende nyheder, ved emner i undervisningen, ved avislæsning, ved undervisning i samfundsfag osv. inddrages kræfternes spil og beslutningsprocesserne i et demokratisk samfund – herunder flertalsstyre og mindretalshensyn.

Skoleåret

Skoleåret er planlagt således, at der ud over de almindelige undervisningsuger er plads til andre aktiviteter og oplevelser såsom lejrture, gymnastik- og terminsprøveuge, projekt- og selvvalgt opgave uge, brobygningsuge og musicaluge. Skoleåret har for nuværende 42 kursusuger. Langt de fleste uger kører med fastlagt skema. Skemaet skifter efter et halvt år.

Pædagogisk tilrettelagt samvær

Rengøring

Alle elever har ansvar for et område/en opgave på skolen. Der skal rengøres eller klares andre småopgaver, som sikrer os en rar og ren hverdag. Eleverne får undervisning i opgaven og der tjekkes løbende på aktiviteten.

Eleverne skal hver dag sørge for at deres værelse og evt. område er pænt og rent. Værelserne tjekkes morgen og aften. Desuden kommer vagtlærerne rundt omkring aftensmad og sikrer, at skolen er rengjort.

Køkkenmedhjælp

Desuden deltager eleverne ca. en uge om året i køkkenarbejdet. Her læres og hjælpes med at skrælle kartofler, dække borde, vaske op samt anretning/tilberedning af aftensmaden. Altid under ledelse af en ansvarlig for køkkenet.

Fællesmøder

Vi afholder året igennem enkelte fællesmøder. Fællesmøderne har meget forskellige fokusområder. Alt fra omgangsform, sociale, forventninger og opførsel.

Skolens medarbejdere

Skolen beskæftiger 37 medarbejdere. 21 lærere, 2 afdelingsledere, et forstanderpar, 7 køkkenmedarbejdere/ rengøring, 2 sekretærer samt 2 pedeller og en fleksjobber.

Dagsrytme

06:45	morgentur for alle elever.
07:10	morgenmad
07:45	morgensang og nyheder
08:00	1. time + 2. time begynder
09:40	kaffepause (formiddagsfrugt/bolle/rugbrød)
10:00	3. time + 4. time
11:45	middagsmad (varm mad på faste pladser)
13:00	fortælleblok/sangblok/undervisning
13:30	5. time + 6. time
15:10	kaffepause
15:30	7. time + 8. time
17:00	rengøring af værelser og områder
17:30	aftensmad
18:30	aftensamling
19:00	studietime
21:15	aftenskafe – hygge i spisesalen til kl. 21.50
22:00	alle på gangene
22:15	alle på værelserne
22:30	godnat – i egen seng uden computer, tablets og mobil
22:45	sov sødt

Om fredagen er tiderne lidt anderledes, således at undervisningsdagen kan slutte kl. 16. (Se de helt nøjagtige tider dag for dag lidt længere nede under DAGRYTME/ TIDER.

Dagligdagen er tilrettelagt så de boglige fag fortrinsvis ligger om formiddagen og de kreative, idrætslige og praktiske fag ligger om eftermiddagen. Det er vigtigt for os, at eleverne har gode muligheder for at være aktive og benytte vore lokaler i fritiden. Der er derfor mulighed for at benytte hallen, springsalen, springcenteret og de udendørs faciliteter hele dagen. I skolens værksteder og musik er der ligeledes mulighed for at være i gang. Dette kræver blot en nærmere aftale med de enkelte faglærere.

Lærernes dagligdag

Dagen starter med en morgenvagt, som sikrer at alle elever kommer på morgentur og bliver krydset af ved Ringvejen. Hjemme på skolen låser vagtlæreren døre op, tænder lys samt tilser, at morgenmaden forløber planmæssigt. Evt. syge elever henvender sig hos skolemoderen.

Efter morgenmaden tilses værelserne af en af de tre rengøringsansvarlige lærere. Her tjekkes om værelsets er opryddet.

Forstanderen afholder morgensang og der ses nyheder på storskærm.

Fra kl. 08.00 underviser lærerne efter skema, og der afholdes lærermøder på rullende dage i forskellige lektioner á 50 min varighed. 4 gange om året er lærermødet 2 timer.

Middagsmaden afholdes af en middagsvagtlærer.

Timerne slutter kl. 17.00, hvor de tre aftenvagter møder på vagt. De tjekker rengøring af områder samt gange/ toiletter. Kl. 17.30 tager de sig af aftensmaden.

Vagterne skal sikre at ta' selv måltidet forløber roligt og i en hyggelig atmosfære.

Kl. 18.30 er der aftensamling, hvor aftenens program og aktiviteter gennemgås.

Dernæst er det vagternes opgave at komme rundt på gangene i studietimen 19:00-20:00. Fra kl. 20.00 er man igangsætter/hjælper ved forskellige aktiviteter, tager sig af evt. konflikter, aftenfrugt, snakke, hygge m.v. Sidst på aftenen skal eleverne i seng og vagtlærerne skriver på intranettet om aftenens forløb, så alle er løbende opdateret.

Lærernes arbejdsopgaver

Alle lærere deltager i mindst et team om en klasse. I denne klasse er man ligeledes kontaktlærer. Kontaktlæreren er nøglepersonen i skole/hjem kontakten.

Lærerne har ud over den fastlagte undervisning, ansvaret for en række valgte/tildelte ø-tidsopgaver, møder, ture og vagter.

Kontaktlærerfunktion og opgaver

Alle lærere er kontaktlærer for 7-12 elever. Disse lærere er meget tæt på deres kontaktelever – og har som hovedregel eleverne til et eller flere fag i hverdagen.

Det betyder at den første kontakt altid går gennem kontaktlæreren. Forældre eller eleven henvender sig først hos kontaktlæreren, som så arbejder videre med at løse evt. problemer. Der er lagt en fast time (kontaktgruppemøde og sang) ind i skemaet, så der er mulighed for at komme endnu tættere på kontakteleverne, både som gruppe og som enkeltelev.

Forældresamtaler med kontaktlærer

Oktober er måneden, hvor forældrene kommer til skolen og hører om deres dreng/ piges start på skolen. Det er kontaktlæreren, der gennem møder i teamsene fortæller om eleven. Skal der stammes op på noget, eller fungerer det hele optimalt.

Teamsamarbejde

Omkring hver klasse har vi team. Disse team består af 4 lærere, som alle har timer med eleverne. Alle lærere deltager i et eller to team. To til tre af lærerne i hvert team har ligeledes kontaktelever i den pågældende klasse. Det betyder, at lærerne er meget tæt på eleverne. Det er vigtigt i vores dagligdag, hvor vi har mange elever. Det betyder også, at det er teamsene, der først griber ind, hvis der opstår problemer, eller der er andre punkter, der skal vendes.

Forældresamtaler med faglærere

I januar nærmer et evt. uddannelsesvalg sig. Skal jeg fortsætte på efterskole, eller skal jeg på en anden ungdomsuddannelse. Forældresamtalen afholdes af faglærerne. Der sidder to faglærere i hver klasse (den ene vil være dansklæreren),

og der er afsat et kvarter til hver samtale. Desuden har vejlederne en rolle i anbefaling af elevens videre uddannelsesforløb.

Fag og timer

Vi har to grundskemaer, som kører et halvt år ad gangen. De obligatoriske fag er de samme hele året. Linje- og valgfag er forskellige og deles i to perioder. Der bliver udbudt forskellige linjefag tirsdag og torsdag af to timer. Valgfag er der en blok om mandagen og en anden blok om onsdagen af halvanden time.

Dagsrytme-tider

Tidsplan for ugeskema 2021-22-OR									
lekt.	mandag	lekt.	tirsdag	lekt.	onsdag	lekt.	torsdag	lekt.	fredag
AM	7.45	AM	7.45	AM	7.45	AM	7.45	AM	7.45
1.	8.00-8.50	1.	8.00-8.50	1.	8.00-8.50	1.	8.00-8.50	1.	8.00-8.50
2.	8.50-9.40	2.	8.50-9.40	2.	8.50-9.40	2.	8.50-9.40	2.	8.50-9.40
pause	9.40	pause	9.40	pause	9.40	pause	9.40	pause	9.40
3.	10.00-10.50	3.	10.00-10.50	3.	10.00-10.50	3.	10.00-10.50	3.	10.00-10.50
4.	10.50-11.40	4.	10.50-11.40	4.	10.50-11.40	4.	10.55-ko.mø 11.25-sang	4.	10.50-11.40
middag 11.45		middag 11.45		middag 11.45		middag 11.45		middag 11.45	
sangblok 13-13.25				fortælleblok 13-13.25					
5.	13.30-14.20	5.	13.00-13.50	5.	13.30-14.20	5.	13.00-13.50	5.	12.30-13.20
6.	14.20-15.10	6.	1350.-14.40	6.	14.20-15.10	6.	1350.-14.40	6.	13.20-14.10
pause	15.10	pause	14.40	pause	15.10	pause	14.40	pause	forfr., reng.
valgfag 15.30-17.00		linjefag 15.00-17.00		valgfag 15.30-17.00		linjefag 15.00-17.00		7.	15.05-15.55

Morgensamling

Efter morgentur og morgenmad møder alle elever i foredragssalen, hvor forstanderen har morgensang og der høres/ses nyheder. Dette giver en god fælles ensartet start på dagen.

Aftensamling

Aftenvagterne mødes med elevholdet kl. 18.30 i foredragssalen. Normalvis synges et par sange, og der gives diverse informationer. Der tjekkes lidt op på rengøringen og aftenprogrammet præsenteres. Efter studietimen mødes alle i spisesalen til aftenkaffe/ hygge, hvor man dagen rundes af.

Fortælleblokke og sangblok

Alle elever har mandag sangblok og onsdag fortællerblok. Vore musiklærere og øvrige interesserede forestår sangblokken mandag, mens forstanderen som regel har fortælleblokken onsdag. Indholdet kan være sang, forventninger, historiske temaer, aktuelle emner, historiefortælling eller andet, der i øjeblikket optager forsamlingen. (Se beskrivelser under "Obligatoriske fag").

Studietime

Hver aften (man-tors) fra kl. 19.00 - 20.00 har eleverne studietime. Eleverne er sammen med værelseskammeraten på værelset. Her skal der være ro og tid til at lave sine lektier eller større opgaver. Det trådløse netværk er åbent, så der kan kommunikeres og hentes oplysninger på nettet. I stilletimen kommer to vagter rundt og hjælper, mens en tredje lærer vil være at finde i lektiecafeen, hvis eleven har behov for ekstra hjælp.

Vejledning

Formål

Formålet med undervisningen i uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering er, at den enkelte elev tilegner sig et bredt kendskab til uddannelses- og erhvervsmuligheder og indser værdien af at gennemføre en uddannelse.

Gennem undervisningen skal eleven opnå mulighed for at forberede sit uddannelses- og erhvervsvalg og forstå valget som en række beslutninger, der må træffes ud fra egne forudsætninger, behov, holdninger og de samfundsmæssige muligheder. Ved at inddrage det omgivende samfund får eleven kendskab til forhold og vilkår, der er knyttet til uddannelse, beskæftigelse og arbejdsmarked, samt kendskab til levevilkår og livsformer på og uden for arbejdsmarkedet.

Personlig rådgivning og vejledning skal medvirke til, at eleven opnår erkendelse af egne forventninger og forudsætninger og bliver i stand til at udarbejde en personlig uddannelsesplan og handlingsplan.

Indhold

Det personlige valg. Undervisningen skal skabe forståelse for sammenhængen mellem uddannelses- og erhvervsvalget i et livslangt læringsperspektiv.

Undervisningen omfatter især

processer, der fører frem til udarbejdelse af en realistisk uddannelsesplan
samspil mellem uddannelse, erhverv og karriere set i forhold til et meningsfyldt liv
krav og indhold i ungdomsuddannelserne

informationssøgning relateret til uddannelsesplanlægning

faglige begreber om uddannelse, erhverv og karriere
institutioner, der har tilbud til unge med særlige behov.

Eleverne skal arbejde med at

vurdere egne ønsker, muligheder og potentialer i sammenhæng med den fortsatte uddannelsesplanlægning

vurdere og anvende informationer om uddannelse og erhverv, fx i trykte og virtuelle medier, edb-programmer samt ved kontakt til forskellige ressourcepersoner
afprøve og vurdere forskellige uddannelses- og erhvervsmuligheder

udbygge og anvende viden om faglige begreber om uddannelse, erhverv og karriere.

Uddannelse og erhverv

Eleverne arbejder videre med sammenhængen mellem uddannelse, erhverv og beskæftigelse og relaterer deres viden til det personlige valg af ungdomsuddannelse, som de skal træffe efter 9. klasse.

Undervisningen omfatter især

erhvervsmuligheder i et lokalt, nationalt og internationalt perspektiv sammenhæng mellem uddannelsesveje og erhvervsmuligheder, herunder etablering og drift af egen virksomhed

muligheder for studieophold og uddannelser i udlandet

uddannelses- og jobsøgning.

Eleverne skal arbejde med at

bruge informationsveje, herunder it, til relevant søgning af lokale, nationale og

internationale erhvervsmuligheder samt af uddannelser og studieophold i udlandet

undersøge og forstå sammenhæng mellem uddannelsesveje og erhvervsmuligheder

undersøge mulighederne for at etablere og drive egen virksomhed

træne teknikker i uddannelses- og jobsøgning

finde veje til uddannelses- og jobmuligheder.

Arbejdsmarkedet

Elevernes viden om et arbejdsmarked i konstant forandring med livslange

læringsforløb og med forskellige interessermodsatninger er væsentlige elementer i

tredje forløb. Denne viden er vigtig i forbindelse med valg af ungdomsuddannelse og

udfærdigelse af elevernes uddannelsesplan efter 9. klasse.

Undervisningen omfatter især

arbejdsmarkedsforhold, herunder vilkår for medarbejdere

og selvstændige

undervisnings- og arbejdsmiljø

ligestilling og ligestilling i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet

forskellige levevilkår og livsformer

begrebet livslang læring.

Eleverne skal arbejde med at

indsamle, udvælge og bearbejde stof om arbejdsmarkedet

vurdere vilkår for ledere, medarbejdere og selvstændige erhvervsdrivende

vurdere vilkår for innovation og iværksætteri

bearbejde data om undervisnings- og arbejdsmiljø

undersøge og diskutere ligestilling og ligestilling i uddannelsessystemet og på

arbejdsmarkedet

analysere indsamlet og tilegnet viden om levevilkår og livsformer

belyse vigtigheden af kontinuerlig personlig kompetenceudvikling og

karriereplanlægning.

Undervisningsmaterialer

Der arbejdes med såvel historisk som dagsaktuelt materiale.

Den nationale vejledningsportal www.ug.dk skal levere præcis, opdateret og

handlingsorienteret information til alle, der har brug for oplysninger om job,

uddannelse og erhverv. Der tages fat i alle livsfaser, lige fra 6. klasse.

En online-version af elevernes uddannelsesbøger med mulighed for vidensdeling med lærere og vejledere, hjælper eleverne til at arbejde virtuelt med uddannelsesplanlægning.

Arbejdsformer

Arbejdsformen veksler mellem klasse-, par-, individuelt - og gruppearbejde med både opgaveløsning og fremlæggelser.

9. ÅRGANG:

- Evt. praktik afvikles i en af skolens ferier.
- 4 vejledningstimer pr. klasse.
- 1 - 2 personlige samtaler.
- Der gives mulighed for at deltage i ungdomsuddannelsernes åbent hus-arrangementer.

10. ÅRGANG:

- Obligatorisk brobygning på forskellige ungdomsuddannelser i Holstebro i uge 44.
- Evt. praktik afvikles i en af skolens ferier.
- 4 vejledningstimer pr. klasse.
- 1 - 2 personlige samtaler.
- Der gives mulighed for at deltage i ungdomsuddannelsernes åbent hus-arrangementer.
- Vi afholder en uddannelsesdag, hvor vi inviterer "gamle" elever til at fortælle om den skole, de går på nu, ligeledes arrangerer vi en "jobcafé", hvor forældre fortæller om deres job og uddannelsesvej.
- Eleverne laver en form for projektopgave om deres erhvervsvalg - Obligatoriske Selvvalgt Opgave (OSO). Kravene til opgaven er, at eleven går i dybden med uddannelse og arbejde ud fra et selvvalgt erhverv. Eleverne skal bl.a. - interviewe personer, som har det pågældende job, og undersøge forskellige problemstillinger inden for faget. - fremlægge for de andre 10. kl. elever.
- Evaluering
- Der evalueres løbende med samtaler.
- Der afholdes 2 forældresamtaler pr. år, hvor den enkelte elev evalueres, ligesom der løbende evalueres i teamet.

Undervisning - specielle forløb

Introuge

Vi starter skoleåret med et introforløb, som har til formål at lære eleverne om skolens og elevernes dagligdag. Hvilke opgaver skal løses, hvor finder jeg tingene, hvordan får vi et godt ophold og andre nødvendige oplysninger, som skal sikre et

velfungerende ophold på efterskolen. Ligeledes præsenteres de fleste fag for eleverne.

De sidste to dage i forløbet tilbringes sammen med klassen på en klassetur, som for de fleste foregår på cykel eller gåben. Der overnattes som regel ude, hvor grupperne er sammen om at klare mange forskelligartede opgaver. fx lappe cykel, sejle kano, svømme, løse opgaver, lave mad og underholdning.

Formålet med turen er, at eleverne bliver rystet godt sammen og får opbygget et godt socialt netværk fra starten.

Rystesammentur for hele skolen - Tjekkiet

Skolen tager i sensommeren på aktiv rystesammentur i Tjekkiet. Eleverne får mulighed for både at rykke egne grænser samt skabe nye relationer uden for klassen. Turen består af tre dage med aktiviteter som fx rappelling, sommer bob, down hill scooter, MTB, hiking m.m. samt en dag til Prag.

Musicaluge

I november måned har vi en uge med musical. Eleverne deltager i en eller anden arbejdsopgave i forbindelse med opsætningen. Eleverne er selv med til at skrive stykket. I selve ugen er der travlt med opsætning af scene, PR-afdeling, skuespil, lyd og lys, musik og selvfølgelig sammenkædning af alle facetter. Det er en rigtig god uge, som viser mange nye og gode sider af eleverne, som arbejder med en proces og bliver presset og stresset for at nå et produkt, alle kan være stolte af.

Projekt- og obligatorisk selvvalgt opgave

I løbet af skoleåret laver 9. klasse en projektopgave, mens 10. klasse laver en selvvalgt opgave. (Se beskrivelsen under "Andre beskrivelser").

Terminsprøver

Der afholdes terminsprøver i uge 46. Her får eleverne mulighed for at øve det at sidde til prøve både i forhold til det tekniske og prøvesituationen som helhed. Eleverne får karakter for deres terminsprøver og får dermed en fornemmelse for, hvor de fagligt ligger på dette tidspunkt.

Gymnastikuge

I uge 5 er der en gymnastikuge, som træning forud for marts måneds gymnastikopvisninger.

Skilejrskole til Østrig

I uge 6 pakker vi kufferterne og tager bussen til Zell Am See i Østrig, hvor vi indkvarteres på Jugendclub Kitzsteinhorn i tæt på lifterne. Eleverne bor blandet på årgangene og maden serveres i spisesale. Formålet med turen er at styrke det sociale og fællesskabet med indlæring af skiløb som det centrale. Alle elever modtager 6 timers undervisning af lokale skiinstruktører og lærere. På hotellet er der rig mulighed for aktiviteter om aftenen.

Skriftlige og mundtlige prøver

De sidste tre uger laver vi en alternativ plan, som sørger for, at eleverne dels kan forberede sig til prøven, lave andre aktiviteter og gå til prøve. 9. + 10. årgang har 3-5 mundtlige prøver. Den sidste uge går med afrunding af året. Her rengøres skolen bl.a., og vi tager på den årlige afsluttende tur, og endelig rundes der af med dimission på skolen. Nærmere beskrivelse for prøveperioden under "Undervisning i prøveperioden"

Øvrige arrangementer

Temaweekender

Eleverne kan vælge mellem 4 temaweekender om året. Weekenderne er lavet for at tilbyde eleverne spændende og afvekslende weekender. Det er vigtigt, at så mange elever som muligt finder weekenderne spændende. Lærerne har bestemt overskrifterne på weekenderne, som dette skoleår er: "Seje tøser", "Drengerøv", "Juleweekend" og "Ud på tur". Tema weekenderne er meget populære, og mange elever ønsker at deltage.

Almindelige weekender

Eleverne melder sig om mandagen før weekenden til på vores intranet, hvis de ønsker at være der i weekenden. Lærerne har ca. 14 dage før annonceret lidt om weekendens indhold. Det er weekendvagterne, der afgør programmet, evt. i samarbejde med weekenddeltagerne.

Gensynsarrangementer for "gamle" elever

Der inviteres til enkelte aftenarrangementer, hvor gamle elever kan komme og deltage i forskellige aktiviteter og genopleve deres gamle skole.

Forældredag med gymnastik og musik

I slutningen af september er vi kommet godt i gang. Derfor afholdes der en forældredag med følgende indhold: klassemøde med forældrene og eleverne på klassen. Klassens kontaktlærere giver et oplæg om klassens start på det sociale område og hvilke mål og aktiviteter, der skal nås. Ofte bidrager eleverne selv med forskellige indslag. Derefter er der forskellige aktiviteter med deltagelse af både forældre og elever. Efter aktiviteterne viser eleverne en lille forsmag på årets opvisning. Der afsluttes med fællesspisning.

Efterskolernes dag

Den sidste søndag i september afholdes efterskolernes dag. Det er en obligatorisk weekend, hvor alle vore elever er på skolen. Typisk er der omkring 1000 gæster på skolen denne dag.

Motionsdagen

Fredag før efterårsferien deltager vi i skolernes motionsdag. Eleverne har inden arrangementet samlet sponser. Eleverne skal løbe/gå så langt de kan på 6 timer. Det indsamlet beløb går i år til Kræftens Bekæmpelse. Alle elever deltager i arrangementet.

Gyserarrangement

Elevrådet og en lærer arrangerer en gyseraften, hvor udklædning, makaber mad og uhygge er bestanddele.

Julemiddag

Alle elever, skolens ansatte med familie og bestyrelsesmedlemmer med familie, deltager i et julearrangement, hvor der er mad, dans, julemand og kaffe.

Nytårskur

Den første weekend efter jul er en bliveweekend, som bl.a. har nytårskur som indhold. Her danses lancier, og eleverne klæder sig rigtig flot på.

Fastelavn

Elevrådet og en lærer arrangerer fastelavn, hvor udklædning, tøndeslagning og konkurrencer er det vigtige.

Bedsteforældredag

Elevernes bedsteforældre inviteres i foråret til en dejlig eftermiddag, hvor vi hygger os med sang, fortælling, kaffe og gymnastik.

Introdage

For at vores kommende elever kan være klædt bedst på til opholdet på efterskole, inviterer vi dem til et introarrangement på skolen. Det er vigtigt for os, at alle kommende elever har været på besøg, så vi sikrer en god start og et godt efterskoleophold. Vi afholder to introdage og en nye elevers aften.

Gammel elevdag/ jubilardag

Sidst i maj fyldes skolen af gamle elever og jubilarer, hvor årets gymnastikopvisning præsenteres. Derudover er der bespisning, rundvisning, erfaringsudveksling og hyggeligt samvær. En god dag.

Diverse gymnastikarrangementer – året igennem

Vi laver over 20 opvisninger om året - alle opvisningerne er obligatoriske. I marts er der to bliv weekender og 2 lørdage, hvor der er gymnastik på programmet. En del af opvisningerne foregår i vores egen hal ved forskellige lejligheder. Desuden laves der lokalopvisninger, egnsopvisninger og efterskoleopvisninger. Derudover afholdes der diverse springcupstævner.

Diverse boldspilsarrangementer – året igennem

4-skolecup er en lille turnering, hvor vi møder Lomborg, Vedersø og Brejninggaard. Her kæmper vi i badminton, håndbold, fodbold, indfodbold og volleyball. Desuden deltager vi i vestjyske mesterskaber inden for de samme idrætsgrene. I foråret har vi en stor idrætsdag, hvor der kæmpes i alt fra tovtrækning, atletik til boldspil. Fodbold deltager derudover i fodboldligaen med både et drenge- og pigehold.

Diverse foredrag

Elevrådet, eleverne og lærerne har alle indflydelse på årets foredrag. Har man kendskab til gode fortællere, entertainere, musikere eller andet aktuelt kan man selv være med til at arrangere. Der er i løbet af året både foredrag/aftener for forældre og for elever.

Obligatoriske fag

Dansk

Fagformål

Eleverne skal i faget dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsessevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.

Stk. 2. Eleverne skal i faget dansk styrke deres beherskelse af sproget og fremme deres lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. Eleverne skal udvikle en åben og analytisk indstilling til samtidens og andre perioders og kulturers udtryksformer. Eleverne skal i faget dansk udvikle deres udtryks- og læseglæde og kvalificere deres indlevelse og indsigt i litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation.

Stk. 3. Eleverne skal i faget dansk have adgang til de skandinaviske sprog og det nordiske kulturfællesskab

Introduktion

Faget dansk er et obligatorisk fag i Folkeskolen fra 1. til 9. klasse.

Fælles Mål i dansk omfatter fire kompetenceområder: Læsning, fremstilling, fortolkning og kommunikation.

Disse fire kompetenceområder er alle i et vist omfang relateret til kommunikation mellem mennesker, hvor der er fokus på kommunikation som interaktion og på sproget som redskab.

De tre kompetenceområder læsning, fremstilling og fortolkning udgør særlige fokusområder i danskfaget, hvor der arbejdes med længerevarende processer.

Disse tre områder fremhæver hver sit centrale aspekt af kommunikation: I læsning er der fokus på forståelse af tekst. I fremstilling er der fokus på produktion af tekst. I fortolkning er der fokus på dannelsesmæssige spørgsmål gennem arbejde med litteratur og andre teksttyper.

I målbeskrivelserne er kompetenceområderne opdelt i en række processer, som færdigheds- og vidensmålene er beskrevet under. I undervisningen vil man indimellem gennemløbe alle processerne, og andre gange vil man fokusere på en enkelt proces eller bevæge sig imellem to eller tre.

Læsning, skrivning og mundtlighed er parallelle processer, der udvikles i en sammenhængende progression. Arbejdet med kompetenceområderne læsning og fremstilling i dansk skal understøtte arbejdet med faglig læsning og fremstilling i de øvrige fag.

I dansk arbejdes med begrebet tekst. Tekst omfatter i denne sammenhæng både mono- og multimodale tekster, der er produceret både i skrift, tale, billede og lyd, fx film, hjemmesider, artikler, taler, fotos osv.

Der arbejdes med gensidigt supplerende måder at undersøge, forstå og anvende sproget på ved at læse, skrive, tale, lytte, producere multimodale tekster, undersøge og fortolke litteratur og andre æstetiske tekster samt ved at kommunikere med krop, stemme og sprog.

I undervisningen i dansk skal eleverne gennem deres skoleforløb stifte bekendtskab med den danske litteraturs kanon, som består af en genre og 14

forfatterskaber. [Find Dansk litteraturs kanon her](#)

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer. Læseplanen beskriver undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning, hvor faglige aktiviteter og stof kombineres.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den imødekommer målsætningerne om en længere og mere varieret skoledag, jf. lov nr. 1640, heriblandt varieret og anvendelsesorienteret undervisning, bevægelse, åben skole og understøttende undervisning.

Læs mere i vejledningen for faget dansk under relaterede moduler.

Tværgående emner

It og medier

It spiller en væsentlig rolle i danskfaget både som indhold og som redskab.

It- og mediekompetencerne kan udskilles i fire elevpositioner, som i praksis vil have store overlap og sammenfald; eleven som kritisk undersøger, eleven som analyserende modtager, eleven som målrettet og kreativ producent og eleven som ansvarlig deltager.

Eleven som kritisk undersøger

Eleverne skal under kompetenceområdet læsning arbejde med at være kritiske undersøgere. Eleverne skal lære at søge og indsamle information og kritisk tage stilling til informationerne. Der er også fokus på læsning af multimodale tekster, som ofte er interaktive og hypertextforbundne.

Eleven som analyserende modtager

Under kompetenceområdet fortolkning skal eleverne lære at anvende it til fx at analysere æstetiske teksters ordvalg med ordskyer, at fremdrage sammenhænge i teksten med mindmaps og at dramatisere æstetiske tekster med video.

Eleven som målrettet og kreativ producent

Under kompetenceområdet fremstilling skal eleverne lære at anvende it som et redskab til idéudvikling, produktion, revision, deling, kommunikation om og præsentation af multimodale tekster.

Eleven som ansvarlig deltager

Under kompetenceområdet kommunikation skal eleverne lære at forholde sig til livet i netværkssamfundet. Bl.a. med fokus på at blive bedre i stand til at indgå i ansigtsløs kommunikation, fx på sms, sociale netværk og i samarbejdsforum, på at blive bedre i stand til at samarbejde via internettet og på at forholde sig til sine digitale fodspor.

I alle områderne bliver it desuden brugt til at understøtte samarbejde i form af planlægningsværktøjer og værktøjer til strukturering og organisering. It anvendes også til kommunikation og faglige input i form af fx interaktive assistenter.

[Læs mere om it og medier i faget dansk](#)

Innovation og entreprenørskab

Innovation og entreprenørskab står centralt i arbejdet med æstetiske tekster og i egenproduktion af æstetiske, faglige og praktiske tekster.

Innovation og entreprenørskab kan udskilles i fire komplementære og indbyrdes afhængige dimensioner: Handling, kreativitet, omverdensforståelse og personlig indstilling.

Inden for kompetenceområdet fortolkning arbejdes med elevernes omverdensforståelse. Eleverne skal få indblik i egne og andre menneskers livsforhold, livsopfattelser og livsfilosofier i et historisk og fremtidigt perspektiv. Dette kan fx ske i arbejdet med at sætte tekster i relation til aktuelle problemstillinger.

I kompetenceområdet fremstilling skal eleverne udvikle kreativitet og handlekompetence. Eleverne skal arbejde med at igangsætte og gennemføre undersøgelsesprocesser og udfolde idéer til løsning af problemer igennem kreative og innovative processer. Eleverne skal arbejde med at opstille visioner og scenarier for nye måder, som den nære og fjernere verden kan indrettes på. I arbejdet med kompetenceområdet fremstilling er fokus på, hvordan eleverne kan skabe, præsentere og lancere produkter, som har en værdi for andre.

[Læs mere om innovation og entreprenørskab i faget dansk](#)

Opmærksomhedspunkter

Opmærksomhedspunkter er en beskrivelse af det forventede beherskelsesniveau af grundlæggende færdigheder (udvalgte mål), som er en forudsætning for, at eleverne kan få tilstrækkeligt udbytte af de efterfølgende klassetrin og alle fag.

Læreren skal være særligt opmærksom på, om eleverne opnår grundlæggende viden og færdigheder. Opmærksomhedspunkterne skal danne et naturligt grundlag for den løbende dialog mellem lærer og skoleledelse om, hvordan skolens samlede beredskab kan støtte op om elevernes læring fremadrettet med henblik på, at eleverne opnår grundlæggende viden og færdigheder.

Kilde: <http://tinyurl.com/p2mdvo4>

Timeantal - 6 lektioner à 50 minutter ugentligt samt én fagdag à 6 lektioner.

Afsluttende prøver: FP9. Herunder læseprøve, retskrivningsprøve, skriftlig fremstilling samt prøveform A eller B i mundtlig dansk.

Der er ingen niveaudeling på Staby Efterskole

Evaluerings: Der evalueres løbende med samtaler og tests.

Der afholdes **to forældresamtaler pr. år**, hvor den enkelte elevs status evalueres, ligesom der evalueres både i teamsamarbejde for den enkelte klasse samt i fagteams.

Skriftlige afleveringer: min. 5 afleveringer + to terminsprøver

10. klassetrin

Formål:

Formålet med undervisningen i faget dansk er at fremme elevernes oplevelse og forståelse af sprog, litteratur og andre udtryksformer som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsessevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.

Stk. 2.

Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. Undervisningen skal styrke elevernes beherskelse af sproget og udvikle en åben og analytisk indstilling til samtidens og andre perioders og kulturers udtryksformer. Undervisningen skal udvikle elevernes udtryks- og læseglæde og kvalificere deres indlevelse og indsigt i sprog, litteratur og andre udtryksformer.

Stk. 3.

Undervisningen skal give eleverne adgang til de skandinaviske sprog og det nordiske kulturfællesskab.

Indhold:

Undervisningen skal lede frem mod følgende videns- og færdighedsmål.

Læsning:

Eleven kan styre og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst.

Eleven kan kildekritisk vurdere bruger- og ekspertproduceret indhold	Eleven har viden om afsenderforhold og genrer på internettet	Eleven kan vurdere tekstens afsender og målgruppe	Eleven har viden om afsenderforhold og målgruppe	Eleven kan variere læsehastighed bevidst efter læseformål og ordkendskab i teksten	Eleven har viden om sammenhæng mellem ordgenkendelse og læsehastighed
Eleven kan planlægge og gennemføre faser i informationssøgning	Eleven har viden om faser i informationssøgning	Eleven kan skaffe sig overblik over multimodale teksters opbygning	Eleven har viden om genretræk og multimodalitet	Eleven kan læse komplekse danske og lånte ord hurtigt og sikkert	Eleven har viden om morfemer i låneord
Eleven kan gennemføre målrettet og kritisk informationssøgning	Eleven har viden om kildekritisk søgning	Eleven kan afgøre, hvordan en tekst skal læses	Eleven har viden om förlæsestrategier	Eleven kan læse komplekse tekster hurtigt og sikkert	Eleven har viden om stavemåde og betydning af ord i alle tekster

Eleven kan vurdere tekstens sproglige virkemidler	Eleven har viden om sproglige virkemidler	Eleven kan sammenfatte informationer fra forskellige elementer i teksten	Eleven har viden om tekstelementers opbygning og funktion	Eleven kan sætte tekster ind i sammenhæng	Eleven har viden om sammenhæng mellem tekst og kontekst
Eleven kan vurdere betydningen af ord og begreber i relation til tekstens oprindelse	Eleven har viden om sociolekter og formelt sprog	Eleven kan sammenfatte informationer fra flere tekster	Eleven har viden om metoder til sammenstilling af informationer fra flere tekster	Eleven kan diskutere mulige udfald af situationer beskrevet i tekster	Eleven har viden om metoder til opstilling af scenarier
Eleven kan anvende ord og udtryks betydning til at forstå komplekse tekster	Eleven har viden om ordvalgets betydning for budskabet	Eleven kan forstå komplekse tekster	Eleven har viden om metoder til vurdering af teksters formål og perspektiv	Eleven kan kritisk vurdere teksters udsagn på baggrund af kontekst	Eleven har viden om metoder til systematisk undersøgelse af tekster

Fremstilling:

Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.

Eleven kan selvstændigt formulere en afgrænset opgave	Eleven har viden om opgave- og problemformulering	Eleven kan indsamle oplysninger og disponere indholdet	Eleven har viden om spørgeteknikker og observationsmetoder	Eleven kan udarbejde opinions- og ekspressive tekster	Eleven har viden om argumenterende og reflekterende fremstillingsformer
Eleven kan organisere samarbejde om fremstilling	Eleven har viden om produktionsplanlægning, roller, faser, ressourcer, opgavetyper og deadlines	Eleven kan forberede større multimodale produktioner	Eleven har viden om research, optagelse og skitser	Eleven kan fremstille større multimodale produktioner	Eleven har viden om virkemidler, grafisk design og efterproduktion
Eleven kan tilrettelægge proces fra ide til færdigt produkt	Eleven har viden om komplekse fremstillingsprocesser	Eleven kan disponere og layoute stof så det fremmer hensigten med produktet	Eleven har viden om målrettede dispositions- og formidlingsmetoder	Eleven kan fremstille sammenhængende tekster i forskellige genrer og stilarter	Eleven har viden om varierede udtryksformer målrettet forskellige målgrupper
Eleven kan respondere på forskellige fremstillingsformer	Eleven har viden om fremstillingsformer	Eleven kan registrere og korrigere egne og andres fejl	Eleven har viden om sproglig korrekthed	Eleven kan layoute tekster, så det fremmer kommunikationen	Eleven har viden om formidlingsformer

Eleven kan respondere på sproglig stil	Eleven har viden om sproglig stil	Eleven kan korrigere teksters layout	Eleven har viden om metoder til layout af forskellige genrer	Eleven kan lancere større multimodale produktioner	Eleven har viden om PR og lancering
Eleven kan respondere på forholdet mellem produktion og genre	Eleven har viden om genretræk	Eleven kan fremstille tekster med korrekt grammatik og layout	Eleven har viden om korrekt grammatik, stavning, tegnsætning og layout	Eleven kan opstille mål for nye fremstillingsprocesser	Eleven har viden om evalueringsmetoder

Fortolkning:

Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster.

Eleven kan formulere egne oplevelser og sansninger i æstetisk sprog	Eleven har viden om æstetisk sprogbrug	Eleven kan undersøge samspillet mellem genre, sprog, indhold og virkelighed	Eleven har viden om genrer, sprog, symbolik, forfatter, værk og fortæller	Eleven kan fortolke egne og andres fremstillinger af identitet i tekster
Eleven kan følge forløb og komposition i komplekse tekster	Eleven har viden om komplekse fortællestrukturer og kompositioner	Eleven kan undersøge teksters flertydighed	Eleven har viden om fortællerpålidelighed og betydningslag i teksten	Eleven kan foretage flertydige fortolkninger
Eleven kan reflekteret indleve sig i tekstens univers som grundlag for fortolkning	Eleven har viden om fortolkningsorienterede læsestrategier	Eleven kan gennemføre en målrettet analyse af en tekst	Eleven har viden om analysemetoder og forståelsesstrategier	Eleven kan diskutere bud på et eller flere samlede udsagn på baggrund af undersøgelsen
Eleven kan formulere egne oplevelser og sansninger i æstetisk sprog	Eleven har viden om æstetisk sprogbrug	Eleven kan undersøge samspillet mellem genre, sprog, indhold og virkelighed	Eleven har viden om genrer, sprog, symbolik, forfatter, værk og fortæller	Eleven kan fortolke egne og andres fremstillinger af identitet i tekster
Eleven kan følge forløb og komposition i komplekse tekster	Eleven har viden om komplekse fortællestrukturer og kompositioner	Eleven kan undersøge teksters flertydighed	Eleven har viden om fortællerpålidelighed og betydningslag i teksten	Eleven kan foretage flertydige fortolkninger

Eleven kan reflekteret indleve sig i tekstens univers som grundlag for fortolkning	Eleven har viden om fortolkningsorienterede læsestrategier	Eleven kan gennemføre en målrettet analyse af en tekst	Eleven har viden om analysemetoder og forståelsesstrategier	Eleven kan diskutere bud på et eller flere samlede udsagn på baggrund af undersøgelsen
--	--	--	---	--

Kommunikation:

Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer.

Eleven kan argumentere og informere	Eleven har viden om argumentations- og informationsformer	Eleven kan bruge kroppen som udtryk	Eleven har viden om krop og identitet	Eleven kan diskutere etiske spørgsmål vedrørende kommunikation på internettet
Eleven kan analysere samtaler	Eleven har viden om retoriske virkemidler, talehandlinger og positionering	Eleven kan bruge kropssprog og stemme tilpasset kommunikationssituationen	Eleven har viden om kropslige og retoriske virkemidler	Eleven kan vælge digitale teknologier i forhold til situationen
Eleven kan deltage aktivt, åbent og analytisk i dialog	Eleven har viden om demokratisk dialog	Eleven kan analysere eget og andres kropssprog	Eleven har viden om sammenhæng mellem situation, kultur og kropssprog	Eleven kan diskutere betydningen af digitale kommunikationsteknologier for eget liv og fællesskab
Eleven har viden om kommunikationsetik	Eleven kan kommunikere med nordmænd og svenskere	Eleven har viden om norsk og svensk i letforståelig form	Eleven kan iagttage udtryk for holdninger i sprog	Eleven har viden om sproglig modalitet
Eleven har viden om digitale teknologiers kommunikationsmuligheder	Eleven kan begå sig bevidst i sprogligt komplekse situationer	Eleven har viden om sproglige normer og omgangsformer i forskellige situationer	Eleven kan iagttage, hvordan vi danner forestillinger om verden med ord og sprog	Eleven har viden om nuancer i sproget og sprogets virkning
Eleven har viden om sammenhængen mellem digitale teknologier og kommunikation	Eleven kan kommunikere aktivt i forskellige sproglige og kulturelle situationer i en globaliseret verden	Eleven har viden om sammenhæng mellem situation, kultur og sprog	Eleven kan karakterisere og diskutere sprog i forskellige situationer	Eleven har viden om sprog og sprogbrug, sprogets variation og forskellige funktion

Timetal

5 lektioner a` 50 minutter.

Undervisningsmateriale:

Sammensat relevant materiale til gennemgang af bl.a. emner, temaer, forfatterskaber, epoker og genrer.

Der benyttes faglitteratur, skønlitteratur, film, digte, reklamer, online materialer, (ex. Dansk Gyldendal og Grammatip) m.m.

Sproget er dansk.

Arbejdsform:

Vekslede mellem klasse-, par-, individuel- og gruppearbejde.

Særlige hjælpemidler og metoder:

Computere og internet benyttes til søgning af ekstra materiale og information.

Prøveforberedende:

Dansk på 10. årgang er prøveforberedende.

Matematik

Formål for 9. kl.

Eleverne skal i faget matematik udvikle matematiske kompetencer og opnå færdigheder og viden, således at de kan begå sig hensigtsmæssigt i matematikrelaterede situationer i deres aktuelle og fremtidige daglig-, fritids-, uddannelses-, arbejds- og samfundsliv.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på, at de selvstændigt og gennem dialog og samarbejde med andre kan erfare, at matematik fordrer og fremmer kreativ virksomhed, og at matematik rummer redskaber til problemløsning, argumentation og kommunikation.

Stk. 3. Faget matematik skal medvirke til, at eleverne oplever og erkender matematikkens rolle i en historisk, kulturel og samfundsmæssig sammenhæng, og at eleverne kan forholde sig vurderende til matematikkens anvendelse med henblik på at tage ansvar og øve indflydelse i et demokratisk fællesskab.

Formålet med faget matematik er at gøre eleverne i stand til at begå sig hensigtsmæssigt i matematikrelaterede situationer vedrørende daglig-, fritids-, uddannelses-, arbejds- og samfundsliv. Det indebærer, at eleverne må udvikle færdigheder og viden, der gør dem i stand til at forstå, udøve, anvende og vurdere matematik og matematikvirksomhed i en mangfoldighed af sammenhænge, hvori matematik indgår eller kan komme til at indgå.

Den viden og de færdigheder, eleverne skal opnå for at leve op til formålet, kan beskrives som et samspil mellem de læringsmål, der er knyttet til kompetenceområdet matematiske kompetencer, og de læringsmål, der er knyttet til stofområderne tal og algebra, geometri og måling samt statistik og sandsynlighed.

Elevernes udvikling og udøvelse af matematiske kompetencer finder sted i deres arbejde med faglige stofområder, og elevernes arbejde med stofområderne bliver meningsfuldt, når det forbindes med de processer og arbejdsmåder, der er beskrevet i de matematiske kompetencer.

I planlægningen af undervisningsforløb skal der inddrages læringsmål fra både de matematiske kompetencer og fra de matematiske stofområder.

Kompetencemål efter 9. klasse (7.-9. Klasse)

Kompetenceområde	Efter 9. klassetrin
Matematiske kompetencer	Eleven kan handle med dømmekraft i komplekse situationer med matematik
Tal og algebra	Eleven kan anvende reelle tal og algebraiske udtryk i matematiske undersøgelser
Geometri og måling	Eleven kan forklare geometriske sammenhænge og beregne mål
Statistik og sandsynlighed	Eleven kan vurdere statistiske undersøgelser og anvende sandsynlighed

Opmærksomhedspunkter efter 9. klasse (7.-9. klasse)

Tal og algebra / Tal	Efter 9. klassetrin	Eleven kan gennemføre simple procentberegninger med overslag og lommeregner
Tal og algebra / Formler og algebraiske udtryk	Efter 9. klassetrin	Eleven kan sætte tal i stedet for variable i en simpel formel

Tal og algebra

Klassetrin	Kompetencemål	Faser	Færdigheds- og vidensmål			
Efter 9. klassetrin (7.-9. klasse)	Eleven kan anvende reelle tal og algebraiske udtryk i matematiske undersøgelser		Tal*		Regnestrategier	
		1.	Eleven kan anvende decimaltal, brøk og procent	Eleven har viden om sammenhængen mellem decimaltal, brøk og procent	Eleven kan udføre sammensatte beregninger med rationale tal	Eleven har viden om regningsarternes hierarki
		2.	Eleven kan anvende potenser og rødder	Eleven har viden om potenser og rødder	Eleven kan udføre beregninger vedrørende procentuel vækst, herunder rentevækst	Eleven har viden om procentuel vækst og metoder til vækstberegninger i regneark, herunder viden om renter, lån og opsparing
		3.	Eleven kan anvende reelle tal	Eleven har viden om irrationale tal	Eleven kan udføre beregninger med potenser og rødder	Eleven har viden om regneregler for potenser og rødder
Færdigheds- og vidensmål						
Ligninger		Formler og algebraiske udtryk*		Funktioner		
Eleven kan udvikle metoder til løsninger af ligninger	Eleven har viden om strategier til løsning af ligninger	Eleven kan beskrive sammenhænge mellem enkle algebraiske udtryk og geometriske repræsentationer	Eleven har viden om geometriske repræsentationer for algebraiske udtryk	Eleven kan anvende lineære funktioner til at beskrive sammenhænge og forandringer	Eleven har viden om repræsentationer for lineære funktioner	
Eleven kan opstille og løse ligninger og enkle uligheder	Eleven har viden om ligningsløsning med og uden digitale værktøjer	Eleven kan udføre omskrivninger og beregninger med variable	Eleven har viden om metoder til omskrivninger og beregninger med variable, herunder med digitale værktøjer	Eleven kan anvende ikke-lineære funktioner til at beskrive sammenhænge og forandringer	Eleven har viden om repræsentationer for ikke-lineære funktioner	
Eleven kan opstille og løse enkle ligningsystemer	Eleven har viden om grafisk løsning af enkle ligningsystemer	Eleven kan sammenligne algebraiske udtryk	Eleven har viden om regler for regning med reelle tal			

Geometri og målinger

Kompetenceområde	Klassetrin	Faser	Færdigheds- og vidensmål			
Efter 9. klassetrin (7.-9. klasse)	Eleven kan forklare geometriske sammenhænge og beregne mål		Geometriske egenskaber og sammenhænge		Geometrisk tegning	
		1.	Eleven kan undersøge sammenhænge mellem længdeforhold, arealforhold og rumfangsforhold	Eleven har viden om lighedssætning og størrelsesforhold	Eleven kan undersøge todimensionelle gengivelser af objekter i omverdenen	Eleven har viden om muligheder og begrænsninger i tegneformer til gengivelse af rumlighed
		2.	Eleven kan undersøge egenskaber ved linjer knyttet til polygoner og cirkler, herunder med digitale værktøjer	Eleven har viden om linjer knyttet til polygoner og cirkler		Eleven har viden om metoder til at fremstille præcise tegninger, herunder med digitale værktøjer
		3.	Eleven kan forklare sammenhænge mellem sidelængder og vinkler i retvinklede trekanter	Eleven har viden om den pythagoræiske læresætning og trigonometri knyttet til retvinklede trekanter		

Færdigheds- og vidensmål			
Placeringer og flytninger		Måling	
Eleven kan analysere mønstre og symmetrier i omverdenen	Eleven har viden om kategorisering af geometriske mønstre og symmetrier	Eleven kan omskrive mellem måleenheder	Eleven har viden om sammenhænge i enhedssystemet
Eleven kan undersøge sammenhænge mellem kurver og ligninger	Eleven har viden om metoder til at undersøge sammenhænge mellem kurver og ligninger, herunder med digitale værktøjer	Eleven kan bestemme mål i figurer ved hjælp af formler og digitale værktøjer	Eleven har viden om formler og digitale værktøjer, der kan anvendes ved bestemmelse af omkreds, areal og rumfang af figurer
		Eleven kan bestemme afstande med beregning	Eleven har viden om metoder til afstandsbestemmelse

Statistik og sandsynlighed

Klassetrin	Kompetencemål	Faser	Statistik		Sandsynlighed	
Efter 9. klassetrin (7.-9.klasse)	Eleven kan vurdere statistiske undersøgelser og anvende sandsynlighed	1.	Eleven kan vælge relevante deskriptorer og diagrammer til analyse af datasæt	Eleven har viden om statistiske deskriptorer, diagrammer og digitale værktøjer, der kan behandle store datamængder	Eleven kan anvende udfalderum og tællemoder til at forbinde enkle sandsynligheder med tal	Eleven har viden om udfalderum og tællemoder
		2.	Eleven kan undersøge sammenhænge i omverdenen med datasæt	Eleven har viden om metoder til undersøgelse af sammenhænge mellem datasæt, herunder med digitale værktøjer	Eleven kan beregne sammensatte sandsynligheder	Eleven har viden om sandsynlighedsmodeller og sandsynlighedsberegninger
		3.	Eleven kan kritisk vurdere statistiske undersøgelser og præsentationer af data	Eleven har viden om stikprøveundersøgelser og virkemidler i præsentation af data	Eleven kan anvende sandsynlighedsregning	Eleven har viden om statistisk og teoretisk sandsynlighed

Undervisningsmaterialer

De anvendte materialer vil hovedsagligt være udvalgte afsnit fra skolens aktuelle lærebogssystemer, opslagsbøger suppleret med diverse kopiark og materiale lagt på skolens intranet. Computeren indgår som en naturlig del af undervisningen, alle elever arbejder med Geogebra, Excel og Wordmat.

Arbejdsformer

Arbejdsformen veksler mellem klasse-, par- individuelt- og gruppearbejde med både opgaveløsning og fremlæggelse. I den daglige undervisning arbejdes der med skriftlige opgaver, ligesom eleverne arbejder med skriftlige afleveringer, oftest tidligere års stillede prøvesæt. Der arbejdes også med online færdighedsprøver. I alle tilfælde tilstræbes det, at eleverne udvikler korrekte og relevante skriftlige udtryksformer. I træningen frem mod en evt. mundtlig prøv og skriftlige prøve i matematik (kun for 9. klasse), øver eleverne i at formulere problemer med et matematisk indhold og sprogbrug fra stillede eller selvavede opgaver, og formulerer relevante matematiske løsninger på disse problemer.

Timetal

9. klasse: 4,5 lektioner á 50 minutter pr. uge, desuden 3 fagdage af 6 lektioner.

Afsluttende prøver

9. klasse afsluttes med en skriftlig prøve, FS 9-prøven og en evt. mundtlig prøve, hvis mundtlig matematik udtrækkes det pågældende år.

Evaluerings

Der evalueres løbende med samtaler og tests

Der afholdes 2 forældresamtaler, hvor den enkelte elev vurderes, ligesom der evalueres i klassens team.

Der afholdes 2 terminsprøver for 9. klasse.

10. klasse

Faget matematik er et obligatorisk fag i 10. klasse. I faget tages udgangspunkt i elevernes allerede opnåede kompetencer, færdigheder og viden fra undervisningen i matematik i 1.-9. klasse.

Fælles Mål omfatter fire kompetenceområder:

Matematiske kompetencer

Tal og algebra

Geometri og måling

Statistik og sandsynlighed

Formålet med faget matematik i folkeskolen er at gøre eleverne i stand til at begå sig hensigtsmæssigt i matematikrelaterede situationer vedrørende daglig-, fritids-, uddannelses-, arbejds- og samfundsliv. Det indebærer, at eleverne må udvikle færdigheder og viden, der gør dem i stand til at forstå, udøve, anvende og vurdere matematik og matematikvirksomhed i en mangfoldighed af sammenhænge, hvori matematik indgår eller kan komme til at indgå.

Den viden og de færdigheder, eleverne skal opnå for at leve op til formålet, kan beskrives som et samspil mellem de læringsmål, der er knyttet til kompetenceområdet "Matematiske kompetencer" og de læringsmål, der er knyttet til stofområderne tal og algebra, geometri og måling samt statistik og sandsynlighed. Elevernes udvikling og udøvelse af matematiske kompetencer finder sted i deres arbejde med faglige stofområder, og elevernes arbejde med stofområderne bliver meningsfuldt, når det forbindes med de processer og arbejdsmåder, der er beskrevet i de matematiske kompetencer.

I planlægningen af undervisningsforløb skal læreren derfor udvælge læringsmål fra både de matematiske kompetencer og fra de matematiske stofområder.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer.

Læseplanen beskriver undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning. Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

	Problem- behandling	Modellering	Ræsonnement	Repræsentation og tankegang	Kommunikation og symbolbehandling	Hjælpemidler
Tal og algebra						
Geometri og måling						
Statistik og sandsynlighed						

Figur 1: Model for planlægning af undervisningsforløb i matematik

Kompetenceområdet matematiske kompetencer omfatter seks færdigheds- og vidensområder:

Problembehandling vedrører løsning og opstilling af matematiske problemer, dvs. matematiske spørgsmål, der ikke kan besvares udelukkende med rutinemetoder.

Modellering vedrører dels processer, hvor matematik anvendes til behandling af situationer og problemstillinger uden for matematikken, dels analyse og vurdering af matematiske modeller, som beskriver forhold i virkeligheden.

Ræsonnement og tankegang vedrører matematisk argumentation og karakteristika ved matematisk tankegang.

Repræsentation og symbolbehandling vedrører anvendelse og forståelse af repræsentationer i matematik, herunder matematisk symbolsprog.

Kommunikation vedrører det at udtrykke sig med og om matematik og at sætte sig ind i og fortolke andres udtryk med og om matematik.

Hjælpemidler vedrører kendskab til, samt anvendelse og valg af relevante hjælpemidler i matematik.

Stofområdet tal og algebra omfatter fem færdigheds- og vidensområder:

Tal fokuserer på elevernes forståelse og anvendelse af reelle tal.

Regnestrategier fokuserer på beregninger med reelle tal. Ligninger fokuserer på ligninger, enkle uligheder og enkle ligningssystemer.

Formler og algebraiske udtryk fokuserer på anvendelsen og udviklingen af formler og algebraiske udtryk.

Funktioner fokuserer på beskrivelse af lineære og ikke-lineære sammenhænge.

Stofområdet geometri og måling omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Geometriske egenskaber og sammenhænge fokuserer på undersøgelser og beregninger i tilknytning til geometriske figurer.

Geometriske tegning fokuserer på undersøgelser og geometriske tegnemetoder.

Placeringer og flytninger fokuserer på kurver i koordinatsystemet samt mønstre og symmetrier i omverdenen.

Måling fokuserer på beregninger af omkreds, areal og rumfang

Stofområdet statistik og sandsynlighed omfatter to færdigheds- og vidensområder:

Statistik fokuserer på analyse af datasæt og på vurdering af statistiske undersøgelser.

Sandsynlighed fokuserer på elevernes anvendelse af statistisk og teoretisk sandsynlighed.

Uddybelse kan findes på undervisningsministeriets hjemmeside
<http://tinyurl.com/ntlga2k>

Undervisningsmaterialer

De anvendte materialer vil hovedsageligt være digitale, udvalgt eller produceret af læreren.

Computeren indgår som en fuld integreret del af undervisningen. Vi anvender som udgangspunkt programmerne Wordmat, Geogebra og Excel.

Arbejdsformer

Arbejdsformen veksler mellem klasse-, par-, individuelt - og gruppearbejde med både opgaveløsning og fremlæggelser.

I den daglige undervisning arbejdes der med både skriftlige og mundtlige opgaver. Det tilstræbes ligeledes, at eleverne udvikler korrekte og relevante skriftlige og mundtlige udtryksformer.

I løbet af året udarbejder eleverne 4 port folio opgaver, som danner udgangspunktet for den afsluttende mundtlige prøve.

Eleverne skal i den daglige undervisning opnå øvelse i at formulere problemer med et matematisk indhold og sprogbrug fra stillede eller selvfundne opgaver og formulere relevante matematiske løsninger på disse problemer.

Timetal

10. klasse har 5 lektioner á 50 minutter. Derudover 3 fagdage á 6 lektioner.

Timerne er fordelt mellem kl. 8.00 og 15.00.

Afsluttende prøver - skriftlig FP10

Mundtlig FP 10 - gruppeprøve, prøveform B

Eleverne udarbejder på baggrund af deres port folio opgaver, fire redegørelser, inden for fire matematiske områder (geometri, funktioner, økonomi, statistik/sandsynlighed). Der trækkes lod mellem de fire redegørelser. Til selve prøven får eleverne at vide, hvilken af deres fire redegørelse de skal fremlægge for lærer og censor, desuden arbejdes der med et ukendt prøvespørgsmål.

Der er ikke niveaudeling i 10. klasse.

Evaluerings

Der evalueres løbende med samtaler og prøver.

Der afholdes 2 forældresamtaler pr. år, hvor den enkelte elev evalueres, ligesom der evalueres både i teamsamarbejde for den enkelte klasse samt i fagteams.

Der afholdes 2 terminsprøver for 10. klasse.

Fysik/kemi

Formål for fagene fysik og kemi

Eleverne skal i faget fysik/kemi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan fysik og kemi – og forskning i fysik og kemi – i samspil med de øvrige naturfag bidrager til vores forståelse af verden. Eleverne skal i fysik/kemi tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende fysiske og kemiske forhold i natur og teknologi med vægt på forståelse af grundlæggende fysiske og kemiske begreber og sammenhænge samt vigtige anvendelser af fysik og kemi.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser, blandt andet ved laboratorie- og feltarbejde. Elevernes interesse og nysgerrighed over for fysik, kemi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.

Stk. 3. Eleverne skal opnå erkendelse af, at naturvidenskab og teknologi er en del af vores kultur og verdensbillede. Elevernes ansvarlighed over for naturen og brugen af naturressourcer og teknologi skal videreudvikles, så de får tillid til egne muligheder for stillingtagen og handlen i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Indhold

Trinmål 7.-9. klasse

I faget fysik/kemi skal eleverne lære om fysiske og kemiske forhold i natur og teknologi samt sammenhænge i og anvendelse af denne viden. I samarbejdet med de andre naturfag i udskolingen skal eleverne bygge videre på natur/teknologi og udvikle naturfaglige kompetencer, så de kan genkende, formulere og håndtere problemstillinger med fysisk og kemisk indhold.

Undervisningen skal lede frem mod at give eleverne kompetencer til at opnå færdigheds- og vidensmål.

Færdigheds- og vidensmål for 8. klasse er fase 2, og for 9. klasse gælder fase 3. I dette dokument er 8. klasse den første fase og 9. klasse den 2. fase.

Kompetenceområde - undersøgelse

Eleven kan designe, gennemføre og evaluere undersøgelser i fysik/kemi

Undersøgelse i naturfag

2.	Eleven kan indsamle og vurdere data fra egne og andres undersøgelser i naturfag	Eleven har viden om indsamling og validering af data
3.	Eleven kan konkludere og generalisere på baggrund af eget og andres praktiske og undersøgende arbejde	Eleven har viden om kriterier for evaluering af undersøgelser i naturfag

Stof og stofkredsløb

Eleven kan undersøge enkle reaktioner mellem stoffer Eleven kan analysere dele af stofkredsløb	Eleven har viden om kemiske reaktioner og stofbevarelse
Eleven kan undersøge enkle reaktioner mellem stoffer	Eleven har viden om carbons og nitrogens kredsløb

--	--

Bølger, partikler og stråling

Eleven kan undersøge typer af stråling Eleven kan undersøge resultatet af processer på atomart niveau	Eleven har viden om stråling Eleven har viden om atomkernen og elektronsystemet
Eleven kan undersøge typer af stråling	Eleven har viden om stråling

Energiomsætning

Eleven kan undersøge transport og lagring af energi i naturgivne og menneskeskabte processer	Eleven har viden om elektriske og magnetiske fænomener Eleven har viden om energiforsyning
Eleven kan eksperimentere med energiomsætning hvori elektricitet og magnetisme indgår	Eleven har viden om elektriske og magnetiske fænomener

Jorden og universet

Eleven kan forklare data fra målinger på atmosfæren og vand i kredsløb	Eleven har viden om havstrømme, vandets kredsløb og atmosfæriske fænomener
Eleven kan designe og gennemføre undersøgelser om Jordens ressourcer	Eleven har viden om ressourceforbrug, deponi og genanvendelse

Produktion og teknologi

Eleven kan undersøge udnyttelse af råstoffer og dele af produktionsmetoder	Eleven har viden om råstoffer og produktionsprocesser Eleven har viden om elektroniske kredsløb, simpel programmering og transmission af data
Eleven kan designe og gennemføre undersøgelser vedrørende elektronisk og digital styring	Eleven har viden om elektroniske kredsløb, simpel programmering og transmission af data

Kompetenceområde Modellering

Eleven kan anvende og vurdere modeller i fysik/kemi

Modellering i naturfag

2.	Eleven kan vælge modeller efter formål	Eleven har viden om karakteristika ved modeller i naturfag
3.	Eleven kan vurdere modellers anvendelighed og begrænsninger	Eleven har viden om vurderingskriterier for modeller i naturfag

Stof og stofkredsløb

Eleven kan med repræsentationer beskrive kemiske reaktioner	Eleven har viden om kemiske symboler og reaktionsskemaer
Eleven kan med modeller forklare stofkredsløb i naturen	Eleven har viden om reaktioner og processer i centrale stofkredsløb

Partikler, bølger og stråling

Eleven kan med modeller beskrive ioniserende stråling	Eleven har viden om repræsentationer af atomkerner og stråling
Eleven kan med kernekort beskrive ustabile atomkerners henfald, herunder med interaktive modeller	Eleven har viden om atomkerneprocesser

Energiomsætning

Eleven kan med modeller beskrive elektriske kredsløb	Eleven har viden om repræsentationer af elektriske kredsløb
Eleven kan med modeller forklare energiomsætninger	Eleven har viden om naturgivne og menneskeskabte energikæder

Jorden og Universet

Eleven kan visualisere vands kredsløb og Jordens energistrømme	Eleven har viden om Jordens energistrømme
Eleven kan fremstille og tolke repræsentationer af processer i Jordens systemer	Eleven har viden om Jordens magnetfelt, vejrsystemer og klima

Produktion og teknologi

Eleven kan designe modeller for teknologiske processer, herunder med it-baserede programmer	Eleven har viden om teknologiske processer i landbrug og industri
---	---

Eleven kan designe enkle teknologiske løsninger på udfordringer fra hverdag og samfund

Eleven har viden om metoder til udvikling af tekniske løsninger

Kompetenceområde - perspektivering

Eleven kan perspektivere fysik/kemi til omverdenen og relatere indholdet i faget til udvikling af naturvidenskabelig erkendelse

Perspektivering i naturfag

2.	Eleven kan forklare sammenhænge mellem naturfag og samfundsmæssige problemstillinger og udviklingsmuligheder	Eleven har viden om interessemodsætninger knyttet til bæredygtig udvikling
3.	Eleven kan forklare, hvordan naturvidenskabelig viden diskuteres og udvikles	Eleven har viden om processer i udvikling af naturvidenskabelig erkendelse

Stof og stofkredsløb

Eleven kan beskrive fotosyntesens og forbrændingsprocessers betydning for atmosfærens sammensætning	Eleven har viden om ændringer i atmosfærens sammensætning
Eleven kan vurdere miljøpåvirkninger af klima og økosystemer	Eleven har viden om samfundets brug og udledning af stoffer

Partikler, bøger og stråling

Eleven kan skelne mellem naturlig og menneskeskabt ioniserende stråling	Eleven har viden om ioniserende strålings vekselvirkning med organisk og uorganisk materiale
Eleven kan forklare udviklingen og perspektiver i udnyttelsen af kernekraft, herunder med animationer og simuleringer	Eleven har viden om fissionsprocesser

Energiopsætning

Eleven kan vurdere ændring i energikvalitet ved energiomsætninger i samfundet	Eleven har viden om energiressourcer og energikvalitet
Eleven kan diskutere udvikling i samfundets energiforsyning	Eleven har viden om udvikling i samfundets energibehov

Jorden og Universet

Eleven kan forklare, hvordan Jordens systemer påvirker menneskets levevilkår	Eleven har viden om klimaændringer og vejrphenomener
Eleven kan forklare, hvordan ny viden har ført til ændringer i forståelse af Jorden og Universet	Eleven har viden om udvikling i forståelsen af Jordens og Universets opbygning

--	--

Produktion og teknolog

Eleven kan beskrive sammenhænge mellem råstoffer, processer og produkt	Eleven har viden om teknologi i industri og landbrug
Eleven kan vurdere en teknologis bæredygtighed	Eleven har viden om teknologiers påvirkning og effekt på naturgrundlaget

Kompeteområde - Kommunikation

Eleven kan kommunikere om naturfaglige forhold med fysik/kemi

Formidling

2.	Eleven kan vurdere kvaliteten af egen og andres kommunikation om naturfaglige forhold	Eleven har viden om kildekritisk formidling af naturfaglige forhold
----	---	---

Argumentation

Eleven kan vurdere gyldigheden af egne og andres naturfaglige argumentation	Eleven har viden om kvalitetskriterier for forskellige typer af argumenter i naturfaglig sammenhæng
---	---

Ordkendskab - fælles for 8. og 9. klasse

Eleven kan mundtligt og skriftligt udtrykke sig præcist og nuanceret ved brug af fagord og begreber	Eleven har viden om ord og begreber i naturfag
---	--

--	--

Faglig læsning og skrivning - fælles for 8. og 9. klasse

Eleven kan målrettet læse og skrive tekster i naturfag	Eleven har viden om naturfaglige teksters formål og struktur og deres objektivitetskrav
--	---

Undervisningsmaterialer:

De anvendte materialer vil hovedsageligt være www.clionline.dk geografi, biologi og fysik

Computeren anvendes desuden til informationssøgning/rapportskrivning

Afsluttende prøver

9. kl. afsluttes både mundtlig og skriftligt.

Skriftligt er udtræk FP 9 digital multiple choice-test i udtrækspulje med mundtlig matematik, geografi, biologi, fysik og idræt.

Mundtlig er en to timers gruppeprøve, hvor eleverne forsvare deres selvproducerede problemstillinger i forhold til deres udtræk fra årets minimum 4 gennemgåede temaer. Ministeriet har fastlagt 6 overordnede temaer, som man kan vælge imellem, disse er;

Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget

Bæredygtig energiforsyning på lokalt og globalt plan

Drikkevandsforsyning for fremtidige generationer

Den enkeltes og samfundets udledning af stoffer

Strålings indvirkning på levende organismers levevilkår

Teknologiens betydning for menneskers sundhed og levevilkår

Den mundtlige prøve skal helst inddrage både geografi, biologi og fysik og kemi med fordeling i forhold til årets timetal i fagene, men kan godt have faglig overvægt i to fag.

Der er ikke niveaudeling.

Evaluerings

Der evalueres løbende med samtaler, afleveringer, wisemapping og tests.

Der afholdes 2 forældresamtaler pr. år, hvor den enkelte elev evalueres, ligesom der evalueres både i teamsamarbejde for den enkelte klasse samt i fagteams.

Særlige hjælpemidler/metoder:

Film, powerpoint/dias, video, ekskursioner og gæstelærere.

Foredrag, fortælling, klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde og inddragelse af digitale redskaber.

Arbejdsformer

Arbejdsformen veksler mellem klasse-, par-, individuelt- og gruppearbejde med både opgaveløsning og fremlæggelser.

Undervisningen er i høj grad undersøgende med elevernes egne fokusområder inden for hvert emne.

Timetal

9. kl. - 2 lektioner á 50 min. per uge.

Faget er obligatorisk på 9. årgang.

Timerne er fordelt mellem klokken 8-15 på ugens 5 første dage.

10. klasse

Faget fysik/kemi er et tilbudsfag i 10. klasse. I faget tages udgangspunkt i elevernes allerede opnåede kompetencer, færdigheder og viden fra undervisningen i fysik/kemi i 7.-9. klasse.

Fagets omdrejningspunkt er elevernes fortsatte udvikling af deres naturfaglige kompetencer gennem arbejdet i fysik/kemi. I fysik/kemi i 10. klasse arbejdes der ligesom i naturfagene tidligere i skoleforløbet og naturfag i 10. klasse med kompetenceområderne undersøgelse, modellering, perspektivering og kommunikation.

Hvert kompetenceområde består af et kompetencemål med underliggende færdigheds- og vidensområder, og der arbejdes inden for disse med en række problemstillinger, der formuleres i samarbejde mellem lærer og elever.

I fysik/kemi arbejdes med to typer mål:

Naturfaglige mål beskriver de arbejdsmetoder og processer, som er fælles for fysik/kemi og naturfag i 10. klasse. De naturfaglige mål er udfoldet i et færdigheds- og vidensområde, og i et undervisningsforløb kan flere af de naturfaglige mål blive inddraget. Der er progression i de naturfaglige mål fra 1. klasse i natur/teknologi til 10. klasse i fysik/kemi og naturfag.

De fagspecifikke mål beskriver det særskilte stofindhold i fysik/kemi, og de er udfoldet i fem færdigheds- og vidensområder.

Ved planlægningen af undervisningen skal begge typer af mål inddrages således, at kompetencerne udvikles i et samspil mellem de naturfaglige og de fagspecifikke mål.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer.

Læseplanen beskriver undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning.

Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde. Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne.

Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde, herunder med fælles naturfaglige problemstillinger i det omfang, klassen eller enkelte elever har andre naturfaglige valgfag.

Undersøgelse

Kompetenceområdet undersøgelse omfatter seks færdigheds- og vidensområder: Undersøgelser i naturfag er naturfaglige mål i fortsættelse af naturfagene biologi, fysik/kemi og geografi

på 7.-9. klassetrin og fokuserer på formulering, undersøgelse og evaluering af naturfaglige problemstillinger ud fra elevernes egne hypoteser.

Stof og stofkredsløb fokuserer på undersøgelser af stofkredsløb ud fra kemiske analysemetoder, som eleverne selv er med til at udvælge og anvende.

Partikler, bølger og stråling fokuserer på elevernes undersøgelser af kosmisk stråling og det elektromagnetiske spektrum.

Energiomsætning fokuserer på undersøgelser af energiteknologi.

Jorden og universet fokuserer på undersøgelser af Jordens ressourcer.

Produktion og teknologi fokuserer på undersøgelser af en produktionsvirksomhed og elevernes kendskab til delprocesser i en produktion.

Modellering

Kompetenceområdet modellering består af seks færdigheds- og vidensområder:

Modellering i naturfag er naturfaglige mål, og her fokuseres på, at eleverne kritisk og kvalificeret

kan anvende eller vurdere modeller til forklaring på naturfaglige sammenhænge og problemstillinger.

Stof og stofkredsløb fokuserer på modeller af og sammenhænge i naturlige stofkredsløb.

Partikler, bølger og stråling fokuserer på bølge- og partikelm modeller.

Energiomsætning fokuserer på energikæder i naturen og i samfundet.

Jorden og universet fokuserer på modeller, astronomiske objekter og fænomener.

Produktion og teknologi fokuserer på programmering af simple digitale løsninger ved hjælp af programmeringssprog og -platforme.

Perspektivering

Kompetenceområdet perspektivering omfatter seks færdigheds- og vidensområder:

Perspektivering i naturfag er naturfaglige mål og er enslydende for fysik/kemi og naturfag i 10. klasse.

Disse fokuserer på elevernes forklaringer af sammenhænge mellem naturfag og udviklingen i samfundet.

Stof og stofkredsløb fokuserer på naturgivne og samfundsskabte forandringer i stofkredsløb.

Partikler, bølger og stråling fokuserer på anvendelsen af lyd og lys, naturlig og menneskeskabt stråling samt kernekraft.

Energiomsætning fokuserer på elevernes beskrivelser af virkninger og konsekvenser af elektromagnetisk stråling.

Jorden og universet fokuserer på de faktorer, der har betydning for valg af energiteknologier, både samfundsmæssige og naturgivne.

Produktion og teknologi fokuserer på elevernes vurderinger af teknologiers bæredygtighed og deres effekt på naturgrundlaget.

Kommunikation

Færdigheds- og vidensmål i kompetenceområdet kommunikation omfatter fire færdigheds- og vidensområder og er enslydende for fysik/kemi og naturfag i 10. klasse:

Formidling fokuserer på egnede metoder til formidling og vurdering af naturfaglige forhold.

Argumentation fokuserer på formulering og vurdering af naturfaglige begrundelser og påstande.

Ordkendskab fokuserer på brugen af fagsprog i arbejdet med og formidling af naturfagene.

Faglig læsning og skrivning fokuserer på tilegnelsen af naturfaglig viden gennem læsning og skrivning.

Undervisningsmaterialer

Webportaler og/eller lærerproduceret materiale.

Timetal og afsluttende prøve

2x50 min lektioner pr. uge. Faget er obligatorisk og det forventes, at eleverne afslutter faget med den mundtligt/praktiske FP10 prøve.

Evaluerings

Elevernes læring evalueres løbende via test og samtaler.

Engelsk

Formål

Eleverne skal i faget engelsk udvikle sproglige, tekstmæssige og interkulturelle kompetencer, således at de kan anvende engelsk nationalt og globalt i deres aktuelle og fremtidige liv. Eleverne skal udvikle deres nysgerrighed og bevidsthed om engelsk sprog og kunne vælge egnede sproglærings- og kommunikationsstrategier som grundlag for fremmedsprogsindlæringen.

Stk. 2. Eleverne skal ved at anvende varierede arbejdsmetoder, it og medier, tværfagligt samarbejde og internationale kontakter opnå oplevelse, fordybelse og virkelyst. Herved skal eleverne bevare lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur til fremme af deres alsidige udvikling.

Stk. 3. Eleverne skal arbejde med emner, der belyser, hvordan mennesker tænker og lever i den engelsksprogede verden, så de kan blive fortrolige med egen kultur i

samspil med andre kulturer. Herigennem får eleverne mulighed for at udvikle deres forståelse for mennesker med forskellig kulturel baggrund og forberede sig til et liv i et globalt samfund.

Introduktion

Eleverne skal lære at kommunikere på engelsk på et selvstændigt niveau med mennesker fra hele verden på baggrund af deres viden om engelsk sprog og deres interkulturelle kompetencer.

Fælles Mål omfatter tre kompetenceområder: Mundtlig kommunikation, skriftlig kommunikation samt kultur og samfund.

Centralt i faget står arbejdet med de kommunikative, interkulturelle og tekstuelle kompetencer med udgangspunkt i et kommunikativt sprogsyn. Områderne hænger sammen således, at de forskellige kompetenceområder understøtter hinanden i et helhedssyn på sproglæring og -undervisning. Fasemål fra en fase indgår i arbejdet på de efterfølgende trin. De forskellige kompetencemål, færdigheds- og vidensmål skal desuden understøtte hinanden inden for den enkelte fase.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer. Læseplanen beskriver undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning.

Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den imødekommer målsætningerne om en længere og mere varieret skoledag, jf. lov nr. 1640, heriblandt varieret og anvendelsesorienteret undervisning, bevægelse, åben skole og understøttende undervisning.

Læs mere i vejledningen for faget engelsk under Relaterede filer.

De tværgående emner

It og medier

Eleven som kritisk undersøger

Der arbejdes i alle kompetenceområder med eleverne som kritiske undersøgere. Eleverne skal fx kritisk kunne bruge digitale medier til at søge information om engelsktalende lande og kulturer samt om temaer, der arbejdes med i undervisningen.

Eleverne skal kunne benytte målrettede strategier til internetsøgning. De skal kunne analysere og vurdere søgeresultaterne kritisk samt citere disse korrekt. Det kan fx være, at eleverne skal lave en armchair travel eller en præsentation af deres yndlingsband.

De digitale ordbøger, grammatiske oversigter samt computerens stave- og grammatikkontrol fungerer som digitale hjælpemidler i engelskundervisningen. Eleverne skal kunne foretage opslag samt vurdere, hvilket ord eller udtryk der passer ind i konteksten.

Eleven som analyserende modtager

I kompetenceområdet kultur og samfund skal eleverne opnå færdigheder som analyserende modtagere. Eleverne skal kunne analysere og vurdere medieprodukters måde at præsentere verden på. De skal fx reflektere over, hvem der ønsker at skabe hvilke reaktioner hos hvem og med hvilke hjælpemidler.

Eleverne skal kunne vurdere reliabiliteten i forskellige reklamer og hjemmesider.

Eleven som målrettet kreativ producent

Eleverne skal have kompetencer som målrettede og kreative producenter i digital produktion inden for alle kompetenceområderne. Fx skal de i første undervisningsforløb kunne lave en digital præsentation af sig selv og de nære omgivelser, som kan udveksles med elever i andre lande.

Eleven som ansvarlig deltager

Eleverne skal opnå kompetencer som ansvarlige deltagere. I kompetenceområdet kultur og samfund skal eleverne opnå færdigheder til at kommunikere, videndele og samarbejde ved brug af digital teknologi, sociale medier og online undervisningsplatforme. I wikis eller blogs samarbejder eleverne fx med en hollandsk klasse om et fælles emne som fx livet i et vadehavsområde med fokus på fælles formidling af identiske problemstillinger og lokal diversitet.

Læs mere om **it og medier** i faget engelsk.

Innovation og entreprenørskab

Sprogundervisning skal motivere eleverne til at udfolde sig, tage chancer og afprøve deres sprog i mange og gerne utraditionelle situationer. Det skal være helt naturligt at begå fejl, og alle skal vide, at det er fejlene, man lærer af. Det drejer sig om at lære at turde handle og eksperimentere som en naturlig del af fagligt arbejde og læring.

I kompetenceområderne mundtlig og skriftlig kommunikation arbejdes med dimensionen handling. Eleverne skal strategisk kunne variere deres kommunikation mundtligt, skriftligt og digitalt alt efter målgruppe og situation. At være innovativ og entreprenant omfatter i høj grad samarbejde. Vi er som oftest mest innovative gennem at møde det anderledes ved samarbejdspartnere og ved at udfordre hinandens tænkning og sproglige formåen. Grupper på kryds og tværs med støtte til et læringsfokuseret gruppearbejde og brug af engelsk er centralt.

I kompetenceområderne mundtlig og skriftlig kommunikation arbejdes med dimensionen kreativitet. Eleverne skal kunne kombinere og omsætte deres faglige viden på nye måder. Ved at give plads til utraditionelle forslag og idéer fra elevernes side skal de opmuntres til at eksperimentere og lege med både sprog og tematikker i undervisningen. Når eleverne får mulighed for at udfolde sig gennem opgaver, der rummer udfordringer til flere sanser, motiveres de til at bruge deres fantasi. Det styrker elevernes divergente tænkning.

I kompetenceområdet kultur og samfund arbejdes med dimensionen omverdensforståelse. Eleverne skal have mulighed for at undersøge deres omverden. Så hurtigt som muligt skal de i kontakt med omverdenen, som i høj grad anvender engelsk, og igennem hele skoleforløbet skal deres nysgerrighed omkring sprog, tekster og kultur støttes og styrkes.

Der arbejdes med dimensionen personlig indstilling under alle kompetenceområder. Helt centralt i at udvikle elevernes innovative og entreprenante kompetencer er det at sørge for succesoplevelser. Eleverne skal opnå tro på egen formåen gennem mange succesoplevelser og derigennem tro på, at de både i og uden for skolen er i stand til at løse de sproglige, tekstmæssige og kulturelle opgaver, de møder i en moderne, globaliseret verden.

Læs mere om **innovation og entreprenørskab** i faget engelsk.

[Link til fælles mål.](#)

Kilde: <http://tinyurl.com/o83lemt>

Timeantal: Gennemsnitlig undervisning pr. uge 3,5 timer af 50 min. + 3 fag dage á 6 lektioner.

Afsluttende prøver: FP9

Der er ingen niveaudeling på Staby Efterskole

Evaluerings: Der evalueres løbende med samtaler og tests.

Der afholdes to forældresamtaler pr. år, hvor den enkelte elevs status evalueres, ligesom der evalueres både i teamsamarbejde for den enkelte klasse samt i fagteams.

Afleveringer: min. 5 afleveringer + to terminsprøver

10 klasse

Formål

Formålet med undervisningen i engelsk er, at eleverne tilegner sig sproglige og kulturelle kundskaber og færdigheder, således at de kan anvende engelsk som kulturteknik i forskellige sammenhænge, udvikler bevidsthed om sprog og sprogtiltagelse og opnår indsigt i det engelske sprogs globale rolle.

Stk. 2.

Undervisningen skal gennem varierede arbejdsmetoder, brug af it, tværfagligt samarbejde og internationale kontakter skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst. Herved skal undervisningen bidrage til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur til fremme af deres alsidige udvikling.

Stk. 3.

Undervisningen inddrager emner, der belyser, hvordan mennesker tænker og lever i den engelsksprogede verden, så eleverne kan blive fortrolige med egen kultur i samspil med andre kulturer. Herigennem får eleverne mulighed for at udvikle deres forståelse for mennesker med forskellig kulturel baggrund og forberede sig til et liv i et globalt samfund.

Indhold

Vi benytter os af de opstillede færdigheds- og vidensmål fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, som i 2015 har opstillet en revideret udgave af fælles mål. Vi henviser til ministeriets læringsportal på følgende webadresse:

<http://tinyurl.com/o83lemt>

Arbejdsform

Arbejdsformen veksler mellem klasse-, par- og gruppearbejde med hovedvægten lagt på pararbejde. Nogle tekster læses/bearbejdes af alle, mens andre tekster fordeles efter sværhedsgrad. Men alle elever får viden om de fleste tekster gennem hinanden.

Eksempler på tekstarbejde

Læse op/oversætte

referere

uddrage/understrege vigtige steder

digte videre på teksten/ selv lave slutning

"den varme stol"

oplæg til diskussion
indhente baggrundsviden til emnet
som lyttetekst/ tage notater
lave dialoger ud fra forskellige steder i teksten
danne baggrund for skriftligt arbejde

Skriftligt arbejde

Fordelt over året skrives 5 engelske stile (plus termins- og prøvestil). Desuden laves en række større eller mindre skriftlige arbejder i tilknytning til projekter, tekstarbejde/ film m.v

Internet

Nettet bruges løbende til generel informationssøgning, men også som udgangspunkt for bundne opgaver (specifikke adresser/ specifikt oplæg).

Timetal

10.kl - 4 lektioner á 50 minutter + 3 fagdage á 6 lektioner.
Til hver klasse er tilknyttet en fast engelsklærer.

Prøveforberedende/ikke prøveforberedende, herunder niveau 10. kl. afsluttes med FS10.

Ingen af årgangene kører niveaudelt.

Obligatorisk/valgfrit

Faget er obligatorisk for alle.

Evaluerings

Der evalueres løbende med samtaler og tests. Der afholdes 2 forældresamtaler pr. år, hvor den enkelte elev evalueres, lige som der evalueres i både klasse og fagteams.

Tysk

Formål

Formålet med undervisningen i tysk er, at eleverne opnår kundskaber og færdigheder, der gør dem i stand til at kommunikere på tysk både mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes sproglige bevidsthed om tysk sprog og om sprogtilenelse.

Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, fordybelse og aktiv medvirken for derved at fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og i samspil med andre. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får tillid til egne evner og lyst til at beskæftige sig med tysk sprog og kulturer til fremme af deres videre udvikling.

Undervisningen skal give eleverne grundlæggende viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande og derved styrke deres internationale og interkulturelle forståelse.

Undervisningsmaterialer

De anvendte materialer vil hovedsageligt være fra www.clioonline.dk suppleret med diverse materiale fra Brennpunkt, Der Nordschleswiger etc., samt film og musik. Til den skriftlige del anvendes bl.a. www.clioonline.dk, www.grammatip.dk, opgavesæt fra tidligere års afgangsprøver, samt fra skolens prøvesæt fra materialeplatformen.

Computeren indgår som en naturlig del af undervisningen.

Arbejdsformer

Undervisningen bygger på, at eleverne bl.a. fra dansk og engelsk allerede har en, kunnen, viden og erfaring med hensyn til at lære, til sprog og sprogbrug til begreber, til forståelse af deres omverden samt til brug af IT.

Eleverne opbygger igennem hele forløbet deres selvtillid som sprogbrugere og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for sprogtilgængelsen. Der skiftes således mellem forskellige organisationsformer (individuelt, par, gruppe, klasse) afhængigt af emnet/indholdet og aktiviteterne art. De sproglige aktiviteter tilrettelægges således, at eleverne møder en mangfoldighed af oplevelser og sanseindtryk. Praktisk musiske arbejds- og udtryksformer indgår i de sammenhænge, hvor de kan tilføre undervisningen en yderligere dimension.

Timetal

9., 10. klasse: 3 lektioner á 50 min.

På Staby Efterskole er faget obligatorisk på begge årgange.

Afsluttende prøver

9. klasse afsluttes med FP9

10. klasse afsluttes med FP10

Evaluerings

Der evalueres løbende med samtaler og tests.

Der afholdes to forældresamtaler pr. år, hvor den enkelte elev evalueres, og der evalueres både i teamsamarbejde for den enkelte klasse samt i fagteams.

Der afholdes skriftlige terminsprøver for 9. og 10. kl.

Indhold:

Forenklete fællesmål for 8. (fase 1) og 9. (fase 2) klasse:

Kompetenceområde: Mundtlig kommunikation

Kompetencemål: Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog

Færdigheds- og vidensmål:

Fase	Lytning	
1.	Eleven kan forstå hovedindhold og detaljer om nære emner	Eleven har viden om at lytte efter detaljer
2.	Eleven kan forstå budskaber og holdninger inden for nære emner	Eleven har viden om at afkode budskaber i forskellige situationer

Fase	Samtale	
1.	Eleven kan indgå i, fastholde og afslutte enkle samtaler om nære emner	Eleven har viden om relationsbundne udtryk

2.	Eleven kan udveksle budskaber og holdninger	Eleven har viden om kommunikationsstrategier bestemt af situation, afsender og modtager
----	---	---

Fase	Præsentation	
1.	Eleven kan i et enkelt sprog tale om et emne	Eleven har viden om metode til at søge ordforråd
2.	Eleven kan i et enkelt sprog præsentere et forberedt emne	Eleven har viden om præsentationsstrategi med tilhørende ordforråd

Fase	Sprogligt fokus	
1.	Eleven kan formulere enkle, klare og forståelige budskaber	Eleven har viden om forbinderord
2.	Eleven kan formulere sig i sammenhæng i et enkelt, klart og forståeligt sprog	Eleven har viden om udtale og sætningsopbygning

Kompetenceområde: Skriftlig kommunikation

Kompetencemål: Eleven kan kommunikere på tysk skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog

Færdigheds- og vidensmål

Fase	Skrivning	
1.	Eleven kan skrive enkle notater, beskeder og breve	Eleven har viden om skriveprocesser
2.	Eleven kan skrive i et enkelt sprog under hensyntagen til situation, afsender og modtager	Eleven har viden om sprogets funktion i forskellige situationer

Fase	Tekster og medier	
1.	Eleven kan anvende digitale medier til enkel sprogproduktion på tysk	Eleven har viden om sproglige udtryksformer i digitale medier
2.	Eleven kan anvende digitale medier til kommunikation på tysk	Eleven har viden om kommunikationsformer i forskellige medier og genrer

Fase	Sprogligt fokus	
------	-----------------	--

1.	Eleven kan skrive enkle sætninger klart og forståeligt	Eleven har viden om sætningsopbygning
2.	Eleven kan skrive udtryk og sætninger klart og forståeligt	Eleven har viden om centrale sprogbrugsregler

Kompetenceområde: Kultur og samfund

Kompetencemål: Eleven kan forstå og anvende forståelse for kultur

Færdigheds- og vidensmål:

Fase	Kulturforståelse	
1.	Eleverne kan møde tysktalende kulturer empatisk og fordomsfrit	Eleven har viden om centrale kulturelle, sociale og historiske forhold i de tysktalende lande
2.	Eleven kan beskrive tysktalende landes kulturer og levevis	Eleven har viden om væsentlige elementer af tysktalende landes kultur

Fase	Kultur møder	
1.	Eleven kan anvende kulturbundne udtryk i enkle dialogsituationer	Eleven har viden om kulturbundne udtryk og høflighedsnormer
2.	Eleven kan anvende tysk i mødet med tysktalende fra forskellige kulturer	Eleven har viden om samtaleformer i tysktalende områder

Fase	Tysk som adgang til verden	
1.	Eleven kan bruge digitale medier til at tage kontakt med jævnaldrende sprogbrugere i den tysktalende verden	Eleven har viden om kommunikationsregler for sociale medier i en tysksproget kontekst
2.	Eleven kan kommunikere på tysk med sprogbrugere lokalt og globalt	Eleven har viden om tysk sprogs og kulturs betydning i Europa

Forenklede fællesmål for 10. klasse:

Kompetenceområde: Mundtlig kommunikation

Kompetencemål: Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog

Færdigheds- og vidensmål:

Lytning

Eleven kan forstå budskaber og holdninger indenfor nære emner	Eleven har viden om strategier til at afkode budskaber i forskellige situationer
---	--

Samtale	
Eleven kan deltage i en længere meningsudveksling om et emne	Eleven har viden om kommunikationsstrategier bestemt af situationen, afsender og modtager

Præsentation	
Eleven kan i et nuanceret sprog præsentere et forberedt emne	Eleven har viden om præsentationsstrategier med tilhørende ordforråd

Sprogligt fokus	
Eleven kan formulere sig i sammenhæng i et nuanceret og klart sprog	Eleven har viden om udtale og sætningsopbygning

Kompetenceområde: Skriftlig kommunikation

Kompetencemål: Eleven kan kommunikere på tysk skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog

Færdigheds- og vidensmål:

Læsning	
Eleven kan forstå forskellige typer af tekster om alderssvarende emner	Eleven har viden om konteksts og teksttypers betydning for læseforståelse

Skrivning	
Eleven kan skrive i nuanceret sprog under	Eleven har viden om sprogets funktion i

hensyntagen til situationen, afsender og modtager	forskellige situationer
---	-------------------------

Tekst og medier	
Eleven kan anvende digitale medier til kommunikation på tysk	Eleven har viden om kommunikationsformer i forskellige medier og genrer

Sprogligt fokus	
Eleven kan skrive udtryk og sætninger klart og forståeligt	Eleven har viden om centrale sprogbrugsregler

Kompetenceområde: Kultur og samfund

Kompetencemål: Eleven kan forstå og anvende forståelse for kultur

Færdigheds- og vidensmål:

Kulturforståelse	
Eleven kan beskrive og forholde sig til tysktalende landes kulturer og levevis	Eleven har viden om væsentlige elementer af tysktalendes landes kultur

Kulturmøder	
Eleven kan anvende tysk i mødet med tysktalende fra forskellige kulturer	Eleven har viden om samtaleformer i tysktalende områder

Tysk som adgang til verden	
Eleven kan kommunikere på tysk med	Eleven har viden om tysk sprogs og

sprogbrugere lokalt og globalt	kulturs betydning i Europa
--------------------------------	----------------------------

Historie

Formål:

Eleverne skal i faget historie opnå sammenhængsforståelse i samspil med et kronologiske overblik og kunne bruge denne forståelse i deres hverdags- og samfundsliv. Eleverne skal blive fortrolige med dansk kultur og historie.

Stk. 2. Eleverne skal arbejde analytisk og vurderende med historiske sammenhænge og problemstillinger for at udbygge deres forståelse af menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne og opnå indsigt i kontinuitet og forandring.

Stk. 3. Elevernes historiske bevidsthed og identitet skal styrkes med henblik på, at de forstår, hvordan de selv, deres livsvilkår og samfund er historieskabte. Derved opnår eleverne forudsætninger for at leve i et demokratisk samfund.

Indhold: Efter 9. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig videns- og færdighedsmål, der sætter dem i stand til at se:

Kronologi og sammenhæng:

Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger.

- Eleven kan sætte begivenheders forudsætninger, forløb og følger i kronologisk sammenhæng.
- Eleven kan forklare hvorfor historisk udvikling i perioder var præget af kontinuitet og i andre af brud.
- Eleven har viden om begivenheders forudsætninger, forløb og følge.
- Eleven har viden om historisk udvikling
- Eleven kan forklare brug af principper for inddeling af historien til at få et historisk overblik
- Elever kan anvende principper for inddelingen af historien til at få et historisk overblik
- Eleven har viden om principper for inddeling af historien
- Eleven har viden om faktorer, der ligger til grund for principper for inddeling af historien
- Eleven kan forklare historiske forandrings påvirkning af samfund lokalt, regionalt og globalt
- Eleven har viden om forandringer af samfund lokalt, regionalt og globalt
- Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse
- Eleven har viden om kanonpunkter

Kildearbejde

Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger

- Eleven kan formulere historiske problemstillinger
- Eleven har viden om udarbejdelse af historiske problemstillinger
- Eleven kan forklare valget af kildekritiske begreber til analyse af historiske spor, medier og udtryksformer
- Eleven har viden om kildekritiske begreber
- Eleven kan målrettet læse historiske kilder og sprogligt nuanceret udtrykke sig mundtligt og skriftligt om historiske problemstillinger
- Eleven har viden om komplekse fagord og begreber samt historiske kilders formål og struktur
- Eleven kan udarbejde løsningsforslag på historiske problemstillinger med afsæt i udvalgte kilder
- Eleven har viden om metoder til udarbejdelse af løsningsforslag
- Eleven kan udvælge kilder til belysning af historiske problemstillinger
- Eleven har viden om kriterier for søgning af kilder

Historiebrug

Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid

- Eleven kan udlede forklaringer på historiske forhold og forløb ud fra historiske scenarier
- Eleven har viden om historiske scenariers funktion
- Eleven kan redegøre for sammenhænge mellem fortidsfortolkninger nutidsforståelser og fremtidsforventninger
- Eleven har viden om sammenhænge mellem fortidsfortolkninger, nutidsforståelser og fremtidsforventninger
- Eleven kan redegøre for brug af fortiden i argumentation og handling
- Eleven har viden om funktion af historie i fortid og nutid
- Eleven kan analysere konstruktion og brug af historiske fortællinger med samtids- og fremtidsrettet sigte
- Eleven har viden om historiske fortællingers brug i et samtids- og fremtidsrettet perspektiv
- Eleven kan diskutere egen og andres historiske bevidsthed
- Eleven har viden om faktorer, der kan påvirke historisk bevidsthed

Undervisningsmateriale: 9. kl.: Vejen mod Europa (Tiden efter 1875)

www.historiefaget.dk (clio online) Samt diverse andre kilder, hjemmesider, film, lydclip mm.

Timetal: 9. kl.: 1 lektion ugentligt

Arbejdsform: Vekslede mellem klasse-, par-, individuel- og gruppearbejde.

Eleverne vil i undervisningen arbejde med at udforme produkter, målrettet som træning frem mod eksamen i 9. klasse.

Særlige hjælpemidler og metoder: Computere og internet benyttes til søgning af ekstra materiale og information.

Prøveforberedende / ikke prøveforberedende: Faget kan blive udtrukket efter 9. kl.

Prøven i Historie er en gruppeprøve. Eleverne forbereder spørgsmål, emne og underemne, til lærer og censor, som de eksamineres i. Eleven har fundet relevante kilder til prøven. Eleven har udformet et relevant, for emnet, produkt - som understøtter eksamensformen.

Samfunds-fag

Formål:

Fagformål Stk. 1. Eleverne skal i faget samfunds-fag opnå viden og færdigheder, så de kan tage reflekteret stilling til samfundet og dets udvikling. Eleverne skal opnå kompetencer til aktiv deltagelse i et demokratisk samfund.

Stk. 2. Eleverne skal opnå forudsætninger for udvikling af kritisk tænkning og et værdigrundlag, så de kan deltage kvalificeret og engageret i samfundet. Eleverne skal opnå forståelse af, hvordan mennesker både påvirkes af og kan påvirke samfundet, og de skal kunne forstå hverdagslivet i et samfundsmæssigt perspektiv.

Stk. 3. Eleverne skal forholde sig til demokratiske grundværdier og spilleregler med henblik på deres egen deltagelse i samfundet.

Indhold: Efter 9. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod følgende videns- og færdighedsmål:

Politik

Eleven kan tage stilling til politiske problemstillinger lokalt og globalt og komme med forslag til handlinger

- Eleven kan identificere demokratiformer og andre styreformer
- Eleven har viden om demokrati og andre styreformer
- Eleven kan redegøre for politiske beslutningsprocesser i Danmark og forholdet mellem stat, region og kommune
- Eleven har viden om det politiske system og beslutningsprocesser i Danmark
- Eleven kan identificere ideologisk indhold i politiske udsagn og beslutninger
- Eleven har viden om politiske ideologier og grundholdninger
- Eleven kan redegøre for hvordan medier kan anvendes til politisk deltagelse
- Eleven har viden om mediers anvendelse til politisk deltagelse
- Eleven kan redegøre for samspil mellem beslutningsprocesser i EU og i Danmark
- Eleven har viden om hovedtræk i EU's udvikling og beslutninger i EU
- Eleven kan diskutere internationale organisationers rolle for konflikt og samarbejde i verden
- Eleven har viden om internationale organisationer, som Danmark deltager i
- Eleven kan diskutere demokrati- opfattelser og egne muligheder for deltagelse i demokratiet
- Eleven har viden om demokratiopfattelser
- Eleven kan diskutere sammenhænge mellem demokrati og retsstat (fx rettigheder og pligter for borgere i Danmark, borgernes retssikkerhed i et demokrati og menneskerettigheder mv.)
- Eleven har viden om demokrati og retsstat, fx grundloven
- Eleven kan analysere den aktuelle parlamentariske situation og partiernes indbyrdes placering
- Eleven har viden om politiske partier, deres grundholdninger og mærkesager
- Eleven kan diskutere aktørers brug af medier til at påvirke den politiske dagsorden og beslutninger

- Eleven har viden om mediers betydning for politik
- Eleven kan diskutere aktuelle europæiske politiske problemstillinger i forhold til EU
- Eleven har viden om politiske problemstillinger inden for EU
- Eleven kan diskutere mål og midler i dansk udenrigspolitik
- Eleven har viden om dansk udenrigspolitik

Økonomi

Eleven kan tage stilling til økonomiske problemstillinger og handle i forhold til egen økonomi og samfundsøkonomien

- Eleven kan diskutere rollen som forbruger
- Eleven har viden om forbrugeradfærd, forbrugerroller og forbrugerrettigheder
- Eleven kan forklare opbygningen af velfærdsstater på baggrund af velfærdsprincipper
- Eleven har viden om typer af velfærdsstater
- Eleven kan redegøre for grundlæggende sammenhænge i det økonomiske kredsløb
- Eleven har viden om grundlæggende sammenhænge i det økonomiske kredsløb
- Eleven kan bruge begreberne udbud og efterspørgsel til at beskrive, hvordan markeder fungerer
- Eleven har viden om centrale principper i markedsøkonomien
- Eleven kan redegøre for problemstillinger og muligheder vedrørende bæredygtighed og økonomisk vækst
- Eleven har viden om bæredygtig udvikling og økonomisk vækst
- Eleven kan beskrive privatøkonomiske problemstillinger og valgmuligheder
- Eleven har viden om privatøkonomiske begreber
- Eleven kan diskutere velfærdsstat i økonomisk globalisering
- Eleven har viden om økonomisk globalisering
- Eleven kan redegøre for betydning af økonomisk globalisering for det danske arbejdsmarked
- Eleven har viden om erhvervsstruktur og arbejdsmarkedsforhold, herunder den danske arbejdsmarkedsmodel
- Eleven kan diskutere regulering af markedskræfterne
- Eleven har viden om markeds- økonomi og blandingsøkonomi
- Eleven kan redegøre for sammenhænge mellem innovation og økonomisk vækst
- Eleven har viden om økonomisk konjunkturudvikling og innovation

Sociale og kulturelle forhold

Eleven kan tage stilling til og handle i forhold til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger

- Eleven kan redegøre for sociale grupper og fælles- skabers rolle i socialiseringen
- Eleven har viden om socialisering
- Eleven kan diskutere kulturs betydning for individer og grupper
- Eleven har viden om kultur og kulturbegreber

- Eleven kan analysere sociale forskelle med begreber om social differentiering
- Eleven har viden om social differentiering
- Eleven kan analysere sociale grupper og fællesskabers betydning for socialisering og identitets- dannelse
- Eleven har viden om socialisering og identitets- dannelse
- Eleven kan analysere konkrete eksempler på globale kulturelle fænomener
- Eleven har viden om kulturel globalisering
- Eleven kan beskrive sociale uligheder i Danmark og i verden med begreber og data
- Eleven har viden om beskrivelse og måling af social lighed og ulighed

Samfundsfaglige metoder

Eleven kan anvende samfundsfaglige metoder

- Eleven kan identificere, formulere og gennemføre enkle undersøgelser af samfundsmæssige problem- stillinger
- Eleven har viden om samfunds- faglige undersøgelses metoder
- Eleven kan formidle resultater af en gennemført undersøgelse
- Eleven har viden om brug af kulturteknikker og digitale medier til formidling
- Eleven kan sprogligt nuanceret udtrykke sig om samfundsfaglige problemstillinger samt målrettet læse og skrive samfundsfaglige tekster
- Eleven har viden om fagord og begreber samt samfundsfaglige teksters formål og struktur
- Eleven kan finde relevante kilder
- Eleven har viden om informationssøgning, herunder med digitale medier
- Eleven kan tolke enkel statistik
- Eleven har viden om typer af statistiske fremstillinger

Undervisningsmateriale: 9. kl.: Projekt samfundsfag www.samfundsfaget.dk (clio online) Samt diverse andre kilder, hjemmesider, film, lydclip mm.

Timetal: 9. kl.: 2 lektioner ugentligt.

Arbejdsform: Vekslede mellem klasse-, par- , individuel- og gruppearbejde.

Særlige hjælpemidler og metoder: Computere og internet benyttes til søgning af ekstra materiale og information.

Prøveforberedende / ikke prøveforberedende: Faget kan blive udtrukket efter 9. kl.

Prøven i Historie er en gruppeprøve. Eleverne forbereder spørgsmål, emne og underemne, til lærer og censor, som de eksamineres i. Eleven har fundet relevante kilder til prøven. Eleven har udformet et relevant, for emnet, produkt - som understøtter eksamensformen.

Kristendomskundskab

Formål:

Eleverne skal i faget kristendomskundskab tilegne sig viden og færdigheder, der gør dem i stand til at forstå og forholde sig til den religiøse dimensions betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og dets forhold til andre. Eleverne skal

tilegne sig viden om kristendom i historisk og nutidig sammenhæng samt om de bibelske fortællinger og deres betydning for værdigrundlaget i vores kulturkreds. Derudover skal eleverne opnå viden om andre religioner og livsopfattelser. Eleverne skal kunne bruge deres faglige kompetencer i forbindelse med personlig stillingtagen, medansvar og handling i et demokratisk samfund.

Indhold:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, gennem de fire kompetenceområder

Livsfilosofi og etik:

- Eleven kan udtrykke sig om den religiøse dimension ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper
- Eleven kan udtrykke sig nuanceret om den religiøse dimensions indhold og betydning ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper
- Eleven kan forholde sig til den religiøse dimensions indhold og betydning ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper

Bibelske fortællinger:

- Eleven kan udtrykke sig om centrale bibelske fortællinger
- Eleven kan genkende temaer fra centrale bibelske fortællinger i kulturelle udtryk
- Eleven kan tolke grundlæggende værdier ud fra centrale bibelske fortællinger

Kristendom:

- Eleven kan udtrykke sig om, hvad kristendom er og om centrale begivenheder i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark
- Eleven kan forklare, hvad kristendom er, og gengive hovedtræk i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark
- Eleven kan forholde sig til, hvad kristendom er og til hovedtræk i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser:

- Eleven kan forholde sig til hovedtanker og problemstillinger i de store verdensreligioner og livsopfattelsers oprindelse, historie og nutidige fremtrædelsesformer

Timetal:

9. klasse: 30 timer årligt

Prøveforberedende / ikke prøveforberedende:

9. klasse. Prøveforberedende. Prøven er mundtlig, og indgår i puljen af udtræksfag

Obligatorisk / valgfrit:

Obligatorisk.

Evaluerings:

Der evalueres løbende med samtale. Der afholdes 2 forældresamtaler pr. år, hvor den enkelte elev evalueres, lige som der evalueres i både teamsamarbejde for den enkelte klasse samt i fagteams.

Geografi

Formål

Eleverne skal i faget geografi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan geografi – og geografisk forskning – i samspil med de øvrige naturfag bidrager til vores forståelse af verden. Eleverne skal i geografi tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende naturgivne og kulturskabte forudsætninger for levevilkår i Danmark og den øvrige verden med vægt på forståelse af grundlæggende geografiske begreber, sammenhænge og samfundenes udnyttelse af naturgrundlag og ressourcer.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser blandt andet ved feltarbejde og brug af geografiske kilder. Elevernes interesse og nysgerrighed over for natur- og kulturgeografi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.

Stk. 3. Eleverne skal tilegne sig forståelse af fremmede kulturer og opnå erkendelse af natur- og kulturgeografiens bidrag til vores verdensbillede. Elevernes ansvarlighed over for naturen og brugen af naturressourcer og teknologi skal videreudvikles, så de får tillid til egne muligheder for stillingtagen og handlen i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Indhold

Trinmål 7.-9. klasse

I faget geografi skal eleverne lære om grundlæggende naturgivne og kulturskabte forudsætninger for levevilkår. I samarbejdet med de andre naturfag skal eleverne bygge videre på natur/ teknologi og udvikle naturfaglige kompetencer, så de kan genkende og håndtere geografiske problemstillinger.

Undervisningen skal lede frem mod at give eleverne kompetencer til at opnå færdigheds- og vidensmål.

Færdigheds- og vidensmål for 8. klasse er fase 2, og for 9. klasse gælder fase 3. I dette dokument er 8. klasse den første fase og 9. klasse den 2. fase.

Kompetenceområde - undersøgelse

Eleven kan designe, evaluere og gennemføre undersøgelse i geografi

Demografi og erhverv

Eleven kan undersøge befolknings- og erhvervsudviklings betydning for levevilkår	Eleven har viden om levevilkår og befolknings- og erhvervsudvikling

Eleven kan analysere befolknings- og erhvervsforhold på forskellige geografiske niveauer

Eleven har viden om geografisk regionalisering og beliggenhed af lokalområder, lande og verdensdele

Jordkloden og dens klima

Eleven kan undersøge klimaets indflydelse på lokale og globale forhold

Eleven har viden om klimazoner og plantebælter

Eleven kan analysere naturlige globale kredsløbs betydning for erhvervsforhold og levevilkår

Eleven har viden om sammenhænge mellem vejrsystemer, havstrømme og klimainddelinger

Globalisering

Eleven kan undersøge landes ressourceudnyttelse og handelsmønstre

Eleven har viden om transportmønstre og fordeling af ressourcer

Eleven kan undersøge miljømæssige konsekvenser af ressourceudnyttelse og handelsmønstre

Eleven har viden om metoder til og konsekvenser af ressourceudnyttelse

Naturgrundlag og levevilkår

Eleven kan undersøge naturgrundlagets betydning for menneskers levevilkår

Eleven har viden om muligheder for udnyttelse af naturgrundlaget

Eleven kan undersøge naturgrundlagets betydning for produktionsforhold

Eleven har viden om sammenhæng mellem naturgrundlag og produktion

Kompetenceområde Modellering
Eleven kan anvende og vurdere modeller i geografi

Modellering i naturfag

2.	Eleven kan vælge modeller efter formål	Eleven har viden om karakteristika ved modeller i naturfag
3.	Eleven kan vurdere modellers anvendelighed og begrænsninger	Eleven har viden om vurderingskriterier for modeller i naturfag

Demografi og erhverv

Eleven kan forklare sammenhænge mellem befolkningssammensætning, erhvervsstruktur og naturgrundlag	Eleven har viden om modeller til illustration af sammenhænge mellem befolkning og erhverv
Eleven kan vurdere befolkningsmodellers anvendelighed til analyse af samfundsudvikling	Eleven har viden om den demografiske transitionsmodel

Jordkloden og dens klima

Eleven kan med modeller forklare pladetektonikkens indflydelse på levevilkår	Eleven har viden om naturkatastrofer og påvirkning fra pladetektonisk aktivitet
--	---

Eleven kan med simuleringer forklare hovedargumenter for pladetektonikteorien

Eleven har viden om Jordens opbygning og den geologiske udvikling

Globalisering

Eleven kan med repræsentationer forklare fordeling og udvikling af fattige og rige lande

Eleven har viden om karakteristika ved fattige og rige lande

Eleven kan med modeller vurdere udviklingsbistands betydning for modtager- og giverland

Eleven har viden om bistandsformer og bistandsorganisationer

Naturgrundlag og levevilkår

Eleven kan med modeller for landskabs- og råstofdannelse forklare arealanvendelse, herunder med digitale redskaber

Eleven har viden om danske råstoffers dannelse, lokalisering og udvinding

Eleven kan med modeller vurdere betydningen for bæredygtig udvikling af ændringer i levevilkår og naturudnyttelse

Eleven har viden om begrebet bæredygtighed

Kompetenceområde - perspektivering

Eleven kan perspektivere geografi til omverdenen og relatere indholdet i faget til udvikling af naturvidenskabelig erkendelse

Perspektivering i naturfag

2.	Eleven kan forklare sammenhænge mellem naturfag og samfundsmæssige problemstillinger og udviklingsmuligheder	Eleven har viden om interesse modsætninger knyttet bæredygtig udvikling
----	--	---

3.	Eleven kan forklare, hvordan naturvidenskabelig viden diskuteres og udvikles	Eleven har viden om processer i udvikling af naturvidenskabelig erkendelse

Demografi og erhverv

Eleven kan analysere befolknings- og erhvervsforholds påvirkning af lokal og global udvikling	Eleven har viden om udvikling i alderssammensætning og by- og landområder
Eleven kan analysere befolknings- og erhvervsudviklings betydning for bæredygtig udvikling	Eleven har viden om kriterier for bæredygtig befolknings- og erhvervsudvikling

Jordkloden og dens klima

Eleven kan analysere menneskets påvirkning af vands og kulstofs kredsløb	Eleven har viden om problematikker knyttet til vands og kulstofs kredsløb
Eleven kan beskrive løsningsforslag i forhold til klimaændringer og global opvarmning	Eleven har viden om aktuelle klimaproblemtikker, klimateorier og klimamodeller

Globalisering

Eleven kan forklare årsager til nationale og globale konflikter om kulturforskelle, grænsedragninger og ressourcer	Eleven har viden om landes interesser, involvering i konflikter og konfliktløsning
--	--

Eleven kan diskutere handlemuligheder for udvikling af et bæredygtigt samfund

Eleven har viden om kriterier for økologisk, økonomisk og kulturel bæredygtighed

Naturgrundlag og levevilkår

Eleven kan forklare aktuelle konsekvenser af naturgrundlagets udnyttelse

Eleven har viden om samfundsmæssige og miljømæssige konsekvenser af udnyttelse af naturgrundlaget

Eleven kan vurdere interessemodsætninger og løsningsmuligheder ved udnyttelse af naturgrundlaget

Eleven har viden om interesser og natursyn knyttet til naturudnyttelse og miljøbeskyttelse

Kompeteområde - Kommunikation

Eleven kan kommunikere om naturfaglige forhold med geografi

Formidling

2. Eleven kan vurdere kvaliteten af egen og andres kommunikation om naturfaglige forhold

Eleven har viden om kildekritisk formidling af naturfaglige forhold

3.

Argumentation

Eleven kan vurdere gyldigheden af egne og andres naturfaglige argumentation

Eleven har viden om kvalitetskriterier for forskellige typer af argumenter i naturfaglig sammenhæng

Ordkendskab - fælles for 8. og 9. klasse

Eleven kan mundtligt og skriftligt udtrykke sig præcist og nuanceret ved brug af fagord og begreber

Eleven har viden om ord og begreber i naturfag

--	--

Faglig læsning og skrivning - fælles for 8. og 9. klasse

Eleven kan målrettet læse og skrive tekster i naturfag	Eleven har viden om naturfaglige teksters formål og struktur og deres objektivitetskrav
--	---

Undervisningsmaterialer:

De anvendte materialer vil hovedsageligt være www.clioonline.dk geografi, biologi, fysik og kemi.

Computeren anvendes desuden til informationssøgning/rapportskrivning.

Afsluttende prøver

9. kl. afsluttes både mundtlig og skriftligt.

Skriftligt er udtræk FP 9 digital multiple choice-test i udtrækspulje med mundtlig matematik, geografi, biologi, fysik og idræt.

Mundtlig er en to timers prøve, hvor eleverne forsvare deres selvproducerede problemstillinger i forhold til deres udtræk fra årets minimum 4 gennemgåede temaer. Ministeriet har fastlagt 6 overordnede temaer, som man kan vælge imellem, disse er:

Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget

Bæredygtig energiforsyning på lokalt og globalt plan

Drikkevandsforsyning for fremtidige generationer

Den enkeltes og samfundets udledning af stoffer

Strålings indvirkning på levende organismers levevilkår

Teknologiens betydning for menneskers sundhed og levevilkår

Den mundtlige prøve skal helst inddrage både geografi, biologi og fysik med fordeling i forhold til årets timetal i fagene, men kan godt have faglig overvægt i to fag.

Der er ikke niveaudeling.

Evaluerings

Der evalueres løbende med samtaler, afleveringer, wisemapping og tests.

Der afholdes 2 forældresamtaler pr. år, hvor den enkelte elev evalueres, ligesom der evalueres både i teamsamarbejde for den enkelte klasse samt i fagteams.

Særlige hjælpemidler/metoder:

Film, dias, video, ekskursioner og gæstelærere.

Foredrag, fortælling, klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde og inddragelse af digitale redskaber.

Arbejdsformer

Arbejdsformen veksler mellem klasse-, par-, individuelt - og gruppearbejde med både opgaveløsning og fremlæggelser.
Undervisningen er i høj grad undersøgende med elevernes egne fokusområder inden for hvert emne.

Timetæl

9. kl. - 1,5 lektion á 50 min. per uge.

Timerne er fordelt mellem klokken 8-15 på ugens 5 første dage.

Biologi

Formål

Eleverne skal i faget biologi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan biologi – og biologisk forskning – i samspil med de andre naturfag bidrager til vores forståelse af verden. Eleverne skal i biologi tilegne sig færdigheder og viden om krop og sundhed, økosystemer, mikrobiologi, evolution og anvendelse af naturgrundlaget med vægt på forståelse af grundlæggende biologiske begreber, biologiske sammenhænge og vigtige anvendelser af biologi.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser, bl.a. ved laboratorie- og feltarbejde. Elevernes interesse og nysgerrighed over for natur, biologi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.

Stk. 3. Eleverne skal opnå erkendelse af, at naturvidenskab og teknologi er en del af vores kultur og verdensbillede. Elevernes ansvarlighed over for natur, miljø og sundhed skal videreudvikles, så de får tillid til egne muligheder for stillingtagen og handlen i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Indhold

Trinmål 7.-9. klasse

I faget biologi skal eleverne tilegne sig færdigheder og viden om krop og sundhed, økosystemer, mikrobiologi, evolution og anvendelse af naturgrundlaget. I samarbejdet med de andre naturfag i udskolingen skal eleverne bygge videre på natur/teknologi og udvikle naturfaglige kompetencer, så de kan genkende, formulere og håndtere biologiske problemstillinger.

Undervisningen skal lede frem mod at give eleverne kompetencer til at opnå færdigheds- og vidensmål.

Færdigheds- og vidensmål for 8. klasse er fase 2, og for 9. klasse gælder fase 3. I dette dokument er den første fase for 8. klasse, og 2. fase er for 9. klasse.

Kompetenceområde – undersøgelse

Eleven kan designe, gennemføre og evaluere undersøgelser i biologi

Undersøgelse i naturfag

2.	Eleven kan indsamle og vurdere data fra egne og andres undersøgelser i naturfag	Eleven har viden om indsamling og validering af data
3.	Eleven kan konkludere og generalisere på baggrund af eget og andres praktiske og undersøgende arbejde	Eleven har viden om kriterier for evaluering af undersøgelser i naturfag

Evolution

Eleven kan undersøge og forklare organismers tilpasning til levesteder	Eleven har viden om organismers morfologiske, anatomiske og fysiologiske tilpasninger
Eleven kan forklare organismers tilpasning som reaktion på miljøforandringer	Eleven har viden om miljøforandringer påvirkning af organismers fænotyper og genotyper

Økosystemer

Eleven kan undersøge organismers livsbetingelser i forskellige biotoper, herunder med kontinuerlig digital dataopsamling	Eleven har viden om miljøfaktorer i forskellige biotoper
Eleven kan undersøge og sammenligne græsnings- og nedbryderfødekæder i forskellige biotoper	Eleven har viden om fødekæder, fødenet og opbygning og omsætning af organisk stof

Krop og sundhed

Eleven kan undersøge bevægeapparat, organer og organsystemer ud fra biologisk materiale	Eleven har viden om menneskets bevægeapparat, organsystemer og regulering af kroppens indre miljø
Eleven kan undersøge sundhedsmæssige sammenhænge mellem krop, kost og motion, herunder med digitale redskaber	Eleven har viden om faktorer med betydning for kropsfunktioner, sundhed og kondition

Celler, mikrobiologi og bioteknologi

Eleven kan undersøge celler og mikroorganismer ud fra biologisk materiale	Eleven har viden om celler og mikroorganismers vækst og vækstbetingelser
Eleven kan undersøge mikroorganismers funktion i forskellige miljøer	Eleven har viden om mikroorganismers betydning i forhold til mennesker og økosystemer

Kompetenceområde - Modellering

Eleven kan anvende og vurdere modeller i biologi

Modellering i naturfag

Eleven kan vælge modeller efter formål	Eleven har viden om karakteristika ved modeller i naturfag
Eleven kan vurdere modellers anvendelighed og begrænsninger	Eleven har viden om vurderingskriterier for modeller i naturfag

Evolution

Eleven kan med modeller forklare miljøforandrings påvirkning af arters udvikling	Eleven har viden om faktorer med betydning for arters opståen og udvikling
Eleven kan vurdere anvendelighed og begrænsninger ved modeller for arters udvikling	Eleven har viden om vurderingskriterier for evolutionære modeller

Økosystemer

Eleven kan med modeller af økosystemer forklare energistrømme	Eleven har viden om energikrævende livsprocesser hos organismer i økosystemer
Eleven kan med modeller forklare sammenhænge mellem energistrømme og stofkredsløb	Eleven har viden om modeller af stofkredsløb og energistrømme

Krop og sundhed

Eleven kan med modeller forklare reproduktion og det enkelte menneskes udvikling	Eleven har viden om menneskets udvikling og reproduktion fra undfangelse til død
Eleven kan med modeller forklare kroppens forsvarsmekanismer	Eleven har viden om faktorer, der påvirker menneskets forsvarsmekanismer

Celler, mikrobiologi og bioteknologi

Eleven kan med modeller forklare dna's funktion, herunder med digitale programmer	Eleven har viden om celledeling og proteinsyntese
---	---

Eleven kan med modeller forklare arvelighed

Eleven har viden om arvelighed og genetik

Kompetenceområde - perspektivering

Eleven kan perspektivere biologi til omverdenen og relatere indholdet i faget til udvikling af naturvidenskabelig erkendelse

Perspektivering i naturfag

Eleven kan forklare sammenhænge mellem naturfag og samfundsmæssige problemstillinger og udviklingsmuligheder

Eleven har viden om interessemodsætninger knyttet til bæredygtig udvikling

Eleven kan forklare, hvordan naturvidenskabelig viden diskuteres og udvikles

Eleven har viden om processer i udvikling af naturvidenskabelig erkendelse

Evolution

Eleven kan forklare årsager og virkninger af naturlige og menneskeskabte ændringer i økosystemer

Eleven har viden om miljøpåvirkninger og genmanipulations mulige indflydelse på evolution

Økosystemer

Eleven kan forklare årsager og virkninger af naturlige og menneskeskabte ændringer i økosystemer

Eleven har viden om biologiske, geografiske og fysisk-kemiske forholds påvirkning af økosystemer

Eleven kan diskutere miljøpåvirkningers betydning for biodiversitet	Eleven har viden om biodiversitet
---	-----------------------------------

Krop og sundhed

Eleven kan forklare miljø- og sundhedsproblemstillinger lokalt og globalt	Eleven har viden om biologiske baggrunde for sundhedsproblemstillinger
Eleven kan diskutere aktuelle løsnings- og handlingsforslag og relaterede interessemodsætninger i forhold til miljø- og sundhedsproblemstillinger	Eleven har viden om den biologiske baggrund for forebyggelses- og helbredelsesmetoder

Celler, mikrobiologi og bioteknologi

Eleven kan koble biologiske processer til anvendelser inden for bioteknologi	Eleven har viden om biologiske processer knyttet til bioteknologi
Eleven kan forklare mulige fordele og risici ved anvendelse af bioteknologi	Eleven har viden om interessemodsætninger i relation til bioteknologi

Anvendelse af naturgrundlaget

Eleven kan diskutere interessemodsætninger forbundet med bæredygtig produktion	Eleven har viden om principper for bæredygtig produktion
--	--

Eleven kan diskutere løsnings- og handlingsmuligheder ved bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget lokalt og globalt

Eleven har viden om naturforvaltning

Kompetenceområde - Kommunikation

Eleven kan kommunikere om naturfaglige forhold med biologi

Formidling fælles for 8. og 9. klasse

Eleven kan vurdere kvaliteten af egen og andres kommunikation om naturfaglige forhold

Eleven har viden om kildekritisk formidling af naturfaglige forhold

Argumentation fælles for 8. og 9. klasse

Eleven kan vurdere gyldigheden af egne og andres naturfaglige argumentation

Eleven har viden om kvalitetskriterier for forskellige typer af argumenter i naturfaglig sammenhæng

Ordkendskab fælles for 8. og 9. klasse

Eleven kan mundtligt og skriftligt udtrykke sig præcist og nuanceret ved brug af fagord og begreber

Eleven har viden om ord og begreber i naturfag

Faglig læsning og skrivning fælles for 8. og 9. klasse

Eleven kan målrettet læse og skrive tekster i naturfag

Eleven har viden om naturfaglige teksters formål og struktur og deres objektivitetskrav

Undervisningsmaterialer:

De anvendte materialer vil hovedsageligt være www.clionline.dk geografi, biologi, fysik og kemi.

Computeren anvendes desuden til informationssøgning/rapportskrivning

Afsluttende prøver

9. kl. afsluttes både mundtlig og skriftligt.

Skriftligt er udtræk FP 9 digital multiple choice-test i udtrækspulje med mundtlig matematik, geografi, biologi, fysik og idræt.

Mundtlig er en to timers prøve, hvor eleverne forsvare deres selvproducerede problemstillinger i forhold til deres udtræk fra årets minimum 4 gennemgåede temaer. Ministeriet har fastlagt 6 overordnede temaer, som man kan vælge imellem, disse er;

- Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget
- Bæredygtig energiforsyning på lokalt og globalt plan
- Drikkevandsforsyning for fremtidige generationer
- Den enkeltes og samfundets udledning af stoffer
- Strålings indvirkning på levende organismers levevilkår
- Teknologiens betydning for menneskers sundhed og levevilkår

Den mundtlige prøve skal helst inddrage både geografi, biologi og fysik med fordeling i forhold til årets timetal i fagene, men kan godt have faglig overvægt i to fag.

Der er ikke niveaudeling.

Evaluerings

Der evalueres løbende med samtaler, wisemapping, afleveringer og tests.

Der afholdes 2 forældresamtaler pr. år, hvor den enkelte elev evalueres, ligesom der evalueres både i teamsamarbejde for den enkelte klasse samt i fagteams.

Særlige hjælpemidler/metoder:

Film, dias, video, ekskursioner og gæstelærere.

Foredrag, fortælling, klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde og digitale medier.

Arbejdsformer

Arbejdsformen veksler mellem klasse-, par-, individuelt - og gruppearbejde med både opgaveløsning og fremlæggelser.

Undervisningen er i høj grad undersøgende med elevernes egne fokusområder inden for hvert emne.

Timetal

9. kl. - 1,5 lektion á 50 min.

Timerne er fordelt mellem klokken 8-15 på ugens 5 første dage.

Gymnastik/atletik/idræt

Formål

- at eleverne motiveres for fysisk aktivitet, og at deres fysiske, psykiske og sociale udvikling fremmes.
- at eleverne præsenteres for forskellige bevægelsesformer.
- at eleverne motiveres til at holde sig i god form og oplever bevægelsesglæde, for dernæst at kunne udvikle og dygtiggøre sig gymnastisk og motorisk.
- at eleverne gennem den folkelige gymnastik oplever et forpligtende fællesskab, som styrkes gennem samarbejde og fælles oplevelser og erfaringer.
- at eleverne gennem atletikforløbet stifter bekendtskab til atletikkens mange discipliner, og derigennem styrker kondition og koordination.

Slutmål

- at eleverne på trods af meget forskellige udgangspunkter og forudsætninger alle har udviklet og forbedret sig inden for de gymnastiske færdigheder.
- i den obligatoriske gymnastikundervisning trænes serierne til gymnastikopvisningerne, som kræver, at eleverne udviser respekt, tålmodighed og vedholdenhed, da der i denne proces kræves fordybelse og mange gentagelser af det indlærte materiale.
- Deltagelse i ca. 20 opvisninger.
- Deltagelse i atletikstævne med konkurrence som bærende element.

Indhold

Pigegymnastik:

Opvarmning, leg, grundtræning (kondition, bevægelighed, muskelstyrke, udholdenhed), motorisk træning (koordination, spændstighed mm.), sammensatte sekvenser med og uden håndredskaber, balance, udtryk, musik- / rytmeforståelse og spring – og alternativ bevægelse over gulv. Derudover er der meget fokus på, at pigerne lærer at placere deres fødder korrekt samt arbejde rigtigt med deres knæ.

Dregegymnastik:

Opvarmning og rytmiske sammensætninger derudover teknikindlæring til spring via leg. Afsæt, landing og rotationer om begge akser (horisontal og vertikal akse). Kropsspænding og kropskontrol ved gennemgående styrketræning. Håndstand vil være en del af samtlige gymnastiktimer for at styrke kropsspændingen. Der vil blive lagt vægt på at alle drenge får mange spring på diverse redskaber og der vil blive arbejdet med sammensatte spring.

Fællesgymnastik:

Opvarmning, lege og "rystesammen" aktiviteter, der styrker fællesskab og sammenhold samt indøvelse og koordinering af opvisningsprogram.

Atletik:

Kort- og langdistanceløb, spydkast, kuglestød, boldkast, højdespring og længdespring.

Timetal og deltagende elever:

Alle elever har 2x90 minutters drenge/pigegymnastik årgangsvis fra august til medio april. Fra medio april til sommerferien erstattes gymnastikundervisningen med atletik. Derudover er der 50 minutters fællesgymnastik fredag eftermiddag, så eleverne afslutter ugen med en fælles oplevelse.

9. klasse prøve i Idræt.

Alle elever i 9. Klasse modtager udover den obligatoriske gymnastikundervisning også undervisning i idræt, med henblik på udtræksprøve i slutningen af skoleåret. I undervisningen modtager alle elever undervisning i:

- Anatomi og fysiologi og opvarmningsteori
- Skadesteori
- Boldspil og boldbasis
- Redskabsaktiviteter
- Kropsbasis
- Fysisk træning
- Dans og udtryk
- Løb, spring og kast

Undervisningen er både praktisk og teoretisk, og foregår i de obligatoriske gymnastiktimer i løbet af året.

Efter udtræk modtager eleverne vejledning i udarbejdelse af disposition, tema og indhold.

Prøven er en mundtlig, praktisk prøve i grupper af 2-5 elever, og hver elev modtager en karakter fra 12-skalaen.

Fortælletimer

Formål

Eleverne skal opleve fortælling som en del af deres ophold på Staby Efterskole. Vi er en grundtvigsk efterskole, hvor fortællingen skal have en markant plads. Den skal være oplysende og danne grundlag for elevernes viden!

Det skal være læring, igangsættende, provokerende, vise mulige veje og træne eleverne i at lytte og tænke i helheder.

Fortællingen skal være et markant bidrag i elevernes mulige søgen efter sammenhænge og baggrunde i forståelsen af menneskelivet. Der skal sendes et signal om, at *livet er livet værd – spændende og udfordrende*.

Fortælletimerne kan være som "avisens leder".

Timernes indhold bliver en del af skolens ansigt og holdning – skolens profil.

Indhold:

Med baggrund i eksempelvis nyheder, ungdomsproblemer, aktuelle temaer, nordiske myter, den danske historie, dansk litteratur, kristendom, poesi, danske sange, historier osv. afholdes disse timer som fortælletimer/foredragstimer.

Ethvert emne – enhver historie – enten ud fra nævnte liste eller ud fra egne erfaringer – skal for eleverne være med til at give eleverne *dannelse*.

Timetal:

1 x 30 min. pr. uge, som hovedsageligt forestås af forstanderen.

Prøve:

Ingen prøve

Karakter:

Der gives ingen karakter

Sangblok

Formål

Eleverne skal opleve glæden ved at synge samt at fællesskabet styrkes gennem sangen.

Indhold

Sange fra højskolesangbogen, DGI sangbogen og efterskolesangbogen samt div danske, tyske og engelske populære sange.

Timetal

1 x 30 min. pr. uge

Prøve

Ingen prøve

Karakter

Der gives ingen karakter

Andre beskrivelser

Projektopgave i 9. kl.

§ 1. Den obligatoriske projektopgave på 9. klassetrin er en tværfaglig opgave, der tager afsæt i fagenes mål.

Stk. 2. Formålet med opgaven er at udvikle og vurdere elevens projektfaglige kompetencer, herunder elevens evner til at arbejde med:

- 1) Indkredsning og formulering af problemstilling.
- 2) Afgrænsning af projektopgavens indhold i forhold til den formulerede problemstilling.
- 3) Valg og brug af arbejds- og undersøgelsesformer.
- 4) Valg og brug af indhold og metoder.
- 5) Valg og brug af kilder og materialer.
- 6) Valg og brug af udtryks- og formidlingsform.
- 7) Fremstilling af produkt.
- 8) Tilrettelæggelse og gennemførelse af fremlæggelsen.

§ 2. Arbejdet med projektopgaven afsluttes inden udgangen af april.

Stk. 2. Eleverne gives fem sammenhængende skoledage til det afsluttende arbejde med indsamling af informationer, bearbejdning af emnet, færdiggørelse af deres produkt og forberedelse af fremlæggelsen af det samlede arbejde.

Stk. 3. Ved en elevs sygdom eller andet fravær beslutter skolens leder, om og i givet fald hvornår eleven skal gives mulighed for at gennemføre projektopgaven.

§ 3. Klassens eller klassetrinnets lærere udvælger i samråd med eleverne et eller flere overordnede emner, inden for hvilket eleverne vælger et delemne, der giver

mulighed for at inddrage viden, metoder og arbejdsformer fra flere fag. Delemnet skal indeholde en problemformulering, som godkendes af den af klassens eller klassetrinnets lærere, der konkret vejleder eleverne under projektarbejdet.

Stk. 2. Valgfag, der ikke indgår i prøverækken, og som eleven undervises i på 9. klassetrin, skal indgå i elevens projektopgave.

Stk. 3. Eleverne kan udarbejde projektopgaven enkeltvis eller gruppevis.

§ 4. Projektopgaven skal resultere i et produkt og en fremlæggelse, som vælges af eleverne inden for de rammer, som er til rådighed på skolen.

Stk. 2. Fremlæggelsen sker enkeltvis eller gruppevis og skal finde sted i forlængelse af de fem sammenhængende skoledage, som eleverne gives til at afslutte deres arbejde, jf. § 2, stk. 2.

§ 5. Projektopgaven bedømmes individuelt med en skriftlig udtalelse og en karakter til hver enkelt elev, uanset om opgaven er udarbejdet og fremlæggelsen er sket enkeltvis eller gruppevis.

Stk. 2. Den skriftlige udtalelse og karakteren gives ud fra en samlet vurdering af elevens projektfaglige arbejde med opgavens faglighed, arbejdsprocessens forskellige faser, produktet samt fremlæggelsen og formidlingen.

Stk. 3. Projektopgaven skal være bedømt senest 1 uge, før de skriftlige prøver finder sted.

Stk. 4. Eleverne skal forud for arbejdet med projektopgaven orienteres om, hvad der vil blive lagt vægt på ved bedømmelsen.

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2014.

Rent praktisk foregår det indledende arbejde med projektopgaven på 1 halv dag i november, hvor det undersøges, hvad en projektopgave består i, der findes overemne, (som præsenteres på forskellig vis), der laves underemner, der laves grupper, og der sker forberedelse til præsentation af en problemformulering. Selve projektugen afholdes uge 51.

OSO i 10. klasse

Formål

På 10. klassetrin udfører hver elev en obligatorisk selvvalgt opgave, som en del af undervisningen. Opgaven skal give eleven mulighed for at arbejde selvstændigt med et givent emne, der tager sit udgangspunkt i elevens uddannelsesplan og de aktiviteter i form af brobygning og andet, som måtte være indeholdt i denne plan. I udarbejdelsen af opgaven skal eleven anvende varierede arbejdsmetoder og udtryksformer. Eleven beslutter i samråd med de relevante lærere opgavens emne og indhold. Arbejdet med opgaven kan foregå i samarbejde mellem to eller flere elever, hvor der er en umiddelbar sammenhæng med de konkrete uddannelsesplaner.

Indhold

Eleven skal aflevere en opgave som skal indeholde nedenstående punkter.

Opgaven afleveres digitalt til elevens vejleder på skolens intranet - Viggo.

- Vejen til din uddannelse
- Optagelseskrav
- Jobmuligheder
- Fremtidsmuligheder
- Fordele/ulemper
- Hvem gør hvad i gruppen
- Beskrivelse af stand og indhold af denne
- Dele fra din uddannelsesplan - det der har med din ungdomsuddannelse at gøre
- Konklusion af dit OSO-arbejde
- Kildeliste

Eleven udarbejder et konkret produkt, inden for de rammer, som skolen giver mulighed for. Fremlæggelsen sker i forlængelse af arbejdet med opgaven. Det konkrete produkt skal være en del af en "uddannelsesmesse" i hal/multisal.

Præsentation af stand

Eleven skal vælge udtryksformer, som:

- Har sammenhæng med det valgte emne
- Kan udføres og gennemføres inden for den afsatte tid
- Kan være en del af en "uddannelsesmesse"
- Giver OSO-ens indhold gennemslagskraft
- Giver mulighed for, at eleven kan vise sine stærke sider
- Passer til målgruppen

Eleven modtager vejledning under hele opgaveforløbet med henblik på en kvalificering af arbejdet. Vejledningen skal give den enkelte elev mulighed for at tage udgangspunkt i egne faglige og personlige forudsætninger og i uddannelsesplanen.

Vejledningen omfatter

- Valg og afgrænsning af emne og indhold i forhold til uddannelsesplanen
- Brug af arbejdsmetoder og undersøgelsesformer
- Brug af kilder og materialer
- Fremstilling af produkt
- Valg af udtryksform

Timetal

- 1 halv dag á 4 lektioner til opstart
- 3 dage á 8 lektioner bruges til opgaven + 1 dag á 6 lektioner til præsentation af opgaven

Særlige hjælpemidler og metoder

Som ved projektopgaven i 9. klasse. Eleverne har bred adgang til skolens faciliteter, såsom skolens værksteder, bibliotek, internet og digitalt udstyr m.v. Desuden kan der være tale om virksomhedsbesøg i forbindelse med indhentning af oplysninger.

Prøveforberedende / ikke prøveforberedende

Ikke prøveforberedende – niveau 10.klasse. Opgaven bedømmes efter ministeriets retningslinjer. Obligatorisk / valgfrit: Obligatorisk.

Linjefag på Staby Efterskole

Linjefag har 2*2 timer om ugen. Her går man mere i dybden med fagene. Fagene udbydes i 2 semestre, hvor man efter jul kan genvælge linjefaget eller skifte til et andet linjefag. Eleverne skal vælge blandt et af de nedenstående linjefag pr. semester.

Spring/ powertumbling

Formål

Eleven motiveres og dygtiggøres inden for springgymnastik. Der undervises i alle teknikker inden for springgymnastikkens facetter.

Eleven møder

- Kendskab og forståelse for vigtigheden af teknik- og styrketræning.
- Styrke-, balance-, og motoriske øvelser
- Teknikstationer i hvor hver enkelt spring kan trænes ned til mindste detalje.
- Teknisk træning i forlæns banespring, powertumbling (baglæns banespring), stortrampolin og minitrampolin.

Indhold

Undervisningen planlægges og afvikles med størst mulig hensynstagen til hver enkelt elevs færdigheder og niveau.

Alle spring indlæres helt fra bunden, så de korrekte bevægelser/teknikker indlæres bedst muligt.

I praksis gøres dette ved at dele springene op i små øvelser, hvorefter de forskellige dele sammensættes og udføres i færdig form.

Undervisningen foregår i skolens springcenter, hvor der bruges stortrampoliner, luftbaner, luftkile, minitrampolin og andre skumredskaber.

Der arbejdes målrettet mod at eleven kan vise deres færdigheder til skolens mange gymnastikopvisninger i foråret.

Timetal

2*2 timer pr uge

Pige- og drengefodbold

Formål

Fodboldens mange færdigheder såvel teknisk som taktisk trænes. Der arbejdes

med fordybelse og forståelse for spillet. Der svedes, kæmpes og grines.

Desuden er det formålet

- at eleverne motiveres til fysisk aktivitet i almindelighed og til udvikling af deres fodboldspil i særdeleshed.
- at eleverne føler glæde ved samværet og aktiviteten.
- at eleverne får kendskab til hensigtsmæssige træningsformer og aktiviteter.
- at elevernes kampiver og sunde konkurrenceinstinkt fremmes med betoning af Fair Play og godt kammeratskab.
- at elevernes kondition forbedres.

Indhold

Tilrettelæggelsen af træningen/undervisningen vil blive foretaget med størst mulig hensynstagen til elevernes forhåndsfærdigheder og niveau. Træningen vil være meget afvekslende med både leg, bold, småspil og selvfølgelig også spil til to mål.

Instruktionsdelen vil indeholde alle grundelementer fra det færdige spil.

Der arbejdes med de tekniske færdigheder såsom spark, aflevering, tæmning samt de taktiske ting som spilforståelse og bevægelse på banen. Desuden forsøges en fordybning i detaljer og forståelse.

Der vil ligeledes indgå fysisktræning i form af løb (kondition), accelerationstræning samt hensigtsmæssige styrkeøvelser.

Kampe

Hvert år deltager vi i 4-skolecup, Vestjysk Mesterskab for efterskoler (VM) inde såvel som ude samt idrætsdagen i foråret.

Timetal

2*2 timer pr. uge

Rytme

Formål

Dette er et tilbuds-fag, hvor eleverne så vidt muligt skal i kontakt med alle facetter inden for bevægelse, men med udgangspunkt i gymnastikken. Formålet er, at give dem en forståelse af, hvordan deres krop bevæger sig og kan bevæge sig – når den slippes fri (improvisation) kontra når den bevæger sig inden for en genre (hip hop, moderne dans, m.m.). Fokus er, at udvide elevernes horisont samt udfordre og udvikle dem gymnastisk og dansemæssigt.

Indhold

Undervisningen tilpasses så vidt muligt, at alle kan være med uanset niveau, men er målrettet de elever, som før har dyrket gymnastik. Eleverne skal arbejde med forskellige undervisningsformer; lærestyret undervisning, hvor eleverne følger træneren, 2 & 2, hvor eleverne bruger hinanden til at rette eller filme hinanden og i større og mindre grupper til bl.a. at arbejde med at koreografere en sekvens. Der vil især være fokus på kropskontrol, danseforståelse og musikforståelse. Faget vil være inddelt i forløb, som kører nogle uger ad gangen. Vi kommer blandt andet til at arbejde med følgende forløb:

- ♣ Rytmask gymnastik
- ♣ Improvisation
- ♣ Håndredskaber
- ♣ Yoga/Pilates
- ♣ Akrobatik og akroyoga
- ♣ Hip hop
- ♣ Moderne dans
- ♣ House
- ♣ Waacking
- ♣ Dancehall

Årgang

Fokusfaget gælder for alle.

Timetal

2*2 timer pr. uge. Eleverne kan vælge linjefaget ved skoleårets start og igen efter jul.

Syning, mode og design

Formål

Formålet med undervisningen i håndarbejde er, at eleverne ved skabende håndværksmæssigt arbejde opnår livsnære erfaringer og bliver i stand til at overskue samspillet mellem forestilling, planlægning og udførelse og udvikler færdighed i at formgive og fremstille ting, der har æstetisk og funktionel værdi. Gennem udfordringerne i den tekstile designproces får eleverne mulighed for at opleve arbejdsglæde, fællesskab og følelsesmæssigt engagement. Derved udvikler eleverne tillid til egen formåen og erkender værdien af æstetisk praktisk arbejde. Eleverne skal blive fortrolige med tekstil kultur og udtryksform, så de bliver i stand til at vurdere, udvikle og formidle den materielle kultur, de selv og andre skaber og bruger.

Indhold

Eleverne lærer måltagning, tilretning af standardgrundmønstre efter egne mål, herunder tegne skitser og optegning af mønstre efter modeblade. Sy i hånden og på maskine med forskellige teknikker. Anvende og vurdere materialer, arbejdsredskaber, teknikker, metoder, maskiner og andre teknologiske hjælpemidler lagttage og vurdere mode og design, samt præsentere og formidle egne produkter. Gennemgang af syfærdigheder. Isyning af lynlås, lommer, knaphuller og knapper. Linninger, manchetter og kraver. Stofberegning og klipning. Selvvalgte opgaver.

Slutmål

Tekstile arbejdsområder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- formgive tekstile produkter

- beherske et udvalg af tekstile teknikker
- udnytte kendskab til forskellige tekstile materialer
- vælge hensigtsmæssige materialer, teknikker og arbejdsredskaber
- arbejde med komposition og farvelære
- bruge relevante fagudtryk.

Det skabende håndværk

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- fremstille produkter med udgangspunkt i egne ideer
- arbejde med dele af den tekstile designproces
- bruge omverdenen som inspirationskilde
- eksperimentere med materialer, farver og teknikker
- overskue en arbejdsgang
- bruge it og medier i den tekstile designproces.

Det samfundsmæssige og kulturelle indhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- anvende tekstile produkter som kommunikationsmiddel
- give eksempler på naturens og kulturens indflydelse på udformning og anvendelse af tekstiler
- give eksempler fra den tekstile kulturarv
- forholde sig til samspillet mellem ressourcer og forbrug i arbejdet med tekstiler.

Timetal

Kurset i syning af modetøj udbydes 2*2 timer om ugen i to semestre.

Evaluerings

Vurdering af færdige produkter – hvad er gjort godt, og hvad kan gøres bedre. Elevernes personlige tilfredsstillelse ved selv at have skabt noget.

Prøveforberedende

Faget er valgfrit.

9. – 10. kl. har mulighed for afsluttende prøve.

Musik/band

Formål

Ved at vælge dette fag, får eleven mulighed for at flytte sine musikalske evner, hvad enten man er sanger, guitarist, trommespiller eller til blæs. Her gives der således plads til både individuel sparring, fred og frihed til musikalsk selvudvikling, musikteori, - og ud af alt dette skabes de fedeste rockbands, sangduoer og solister. Det musikalske repertoire er i høj grad elevbestemt, og der gives rum til det spontane musikalske udtryk såvel som den indstuderede detalje. Til inspiration vil

eleverne få besøg og undervisning af dygtige MGK elever fra Holstebro Musikskole, men også af dygtige fritidsmusikere. Eleverne kommer på musikturné, og på besøg på andre efterskoler og til mindst to koncertoplevelser.

Vi arbejder hele tiden på at eleverne bliver så fortrolige med deres instrument(er) og med sammenspilssituationer, at de kan videreudvikle deres færdigheder uden for undervisningen og bidrage til det musikalske liv på skolen.

En af de vigtigste målsætninger for faget er at oparbejde et solidt og alsidigt repertoire, og komme ud og spille for og sammen med andre. Det er derfor vigtigt, at numrene gennemarbejdes og der bruges den nødvendige tid, så det lyder ægte, autentisk, gennemtænkt, helstøbt, og overraskende – gerne med overvejelser omkring performance og fremtoning. Indstuderingen af et enkelt musikstykke kan derfor tage forholdsvis lang tid.

I ugerne op til den årlige musical vil nogen af fokustimerne bliver tilegnet øvelse af musikrepertoiret i forestillingen. Det kan være nødvendigt at inddrage elever fra andre hold grundet sammensætningen af musicalbandet.

Timeantal pr. uge

2*2 timer pr. uge

Antal hold og størrelse

1 hold med ikke fastsat antal elever.

Madkundskab

Formål

Eleverne skal i faget madkundskab tilegne sig færdigheder og viden om mad, smag, sundhed, fødevarer, madlavning og måltider og dermed udvikle kompetencer, der gør dem i stand til at vælge og vurdere egne smags- og madvalg.

Eleverne skal opnå praktiske færdigheder inden for madlavning og kunne eksperimentere med såvel råvarer, opskrifter og retter som egen smag og andre æstetiske erfaringer.

Eleverne skal lære at tage del i og medansvar for problemstillinger, der vedrører mad, madvalg, madlavning og måltider i relation til kultur, trivsel, sundhed og bæredygtighed.

Indhold

I faget madkundskab skal eleverne lære at lave mad og træffe madvalg baseret på viden om sundhed, råvarer og smag.

Eleverne skal arbejde inden for de fire kompetenceområder: Mad og sundhed, fødevarerbevidsthed, madlavning og måltider og madkulturer.

Eleverne skal arbejde med at kombinere madlavningens praktiske håndværk med viden om mad og måltider, gode arbejdsvaner, hygiejne, forskellige hjælpemidler, planlægning, borddækning og bordskik.

Elever der går i 9. og 10. klasse har mulighed for at gå til prøve i faget, hvis dette er planlagt, når eleven påbegynder faget.

Timetal/ årgang

Madkundskab tilbydes i 2 x 2 lektioner. Faget er for alle årgange, ca. 15 elever/hold.

Outdoor/wellness

Formål

Outdoor er kort fortalt oplevelser i friluftsrelaterede discipliner. Hvilket vil sige at aktiviteter som: løb, mountainbike, kano, kajak-orientering, klatreaktiviteter, skydning (såvel gevær som bueskydning). Men også kendskab til den danske fauna og dyreliv. Der vil også nogle gange blive lavet mad på primitiv måde. I princippet er det kun holdet og lærerens fantasi, der bestemmer, hvad der kan inddrages i Outdoor. Er du frisk på at komme ud i naturen uanset vejrlig, er outdoor helt sikkert noget for dig.

Dimensionerne

Samarbejdsdimensionen sætter særlig fokus på at kunne fungere som gruppe, at kunne hjælpe og støtte hinanden, at kende og anerkende egne og andres ressourcer på den for gruppen bedst mulige måde.

Den Tekniske dimension refererer til det at mestre færdigheder og teknikker. Det kan f.eks. handle om kognitive og kropslige færdigheder, hvor orientering er den vigtigste. Evnen til at læse kort, holde retning og kurs, planlægning af stræk og vejvalg trænes. Endvidere trænes mountainbiking, klatring, teknikker til vands: svømning, kano- og kajaksejls.

Den fysiske dimension handler om kondition og udholdenhed, hvor gentagne øvelser opøver denne.

Udfordringen handler om at rykke sig selv og holdet et lille stykke i forhold til det "velkendte og sikre", også kaldet at komme ud af "komfortzonen". Det handler også om at udnytte de udfordringer der ligger i naturen.

Indhold

Udendørslivet kan nydes på mange måder: Snitte med kniv, hugge med økse, lave mad over ild, sidde i en sauna, ligge i et vildmarksbad, svampetur eller orienteringsløb i skoven, tur til stranden, cykle gennem landskabet, kanosejls, lave pandekager eller et snobrød, lave sin egen kniv, lave møbler i træ, skydning med bue og pil samt riffel. Ideerne er mange - er du med?

Håndværk og design (pga. for få tilmeldte køre dette fag ikke i år)

Er der en lille håndværker gemt i dig, og har du lyst til at udforske dine evner inden for træ og metal, så har vi faget til dig her. Du vil selvfølgelig få træning inden for de forskellige teknikker og lære at bruge de til faget hørende redskaber og maskiner, og du vil komme til at bruge det indlærte, når du kaster dig ud i forskellige projekter. Er du opfindsom, har lyst til at omsætte ide til virkelighed, påtænker du måske at gå håndværkervejen, så vil du opleve stor tilfredshed i faget træ og metal. Der vil være mulighed for at gå op til en prøve ved årets afslutning som vil komme til at stå på dit karakterblad.

I skoleåret vil vi arbejde med følgende emner:

- At kunne lave en skitse-tegning
- Gennem et grundforløb at lære dem grundlæggende færdigheder.
- Lære dem brugen af håndværktøj
- Kendskab til elektriske maskiner og håndværktøj
- Kendskab til materialer, herunder forskellige træsorter
- Gennem selvvalgte opgaver at give eleven et vist håndlag
- Give ansvar, bl.a. ved de selv rydder op og holder orden.
- Lære eleverne at bruge værnemidler.
- Motivere eleverne til at gå op til eksamen.

Der vil blive lagt vægt på, at det er eleven selv der laver produktet, selv om resultatet ikke bliver 100% færdig.

Valgfag på Staby Efterskole

Valgfag er fag, der udbydes 1 eller 2 gange om ugen med et timetal på 2 lektioner af 45 minutter. Fagene udbydes normalt i 2 semestre, hvor man efter jul kan genvælge faget eller skifte til et andet fag. Eleverne skal blandt nedenstående vælge to valgfag pr. semester.

Badminton

Formål

- At eleverne motiveres til fysisk aktivitet i almindelighed og til udvikling af deres eget badmintonspil i særdeleshed.
- At eleverne får kendskab til hensigtsmæssige træningsformer og aktiviteter.
- At elevernes kampiver og sunde konkurrenceinstinkt fremmes med betoning af fair play og godt kammeratskab.

Timetal

Kurset i badminton tilbydes 1 gang (2 lektioner) om ugen i to semestre.

Årgang

Tilbuddet gælder for alle årgange og for såvel nybegyndere som mere eller mindre øvede.

Indhold

Tilrettelæggelsen af undervisningen vil blive foretaget med størst mulig hensyntagen til elevens forhåndsfærdigheder og niveau.

Undervisningen vil komme til at bestå af en instruktionsdel og en spilledel.

Instruktionsdelen

- Grundslag (trænes i små spilsekvenser)
- Specialslag (de øvede elever)

- Taktiske anvisninger
- Fornuftige bevægelsesmønstre (både single og double) m.m.

Spilledelen

- Her afprøves spillet i sin færdige form med forskellige jævnbyrdige modstandere. Der spilles både single og double.

Billedkunst

Formål

At udvikle den enkelte elevs forståelse for og brug af kunstneriske udtryksmuligheder.

Indhold

Grundlæggende tegnekursus.

Billedanalyse, farvelære, kunstforståelse/historie, film og eget arbejde med forskellige udtryksmidler.

Timetal

Kurset i billedkunst udbydes 1 gang (2 lektioner) om ugen i to semestre.

Særlige hjælpemidler/metoder

Tegneredskaber, skulpturmateriale, film, dias, video, ekskursioner og gæstelærere. Foredrag, fortælling, klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde og EDB.

Prøve

Der er ingen prøve.

Karakter

Der gives ingen årskarakter.

Guitar for begyndere

- Der arbejdes med holdundervisning i guitar.
- Der øves lettere akkord- og melodispil samt stemning, akkordskift og anslagsteknik. Der arbejdes også med elementer som korrekt fingersætning og siddestilling/holdning.

Der tages udgangspunkt i akkordtabeller, anslagsmønstre m.m. i Jens Brejnrod: Guitarbogen 3 og et udarbejdet kompendium indeholdende 10-15 rock-/popnumre fra 1960'erne og frem. Forløbet tilrettelægges så de letteste numre indøves først, og efterhånden bygges videre på dette fundament.

Kurset for let-øvede betyder, at man arbejder med guitartabs, enkelte barré-greb og med guitar-soloer og riffs.

YouTube, Spotify og andre webressourcer vil blive brugt som hjælpemiddel i undervisningen, ligesom eleverne vil blive opfordret til at bruge internettet, når de øver selv.

Efterhånden som de forskellige elevers niveau kan vurderes, vil der blive givet forskellige opgaver til de enkelte numre, så undervisningen også kommer til at indeholde arrangementer og sammenspil.

Timetal

Faget udbydes 1 gang om ugen med 2 lektioner á 45 minutter. Faget vælges for et halvt skoleår ad gangen.

Redesign

Formål

- At eleverne udvikler deres kreativitet, finmotorik, vedholdenhed.
- At de videreudvikler selvstændighed og selvværd, og oplever stolthed ved at skabe.
- At de får opbygget et større materiale kendskab og teknikker til at arbejde med forskellige materialer.

Arbejdsformer

Individuelt arbejde, der lægger op til, at eleverne kan opleve at komme i flow.

Undervisningsmaterialer og hjælpemidler

Hovedsageligt genbrugsmaterialer i form af tekstiler, læder, garn, tråd, træ, papir.
Hjælpemidler: Nåle, tråd, sakse, symaskine, håndværktøj.

Fagets slutmål

At eleverne har evne og lyst til at forsætte med at lave håndværksmæssige/kreative projekter.

Timetal

2 lektioner på 45 min pr. uge

Afsluttende prøver

Ingen prøve

Evaluerings

Udstilling

Undervisere

Stine Stoubæk Christiansen

Jagt og våbenkursus

Formål

Formålet med undervisningen er at eleverne tilegner sig den nødvendige viden og færdighed omkring de krav der til enhver tid stilles til den obligatoriske jagtprøve. Undervisningen vil forhåbentlig også bidrage til at øge forståelsen for jagt og specielt for vore vildtlevende pattedyr og fugle. Idet en sådan forståelse er en forudsætning for, at danske jagttegnslødere kan optræde som gode og ansvarsbevidste jægere. Hvilket i sidste ende vil være til gavn for såvel jægerne selv, som for vore pattedyr og fugle.

Indhold

Der undervises i : Vildtkendskab – Vildtbiologi – Våbenkendskab og Jagtetik. Ligesom love og bekendtgørelser der vedrører våben,jagt og naturforvaltning gennemgås.

I praktisk øves:

- a. Våbenbehandling under jagt.
- b. Vurdering af afstande til vildtfigurer, der placeres i terrænet.
- c. Afgivelse af skud til lerduer, der skal betragtes som flyvende vildt

Timetal

Faget er et valgfag der ligger om aftenen 10*1,5 time pr. aften og 1 weekend.

Kan vælges af eleverne alle elever.

Prøve

Efter endt kursus kan eleverne aflægge den obligatoriske jagtprøve.

Knallertkørekort

Formål

Undervisningen, som forestås af den kommunale ungdomsskole i Holstebro Kommune, har til formål at bringe eleven frem til bestået knallertkørekort.

Indhold

Færdselslovens relevante områder.

Timetal

30 lektioner.

Særlige hjælpemidler og metoder

Der undervises teoretisk og praktisk – det sidste ved køretimer på knallert i Ulfborg og nærområde.

Betingelser

- 1) At man opfylder alderskravet.
- 2)Egenbetalingen udgør ca. 1500,-kr

Mountainbike

Formål

- At eleverne motiveres og dygtiggøres inden for mountainbike
- At eleverne får kendskab til forskellige teknikker og træningsformer.
- At eleverne får motion på den sjove måde.

Indhold

Undervisningen vil blive tilrettelagt med størst mulig hensyntagen til den enkelte elevs færdigheder og niveau. Der vil blive undervist i tekniske kørefærdigheder, og derudover lægges der fokus på at træne kroppen funktionalitet (styrke, stabilitet, balance, koordination samt kondition og udholdenhed). I undervisningen cykler vi i det fri på forskelligt terræn, så alle kan blive udfordret.

Timetal

Faget udbydes 2 lektioner 1 gang pr uge

Særlige hjælpemidler

Eleven skal selv medbringe MTB-cykel og cykelhjelm.

Kost & mad

Formål

Formålet er først og fremmest, at eleverne får lyst til at lave mad. Dernæst at eleverne bliver i stand til at fremstille velsmagende mad.

Eleverne skal have mulighed for at eksperimentere med madlavning.

Indhold

Der lægges kun vægt på den praktiske del. Dvs. der arbejdes med at tilberede, anrette og nyde maden.

Under denne del vil det være naturligt at komme ind på andre dele af faget fx: Gode arbejdsvaner, hygiejne, brug af forskellige tekniske hjælpemidler, bordskikke, borddækning, madvaner, m.m.

Timetal/ årgang

Faget udbydes 2 lektioner to gange om ugen over 2 semestre.

Faget er for begge årgange, ca. 15 elever pr. hold.

Metalsløjde

Formål

Der skal være en fri og venlig tone mellem lærer og elev. Eleverne skal udvise initiativ og koncentration i timerne. Være ærlige og seriøse. Spørge efter hjælp, - når de er færdige med at tænke selv. Eleverne skal kunne trække på hinanden i undervisningen, som hjælpere og som rådgivere. Der skal være en afslappet og

positiv stemning. Stressede elever giver stressede timer og deraf fejl og problemer med det man laver.

Metalsløjt skal skærpe elevernes opmærksomhed om det, de laver, og samtidig være et pusterum med tegne/ kaffestue. På den måde er undervisningen og fritid koblet sammen, og en del af aktiviteterne kan fra efteråret foregå på eget initiativ i fritiden.

Eleverne skal derigennem også fokusere på de risikomomenter der ligger i arbejdet med maskiner, og at dette risikomoment er der samme derhjemme som på skolen. Eleverne skal derved trænes i at passe på sig selv og hinanden og udvikle deres fornuftige omgang med maskinerne.

Undervisningen kombineres med teori og tegningsforståelse. Der lægges vægt på at eleven kan se perspektiver i sit arbejde.

Indhold

Grundlæggende færdigheder – opmålinger, ressourcebevidsthed, arbejdsplanlægning, arbejdstegninger og materialeforståelse.

Teknikker i metal – samleteknikker som f.eks. svejsning og boltning. Brug af værkstedsmaskiner som båndsav, søjleboremaskine, rørbukker, pladebukker, bænksliber, båndsliber, drejebænk og co2- svejser.

Derudover deltager alle i §26 kursus hvor de får kendskab til alle relevante arbejdsmiljøpåvirkninger, sundhedsrisici og foranstaltninger ved svejsning og plasmaskæring samt slibning i tilknytning hertil.

- luftforurening
- sundhedsrisici
- foranstaltninger til forureningsbekæmpelse
- optisk stråling
- personlige værnemidler
- elsikkerhed
- særlige arbejdspladsforanstaltninger

Timetal

2 lektioner om ugen.

Spring

Formål

Eleven motiveres og dygtiggøres inden for springgymnastik. Og undervises i de nyeste teknikker, samt opnåelse af kendskab til hensigtsmæssige træningsformer. Eleven vil møde masser af styrke-, balance-, samt motorisktræning for opnåelse af bedre forudsætninger for personlig dygtiggørelse.

Indhold

Undervisningen vil blive foretaget med størst mulig hensyntagen til den enkelte elevs færdigheder og forhåndsniveau.

Springene udføres fra bunden for at indøve de korrekte bevægelser og teknikker.

Dette gøres ved delopbygning af springene, hvorefter de sammensættes og udføres

i færdig form. Der trænes både måtte- og KG/trampolinspring på skolens mange ny moderne redskaber.

Der trænes målrettet efter at lære nye spring som bruges i skolens mange gymnastikopvisninger i løbet af foråret.

Timetal

Spring udbydes både mandag og onsdag med 2 lektioner pr. uge.

Særlige hjælpemidler

Gymnastikredskaber

Traktorkørekort

OBS! ligger uden for almindelig undervisning

Formål

Undervisningen, som forestås af den kommunale ungdomsskole i Ulfborg-Vemb Kommune, har til formål at bringe eleven frem til bestået traktorkørekort.

Indhold

Færdselslovens relevante områder.

Timetal

Det nødvendige timetal er individuelt bestemt – afhængig af elevens evner, energi og vilje.

Særlige hjælpemidler og metoder

Der undervises teoretisk og praktisk – det sidste ved køretimer med traktor og vogn i Ulfborg og nærområde.

Obligatorisk / valgfrit

Valgfrit.

Betingelse

At man opfylder alderskravet.

Pris

Ungdomsskolen betaler for teoriundervisning og førstehjælp, mens eleven selv skal betale for antallet af køretimer, stempelmærke, foto og lægeattest - ca. 3500 kr.

Træ- og trædrejning

Formål

Som undervisningsministeriets "Formål og centrale kundskabs- & færdighedsområder."

Indholdsbeskrivelse

Der undervises i diverse traditionelle former for udsavning, opspænding, drejning, afpudsning, overfladebehandling samt værktøjslære. Der vil også blive lagt vægt på at lære forskellige træsorter at kende, fordele og ulemper.

Tilrettelæggelsesform

Undervisningen veksler mellem selvvalgte elevprojekter og faste opgaver. Centralt for begge typer opgave, er processen fra idé og skitsering, materiale- og metodevalg, til den endelige fremstilling og finish. Til slut evaluering: Kunne vi have gjort det anderledes? Hvad lykkedes? – hvorfor/hvorfor ikke? Gennem samtalen forsøges formidlet en indsigt i aspekter som: proportionering, stil og snit, æstetik, anvendelighed, finish mm.

Undervisningshjælpemidler

Det værktøj og de maskiner der til enhver tid forefindes i sløjdsalen, samt diverse litteratur, videofilm, websides og udstillinger der findes relevant.

Timetal

Faget udbydes med 2 lektioner á 45 min om ugen i 1 semestre.

Poweryoga (kører ikke i år)

Formål

Vil du være mere smidig, har du brug for at få ro på tankerne, lukke verden ude og koncentrere dig om at gøre noget godt for din krop, ja så er power yoga noget for dig. Yoga betyder forening - og forening mellem krop og sind, åndedræt og sjæl. Gennem Yoga trænes kunsten i at være udholdende og fokuseret. Tilføjer man power til Yogaformen, fokuseres der på at skabe et flow i øvelserne, så balance og kropsstyrke forbedres.

Årgang

Tilbuddet gælder for alle – et tilbudsfag.

Timetal

Poweryoga kører som tilbud en dag i ugen. Eleverne kan vælge valgfaget ved skoleårets start og igen efter jul. Valgfaget varer 2 lektioner, dvs. 90 minutter om ugen i to semestre.

Volleyball

Formål

At eleverne motiveres til fysisk aktivitet i almindelighed og til udvikling af deres eget volleyballspil i særdeleshed. At de oplever en kontinuerlig udvikling i egne evner. At eleverne får kendskab til gode og hensigtsmæssige træningsformer og aktiviteter. At elevernes kampiver og sunde konkurrenceinstinkt fremmes med betoning af fair play og godt kammeratskab. At spille og lære volleyball, skal være sjovt, udfordrende og lærerigt.

Indhold

Tilrettelæggelsen af undervisningen vil blive foretaget med størst mulig hensynstagen til elevernes forhåndsfærdigheder og niveau. Undervisningen vil komme til at bestå af øvelser fra volleyballens verden. Øvelserne skal udvikle den enkeltes tekniske og taktiske forståelse. Der bliver fokuseret på den enkeltes betydning for holdet og der vil blive spillet mange småspil og trænet i det færdige volleyball spil. Udover træning, deltages der ligeledes i forskellige turneringer igennem året. F.eks. 4 - skole cup, VM volleyball

Timetal

Volleyball er et tilbudsfag, som tilbydes 2 lektioner om ugen i en af vore to tilbudsperioder. Faget dækkes med tolærersystem.

Dans

Formål

Dette er et tilbudsfag, hvor eleverne så vidt muligt skal i kontakt med alle facetter inden for rytmisk gymnastik og derudover arbejde med flere forskellige dansegenrer, for at give dem en forståelse af hvordan deres krop bevæger sig og kan bevæge sig – når den slippes fri (improvisation) kontra når den bevæger sig inden for en genre (hip hop, moderne dans, m.m.). Fokus er, at udvide elevernes horisont samt udfordre og udvikle dem gymnastisk og dansemæssigt.

Indhold

Undervisningen tilpasses så alle kan være med uanset niveau. Eleverne skal arbejde med forskellige undervisningsformer; lærestyret undervisning, hvor eleverne følger træneren, 2 & 2, hvor eleverne bruger hinanden til at rette eller filme hinanden og i større og mindre grupper til bl.a. at arbejde med at koreografere en sekvens. Der vil især være fokus på kropskontrol, danseforståelse og musikforståelse. Faget vil være inddelt i forløb, som kører nogle uger ad gangen. Vi kommer blandt andet til at arbejde med følgende forløb:

- ♣ Rytmisk gymnastik
- ♣ Hip hop
- ♣ Moderne dans
- ♣ House
- ♣ Waacking
- ♣ Dancehall

Årgang

Tilbuddet gælder for alle – et tilbudsfag.

Timetal

Rytme/Dans kører som tilbud en dag i ugen. Eleverne kan vælge tilbudsfaget ved skoleårets start og igen efter jul.

Tilbudsfaget varer 2 lektioner, dvs. 90 minutter om ugen i to perioder.

Pige- og drengehåndbold

Formål

At eleverne motiveres for fysisk aktivitet, og at deres fysiske, psykiske og sociale udvikling fremmes.

- Specielt -at udvikle egne evner indenfor håndboldspillet.
- at få kendskab til hensigtsmæssige træningsformer og aktiviteter.
- at udvikle elevernes samarbejdsevner og forståelse for håndboldspillet og fair play.

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkeltes og holdets niveau
Undervisningen vil komme til at bestå af en instruktionsdel og en spilledel.

Instruktionsdelen:

Her trænes specifikke ting fra håndboldens ABC, som alle har til formål, at højne den enkelte spillers tekniske niveau og taktiske spilforståelse. En del af denne træning vil blive henlagt til forskellige småspil og spilnære øvelser.

Her spilledelen:

Her spilles håndbold i færdig form med enkelte stop i spillet og anvisninger undervejs.

Kampe

Hvert år deltager vi i 4 – skolecup, i Vestjysk Mesterskab for efterskole (VM), samt idrætsdagen i foråret.

Der deltages med et 1.hold og evt. andet hold når dette er muligt (kan suppleres med spiller der ikke har håndbold)

Prøveforberedende / ikke prøveforberedende

Håndbold er ikke prøveforberedende

Timetal

2 lektioner om ugen. Udbydes i 2 semestre med mulighed for at skifte til jul.

Svømning

Dette valgfag udbydes i et semester om ugen med 2 lektioner á 45 min..

Aktiviteten vil foregå i Ulfborg svømmehal.

Indhold:

- Træning i de forskellige svømmearter.
- Træning i startspring og vendinger.
- Træning i udspring fra 1 og 3 meter vippe
- Distancesvømning, sprinttræning
- Forskellige lege i vand.
- Forskellige boldspil i vand (vandpolo, Volleyball m.v.)

PR og sociale medier

Unge kender og bruger helt sikkert Facebook, Instagram, YouTube, SnapChat og TikTok, men ved de også hvordan, at de bruger de sociale medier professionelt? Dette fag vil give en stor indsigt i den konstant foranderlige, digitale verden.

Faget er oplagt for dem, som vil arbejde med kommunikation, markedsføring, blogging, influencing, produktion af indhold eller bare gerne vil blive mere bevidst om mulighederne i digitale medier.

På tilbuds-faget lærer eleven at skabe kreativt indhold og opbygge et brand. Vi arbejde med branchestandarder og nyeste viden inden for storytelling, nudging, annoncering og billed-/videoredigering. Den opnåede viden vil løbende blive brugt i praksis og indgå som en naturlig del af efterskolens markedsføring.

Eleverne vil i forløbet møde bloggere/influencere og oplever spændende gæsteoplæg med Danmarks skarpeste hoveder indenfor området. Som elev på dette tilbuds-fag vil der være adgang til Adobe CC-pakken under efterskoleopholdet.

Smykker og tasker

Formål

At udvikle den enkelte elevs forståelse for designprocesser samt selve håndværkets elementer indenfor smykke- og taskefremstilling.

Indhold

Eleverne arbejder individuelt med at designe en taske i stof, læder eller gummi. Eleverne arbejder med at designe en ring, udsavede mønstre i plade, armbånd i metalplade, øresticker i plade/tråd/perler, smykker i læder, Fimoler samt Træ.

Timetal

2 lektioner/uge.

Særlige hjælpemidler/metoder

Tegneredskaber, pap, malertape, hæfteklammemaskiner, syl/korkstykker/sytråd/nåle, save, file, stempler, poleremaskine. Foredrag, klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde og søgning på computer.

Prøve

Der er ingen prøve.

Karakter

Der gives ingen årskarakter.

Inklusionstilbud på Staby Efterskole

Staby Efterskole er en almen skole, som ikke tilbyder specialundervisning. Det vil mere præcist sige, at vi ikke har mulighed for at tilbyde støtte til elever, der anbefales hjælp i min. 12 lektioner om ugen.

Skolen har et kontaktlærersystem, som følger de enkelte elevers trivsel, både fagligt og socialt.

Er der elever, der ikke helt kan rummes inden for ovenstående, har skolen et inklusionstilbud, som består af nedenstående.

- Ekstra faglig støtte i undervisningen i form af tolærersystem i dansk, matematik og engelsk (ca. 2 lektioner pr. fag). Inklusionslæreren kan give generel støtte og motivation, hjælpe med igangsætning og ekstra forklaring af opgaver.
- IT-vejlederne kan hjælpe med installation, igangsætning og brug af ordblinde- og oplæsningsprogrammet VITRE.

For at komme i betragtning til inklusion skal man over for skolen forud for skolestart have orienteret om og dokumenteret behovet for inklusion.

Derudover har skolen en studietime hver aften (mandag til torsdag), hvor der tilbydes lektiecafé, hvor der kan hentes faglig hjælp. 10. kl. har derudover en studietime pr. uge, hvor der kan laves lektier.

Undervisning i prøveperioden

Reglerne for undervisning skal også overholdes i prøveperioden

- Min. 21 timers undervisning pr. uge.
- En prøvedag tæller 4 timer.
- Der skal ligge min. 2 undervisningsmoduler á min. 90 min. pr. dag enten formiddag, eftermiddag eller aften – må ikke placeres fx kun formiddag.

For at opfylde minimumskravene for leveret undervisning pr. uge i prøveugerne har Staby Efterskole struktureret dagene i prøveugerne som nedenfor beskrevet.

Beskrivelse

- Alle elever mødes hver morgen til morgensang/ nyheder af 15 minutters varighed.
- Alle elever, der ikke skal til prøve på dagen, møder kl. 8 ind til et undervisningsmodul á 90 minutter, hvor de forskellige fag på skift er præsenteret (dansk, engelsk, matematik, gymnastik, idræt m.v.).
- Alle skolens elever møder kl. 15.30 ind til et undervisningsmodul á 90 min, hvor indholdet bestemmes, forberedes og gennemføres af 3 af de lærere, som ikke er involveret af egne prøver eller er censor på dagen.

- Ovenstående giver samlet et ugentligt timetal på 16,25. Dertil kommer min. 5 timer, som godskrives elever, der er oppe til prøve, så det samlede timetal overstiger de krævede 21 timers undervisning pr. uge.

Indholdsplanen 2021-22 godkendt af bestyrelsen

Dato: 15-11-2021

Underskrift: Poul H. Andersen

Bilag 1: Kalender for skoleåret

Elevkalender 2021-22

20	21	Juli	20	21	August	20	21	September	20	21	Oktober	20	21	November	20	21	December
1	to	ELEV kalender 2021-22	1	se		1	on		1	fr	FRI	1	ma	10. brobygning 9. alt. skema	1	on	
2	fr		2	ma		2	to	K-møde 2	2	lø		2	ti		2	to	K-møde 10
3	lø		3	ti		3	fr		3	sø	LL SK	3	on		3	fr	julecup Brejn.g. kl. 18
4	sø		4	on		4	lø	Tema 2 PIGE weekend DK MS HØ EMS	4	ma		4	to		4	lø	TEMA 3 JULE weekend BR MFB SBC LL
5	ma		5	to	27	5	sø		5	ti	VM-fodbold (2)-Skjern	5	fr		5	se	
6	fr		6	ma		6	ma		6	on	audition musical	6	lø	HT HØ SC (MIB)	6	ma	
7	lø		7	ti		7	ti		7	to	K-møde 6	7	sø	Musikaloftakt 16-20 EC SL	7	ti	
8	sø		8	on		8	on		8	fr		8	ma	musical	8	on	
9	ma		9	ma	32	9	to	K-møde 3	9	lø		9	ti	musical	9	to	K-møde 11
10	ti		10	ti		10	fr		10	sø	NR SBC DK (LL)	10	on	musical	10	fr	
11	on		11	on	2. årselever kl. 9 Nye elever kl. 15	11	lø		11	ma		11	to	musical	11	lø	
12	to		12	to	intro	12	sø	MFB MN BR	12	ti		12	fr	forestillinger	12	sø	MIB MN SB (DK)
13	fr		13	fr		13	ma		13	on		13	lø	VM-håndbold	13	ma	10. alm. umv. valgtag man.
14	lø		14	lø	blive-weekend	14	ti	TJEKKEUR?	14	to	K-møde 7 rengøring, 15-18	14	sø	JRS KP SBC (MFB)	14	ti	gym. træ. dr. aft
15	on		15	on		15	on		15	fr	aktiv dag 8-15	15	ma	terminspr.-ty. +alt. eftermiddag	15	on	gym. træ. pi. aft
16	ma		16	ma	SEEMA 1	16	to		16	lø		16	ti	terminspr.-mat. +alt. eftermiddag	16	to	VM-indefods
17	ti		17	ti	alm. skema	17	fr	fri ved hjemkomst.	17	sø		17	on	terminspr.-da. +alt. eftermiddag	17	fr	fremtægter
18	on		18	on		18	lø		18	ma		18	to	terminspr.-eng. +alt. eftermiddag	18	lø	LL MFB NR (BR)
19	to		19	to	ryste-sammenstur	19	sø	FRI	19	ti		19	fr	terminspr.-kun 9. geo, bio, fy	19	sø	eng. 9 + mat. 10 + valgtag
20	fr		20	fr		20	ma	JC JRS	20	on		20	lø	KH JC MS (SC)	20	ma	julemidag kl. 18
21	on		21	on		21	ti		21	to		21	sø	musikcafé 19.30	21	ti	da. lø. 8-10 Fri kl. 15
22	to		22	sø	BR DK SL (SB)	22	on	dansk dag+valgtag	22	fr		22	ma		22	on	reng. 10-12/13.30-15
23	fr		23	ma		23	to	K-møde 4 VM-fodbold (1)-Lemvig	23	lø		23	ti		23	to	
24	lø		24	ti		24	fr		24	sø	JRS HØ	24	on		24	fr	
25	sø		25	on		25	lø	blive-weekend Kl. møde+forældredag	25	ma		25	to	K-møde 9	25	lø	
26	ma		26	to	K-møde 1	26	sø	Eftersk. Dag. 13-17	26	ti	musicalopt. 19-21.30	26	fr	FRI	26	sø	
27	ti		27	fr		27	ma		27	on	K-møde 8	27	lø	optakt proj. / OSO Alle møder kl. 16 Vagt: KP KH	27	ma	
28	on		28	lø	Tema 1 DRENGE weekend KH NR SL SB	28	ti		28	to	fællestæ. SE 19-21	28	sø		28	ti	
29	to		29	sø		29	on		29	fr	kontaktlærersamt. fra kl. 16	29	ma		29	on	
30	fr		30	ma		30	to	K-møde 5	30	lø	Fri kl. 16	30	ti	EC EMS SK (KP)	30	to	
31	lø		31	ti		31	fr		31	sø		31	fr		31	fr	

Elevkalender 2021-22

20	22	Januar	20	22	Februar	20	22	Marts	20	22	April	20	22	Maj	20	22	Juni
1	le		1	ti	fagdage gymnastik	1	ti	mat. 9+eng. 10.+linjefag	1	fr	INTRO kl. 14.30-18 (elever 2023/24) Fri kl. 18	1	se	HØ NR JRS (SL)	1	on	mundtlige prøver
2	se	MN EMS	2	on	gym.opv. f. forældre intro nye elever 22/23	2	on	K-møde 16	2	le	SL MK LL (KH)	2	ma	da. 9. 9-12.30 da.10. 13.30-17.30 mat. 9. 9-10+10-13 mat. 10 14-18	2	to	ka.mø 13.30
3	ma	SKEMA 2	3	to	FRI	3	to		3	se		3	ti	retst.+laen. 9-10.30 tysk 10. 12-15 udtræk eng 9-12 eng.10. 13-16	3	fr	pinse
4	ti		4	fr		4	fr	gymnastik opvisninger MN JRS SB EMS Fri efter opvisninger	4	ma	train. + N. Mors fra kl. 10	4	on	udtræk tysk 9-12	4	se	2. pinsedag
5	on		5	le	afg. Østing møde 10.30	5	le	FRI HT SC	5	ti	train. + BOKEN fra kl. 10	5	fr		5	se	NR MS
6	to	K-møde 12	6	se		6	se	VM-badm. Solgården best.mø. 18 gen.fors. 18.30	6	on		6	fr	træ. idrætsdag gym.læ-efl.mid. geo.bio.fy-9-10	6	ma	mundtlige prøver
7	fr	bliveweekend m. Nytårskur fra kl. 16: gymnastik MN JRS SB EMS	7	ma	skitur Østing	7	ma	VM-volley Nr. Nissum	7	to	DK BR KP (NR)	7	le	individual cup VU/SE kl. 18	7	ti	optagelsesprøver
8	le		8	ti		8	ti		8	fr	musikfestival aften	8	se	idrætsdag	8	on	KP KH EMS (SBC)
9	se		9	on		9	on	gymnastik opvisninger MN JRS SB EMS Fri efter opvisninger	9	le		9	ma	K-møde 23 Fri kl. 16	9	to	Bededag
10	ma		10	to		10	to		10	ti		10	ti		10	fr	
11	ti	Eftersk. aft. 18-21	11	fr	ank. Staby	11	fr		11	ma		11	on		11	se	
12	on	K-møde 13 Fri kl. 16	12	le		12	le		12	ti		12	to		12	to	
13	to	FRI	13	se		13	se		13	on		13	on		13	ma	
14	fr		14	ma		14	ma		14	to		14	le		14	ti	
15	le	LL kl. 14-23 JT kl. 20-23 forældresamtaler 9+10. fra kl 14	15	ti		15	ti		15	fr		15	se		15	on	
16	se		16	on		16	on		16	le		16	ma		16	to	
17	ma		17	to		17	to		17	se		17	se		17	fr	
18	ti		18	fr		18	fr		18	ma		18	on		18	le	
19	on	værelsesbyt	19	le		19	le		19	ti		19	to		19	to	
20	to	K-møde 14	20	se		20	se		20	on		20	fr		20	ma	
21	fr		21	ma		21	ma		21	to		21	le		21	ti	
22	le		22	ti		22	ti		22	fr		22	se		22	on	
23	se	SB SBC MN (EC)	23	on		23	on		23	le		23	ma		23	to	
24	ma		24	to		24	to		24	to		24	le		24	fr	
25	ti		25	fr		25	fr		25	ma		25	on		25	se	
26	on		26	le		26	le		26	ti		26	to		26	to	
27	to	K-møde 15	27	se		27	se		27	on		27	fr		27	ma	
28	fr	Søskendedag 10-17 JC SL	28	ma		28	ma		28	to		28	le		28	ti	
29	le	elevank. kl.16- gym. MN JRS SB EMS	29	ti		29	ti		29	fr		29	se		29	on	
30	se	fagdage gymnastik	30	on		30	on		30	le		30	ma		30	to	
31	ma		31	to		31	to		31	ti		31	ti		31	to	